ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον τὴν πρώτην καὶ δεκάτην ἕκτην ἑκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 6.	Μετὰ παραρτήματος	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 8.	» »	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ . .	φλωρ. 1.	» »	φλωρ. 2.

ΑΘΗΝΗΣΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΓΓ. ΚΑΝΔΡΙΩΤΟΥ. ‖ ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΑΙΩΤΙΣΣΗΣ, ΑΡΙΘ. 14.

1868.

ΕΤΟΣ Γ'. ΦΥΛΛΑ. 89 καὶ 90.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 16 *Ἰουνίου* 1868.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐρρῖκος Δ'.—Ἡ Γκιουζέλ.— Γάμος ἐξ ἀντιλογίας (χαρακτήρ).—Ἱστορία Κλέπτου.— Κάνεος Ἔρως.— Κάρολος Δ'.—Ποίησις.— Ἄνθος Ἀλόης.—Σκέψεις περὶ γυναικός.

ΕΡΡΙΚΟΣ Δ'.

Ὁ Ἐρρῖκος τέταρτος, τοῦ ὁποίου παρατίθεμεν ἐνταῦθα πιστὴν τὴν εἰκόνα, ἐγεννήθη εἰς Πώ, τὴν 13 ἰανουαρίου 1533, ἐκ πατρὸς μὲν Ἀντωνίου τοῦ Βουρβόνου, δουκὸς τῆς Βανδώμης, ἐκ μητρὸς δὲ Ἰωάννης Δαλβρέτου. Ἡ πρώτη νεότης του διῆλθεν εἰς Κοαράζ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς βαρώνης Μοασών. Ἀνετράφη μεθ' ὅλης τῆς τραχύτητος καὶ τῆς ἐλευθερίας ὅσης τυγχάνουσιν ὅλοι οἱ ὀρεινοὶ παῖδες. Καὶ ἐδιδάχθη μὲν τὰς ἀρχὰς τῆς θρησκευτικῆς ἀναμορφώσεως ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸν διάπυρον φανατισμὸν τῆς μητρός του. Τῷ **1561**, ἡ μήτηρ του τὸν ἔφερεν εἰς Παρισίους καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸ γυμνάσιον τῆς Ναβάρρας διὰ νὰ διδαχθῇ τὰ *καλὰ γράμματα*, ὡς ἔλεγον τότε. Διδάσκαλός του ἐγένετο ὁ La Gaucherie, θερμὸς καλβινιστής, ἀνὴρ πεπαιδευμένος καὶ αὐστηρῶν ἠθῶν.

Εἰς τὴν κοιτίδα ἔτι ὢν ὠνομάσθη πρίγκηψ τῆς Βιάννης, ἀκολούθως ἔλαβε τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς τοῦ Βωμὸν, καὶ βραδύτερον τὸν τοῦ πρίγκηπος τῆς Ναβάρρας. Αἱ ἐπιτόπιοι παραδόσεις διατηροῦσι τὴν μνήμην τῆς ἐρωτοτρόπου διαθέσεώς του. Ἡ πρώτη τρώσασα τὴν εὔφλεκτον καρδίαν του ἦτο ἡ Φλερέττα, ἡ γλυκεῖα καὶ ἀφελὴς κόρη τοῦ κηπουροῦ, τῆς ὁποίας τὸ πρὸς τὸν Ἐρρῖκον πάθος της ἦτο μέγα καὶ τὸ τέλος ἀξιοθρήνητον. Ἔπειτα ἔρχονται βροχηδὸν οἱ ἄλλοι ἐλαφροὶ ἔρωτες τοῦ Ἐρρίκου. Ὁτὲ μὲν ἡ κυρία Δαλὼν, ὁτὲ ἡ κομψὴ ἀρτοπῶλις τῆς Ἀγορᾶς τοῦ Νεράκ, ὁτὲ ἡ σύζυγος τοῦ ἀνθρακέως τοῦ δάσους τῆς Δουράνσης, ὁτὲ ἡ Δαύλλη, νέα Ἑλληνίς, διαφυγοῦσα τὸν ὄλεθρον τῆς πατρίδος της καὶ ἐλθοῦσα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ναβάρρας, ὁτὲ ἡ ὡραία Λερεβοὺρ καὶ ἡ Φοσὲζ ἥτις ἠγάπησεν εἰλικρινῶς τὸν ἥρωα Βεαρνὸν, ὁτὲ ἡ νεαρὰ Τινιωνβίλλη, καὶ πρὸ πάντων ἡ Κορισάνδη Ἀνδουὲν ἥτις ἐξώπλιζε στρατοὺς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐρρίκου, καὶ τὴν ὁποίαν οὗτος εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἠγάπα ὥστε ἅπαξ ἄφησε τὸν στρατόν του, ἐστρατοπεδευμένον εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ τὴν ἴδῃ εἰς Χαγετμὼ τῆς Γα-

σκωνίας; μὲ κίνδυνον νὰ συλληφθῇ ὑπὸ τῶν συστασιωτῶν.

Ὁ μᾶλλον ὅμως διαρκέστερος καὶ δημοτικώτερος ἔρως του ἦτο ὁ πρὸς τὴν Γαβριέλλην Ἐστρέαν.

Δύο τινὰ συνετέλεσαν εἰς τὴν δημοτικότητα ταύτην:

Πρῶτον τὸ ὡραῖον ᾀσμάτιον, τὸ ἐπιγραφόμενον *ἡ θελκτικὴ Γαβριέλλη.*

Δεύτερον τὸ κακὸν ποίημα τῆς Ἑρρικιάδος τοῦ Βολταίρου.

Ἐκ τοῦ περιφήμου ᾀσματίου ἓν μόνον ὀκτάστιχον εἶναι πράγματι τοῦ Ἑρρίκου Δ΄ ὅστις συνέταξεν αὐτὸ ἀπερχόμενος εἰς ἐκστρατείαν.

Ἰδοὺ αὐτό:

Charmante Gabri[illegible],
Je vous fais mes [illegible]ieux.
La gloire qui m'a[illegible]pelle,
M'éloigne de vos yeux.
Fatale departie,
Malheureux jour,
Que ne suis-je sans vie
Ou sans amour!

Ἡ Γαβριέλλη εἶχε γεννηθῆ περὶ τὸ 1575 ἔτος. Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐμφανισθῆ εἰς τὴν αὐλὴν ὅταν ὁ Ἑρρῖκος τὴν συνήντησεν εἴς τινα ἐκδρομὴν κατὰ τὰ περίχωρα τοῦ Σανλίς.

Ἡ Γαβριέλλη κατῴκει εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Σέβρ, καὶ ἡ μετὰ τοῦ Ἑρρίκου συνάντησις ἐγένετο ἐν τῷ δάσει τοῦ Βιλλὲρς-Κοττερέ.

Ὁ Δεμουστιέρος καθιέρωσε τὸν κατὰ παράδοσιν ἐκεῖνον τόπον ὅπου ἐγένετο ἡ συνάντησις χαράσσων ἐπὶ φηγοῦ, ὡς ποιμήν τις τοῦ Βιργιλίου ἢ ἥρως τοῦ Ἀριόστου, τοὺς ἀκολούθους πέντε στίχους:

Ce bois fût l'asile chéri
De l'amour autrefois fidèle,
Tout l'y rappelle encore, et le cœur at-[tendri
Soupire en se disant: C'est ici que Henri
Soupirait près de Gabrielle.

Ἡ Γαβριέλλη ἦτο ἀκόμη μικρὰ, ἀλλ' ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ἦτο, ὡς βεβαιοῦσιν, ἡ καρδία της ὡμίλησε, καὶ τὸ σῶμά της ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας της.

Ὁ πρῶτος τὸν ὁποῖον κατέστησεν εὐτυχῆ ἦτο ὁ Ῥογῆρος δὲ Σαὶντ-Λαῤῥὺ, διάσημος ὑπὸ τὸ ὄνομα Βελλεγάρδ, μέγας θυρεοφόρος τῆς Γαλλίας, ὅστις ἐκαλεῖτο διὰ συντομίαν κύριος Μέγας. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἦτο ἀκριτόμυθος. Τόσον ἐγκωμίασεν εἰς τὸν Ἑρρῖκον Δ΄ τὴν καλλονὴν τῆς ἐρωμένης του, ὥςε οὗτος ἠθέλησε νὰ τὴν ἰδῇ.

Ἦλθε, τὴν εἶδε, τὴν ἠγάπησεν.

Ἕνεκα τούτου ὁ πρῶτος καρπὸς τῶν ἐρώτων των ὠνομάσθη Καῖσαρ.

Ἡ Γαβριέλλη ἤθελε νὰ ὀνομάσῃ τὸν υἱόν της Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ὁ Ἑρρῖκος ἔσεισε τὴν κεφαλήν·

— Ὄχι! ὄχι! εἶπε, διότι ἂν τὸν ὀνομάσουν Ἀλέξανδρον *Μέγαν* . . .

Ἡ Γαβριέλλη ἐρυθρίασε καὶ δὲν ἐπέμεινεν.

Εἴπομεν ὅτι ὁ μέγας θυρεοφόρος ἐκαλεῖτο κύριος Μέγας.

Ἀλλ' ἀρκοῦσι ταῦτα ὡς πρὸς τὴν φίλερων διάθεσιν τοῦ Ἑρρίκου καὶ ἔλθωμεν νὰ εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν αὐτοῦ προτερημάτων.

Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀντωνίου Βουρβόνου ὁ Ἑρρῖκος ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Ναβάῤῥας. Καὶ περιελάμβανε μὲν ὑπὸ τὴν δεσποτείαν του ἀρκετὰς χώρας, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀκόμη τοιοῦτος βασιλεὺς οἷον συνειθίζομεν νὰ ὀνομάζωμεν. Δύο διακεκριμέναι θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις διῄρουν τὸ βασίλειον εἰς δύο ἐχθρικὰ στρατόπεδα, καὶ ἐκεῖνο εἰς ὃ αὐτὸς ἀνῆκε κατεπολέμει τὸ ἄλλο καὶ διὰ τῶν ὅπλων καὶ διὰ τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐξουσίας. Ὁ Ἑρρῖκος, μόλις ἔφηβος, εἶχεν ἀφήσει τὴν τερπνὴν διαμονὴν τοῦ Νεράκ, διὰ νὰ διδαχθῇ τὴν πολεμικὴν τέχνην ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ ναυάρχου Κολιγνύ. Ἀπὸ τῶν πρώτων του ἐκστρατειῶν, ὁ Ἑρρῖκος ἔδειξε τὴν πολεμικὴν μεγαλοφυΐαν του. Τῷ 1572, ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ υἱός της ἦλθον εἰς Παρισίους. Ἐγένετο πρότασις γάμου μεταξὺ τοῦ Ἑρρίκου καὶ τῆς Μαργαρίτας Βαλοᾶ, ἀδελφῆς τοῦ Καρόλου Θ΄. Ὁ θάνατος τῆς Ἰωάννης, ἐπισυμβὰς τὴν 10 ἰουνίου, ὀλίγον χρόνον μόνον ἐβράδυνε τὸν γάμον τοῦτον, καὶ προηγήθη ἐξ μῆνας τῆς τρομερᾶς καταστροφῆς τῆς νυκτὸς τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου. Ὁ Ἑρρῖκος, κεκλεισμένος εἰς τὸ Λοῦβρον, ἤκουε τὰς κραυγὰς τῶν ἰδικῶν του,

τοὺς ὁποίους ἔσφαζον καθ' ὅλην τὴν πόλιν· κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα συνεσκέπτοντο εἰς τὰ δωμάτια τοῦ βασιλέως γυναικαδέλφου του ἐὰν ἔπρεπε νὰ τὸν παραδώσωσιν ὡσαύτως εἰς τοὺς δολοφόνους. Τὴν πρωΐαν ὁ Κάρολος Θ΄ τὸν ἐκάλεσεν ἐνώπιόν του καὶ ἔκραξε μανιωδῶς: «Ἔκλεξε τὸν θάνατον ἢ τὴν λειτουργίαν!» Ὁ Ἑρρῖκος ἐξέλεξε τὸ τελευταῖον. Ἀλλὰ μετά τινα ἔτη, ἀποδράσας ἐκ τῆς αὐλῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν προτεσταντικὴν ἐκκλησίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸν εἶχεν ἀποσπάσει μόνον ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος.

Τῷ 1589, συμμαχήσας μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Ἑρρίκου ἀφορισθέντος καὶ ἐκπτώτου γενομένου τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος, ἐπολιόρκει τοὺς Παρισίους. Ἀλλ' ὁ Ἑρρῖκος Γ΄ ἐπέπρωτο νὰ μὴ εἰσέλθῃ πλέον εἰς τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον τοῦ Λούβρου. Ἀγενὴς δολοφονία ἐπέρανε τὸν βίον του. Κτυπᾶται δι' ἐγχειριδίου ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Κλήμεντος, καὶ ἀποθνήσκει εἰς τὸ Σαὶν-Κλοὺ τὴν 2 αὐγούστου 1589.

Τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας δικαιώματα τοῦ Ἑρρίκου Δ΄ ἦσαν καταφανῆ καὶ οὐδεὶς τὰ ἠμφισβήτει, ἀλλὰ τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐμηδενίζοντο εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἐνθέρμων καθολικῶν ἕνεκα τοῦ ἀφορισμοῦ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐκτοξεύσει κατ' αὐτοῦ ἡ Ἁγία Ἕδρα καὶ ἕνεκα τῆς προσηλώσεως αὐτοῦ εἰς τὸν καλβινισμόν.

Ὁ Ἑρρῖκος διὰ νὰ κατευνάσῃ τοὺς ἐναντίους ὑπεσχέθη νὰ ἀσπασθῇ τὸ καθολικὸν θρήσκευμα· ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἀπεξένωσεν ἀπ' αὐτοῦ τὴν καρδίαν τῶν γηραιῶν συμπολεμιστῶν του. Διέλυσε λοιπὸν τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων καὶ ὠχυρώθη εἰς τὴν Διέππην. Μετ' ὀλίγον ἦλθε πάλιν καὶ ἐπολιόρκησε τοὺς Παρισίους. Τρομερὸς λιμὸς ἐμάστιζε τὴν πόλιν ταύτην, ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἡγεμὼν ἐπέτρεπε συχνάκις εἰς τοὺς ἀξιωματικούς του νὰ εἰσάγωσι προμηθείας εἰς τὴν πόλιν: «Προτιμῶ νὰ μὴ κυριεύσω τὴν πόλιν, ἔλεγε, παρὰ νὰ τὴν κυριεύσω ἐρειπωμένην διὰ τοῦ θανάτου τόσων ἀνθρώπων.»

Ὁ πόλεμος ἐξηκολούθησε χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ καμμίαν ἀποτελεσματικότητα. Ὁ Ἑρρῖκος εἶχεν ἀποθαρυνθῆ. Εἰς τὰς κρισίμους ἐκείνας στιγμὰς ἐπεκαλέσθη καὶ πάλιν τοὺς διαμαρτυρομένους κυριάρχας τῆς Εὐρώπης. Ἐπέτυχεν ἐπικουρίας καὶ ἦλθε νὰ δῃώσῃ τὸ Ῥουέν. Ὁ δοὺξ τῆς Πάρμας, Ἀλέξανδρος Φαρνέζης, εἷς τῶν μεγαλειτέρων στρατηγῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦλθεν ἐκ νέου, καὶ ὁ Ἑρρῖκος, ὅστις ἤθελε νὰ πολεμήσῃ, ἀφῆκε τὸ στρατόπεδόν του. Ἀλλ' ὁ δεινὸς ἱσπανὸς στρατηγὸς, ἀφοῦ ἠλευθέρωσε τὴν πόλιν, δὲν ἐδέχθη τὴν μάχην καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Φλάνδραν, ὅταν ὁ βασιλεὺς, θέλων νὰ γνωρίσῃ τὸν ξένον στρατὸν, τὸν ἠκολούθησε συνοδευόμενος ὑπὸ ὀλίγων. Τὸν εἶδε πλησίον τοῦ Ὠμάλ, καὶ παραφερθεὶς ὑπὸ τῆς συνήθους ὁρμητικότητός του, ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ μὲ ἑκατὸν στρατιώτας. Ἀλλ' ἐκτυπήθη καὶ αὐτὸς μὲ τόσην σφοδρότητα ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἀποσυρθῇ ταχέως. Ἐπληγώθη μάλιςα καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ φονευθῇ ἢ νὰ αἰχμαλωτισθῇ. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ὁ Δουπλέσιος Μορνάϋ τῷ ἔγραψε: «Μεγαλειότατε, ἀρκετὰ ἐκάμετε τὸν Ἀλέξανδρον, εἶναι πλέον καιρὸς νὰ γίνετε Αὔγουστος. Ἡμεῖς πρέπει νὰ ἀποθάνωμεν δι' ὑμᾶς, καὶ τοῦτο εἶναι δόξα μας· σεῖς ὅμως πρέπει νὰ ζήσετε διὰ τὴν Γαλλίαν, καὶ τολμῶ νὰ εἴπω ὅτι εἶναι καθῆκόν σας.»

Ἐν τούτοις οἱ καθολικοὶ ἔκλινον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πρὸς τὸν Ἑρρῖκον, ἀλλ' ἐζήτουν νὰ ἀσπασθῇ τὸ δόγμα των. Ὁ πρίγκηψ παρεδέχθη τῳόντι τὸ καθολικὸν δόγμα τὴν 15 ἰουλίου 1593 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, καὶ ἡ παραδοχὴ ἐκείνη ἐνέπλησε χαρᾶς τὴν Γαλλίαν. Ὁ λαὸς, οἱ συστασιῶται οἵτινες παρεγνώριζον τὴν κυριαρχίαν του μόνον ἕνεκα τοῦ θρησκεύματος τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευεν, εἶδον τότε ἐν αὐτῷ τὸν νόμιμον μονάρχην των. Ὁ Βρισσὰκ, διοικητὴς τῶν Παρισίων, ἤνοιξεν αὐτῷ τὰς θύρας. Ἡ κατοχὴ ἐγένετο νύκτωρ καὶ ἀθορύβως· οἱ κάτοικοι ἔμαθον τὸ γεγονὸς μόνον τὴν πρωΐαν ὅταν ἐξύπνησαν. Ἀφῆκαν τὴν ἱσπανικὴν φρουρὰν νὰ ἐξέλθῃ: «Ὑπάγετε, κύριοι, εἶπεν ὁ Ἑρρῖκος, ἀλλὰ μὴν ἐπανέλθετε πλέον!» Ὑπέκυψαν διαδοχικῶς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπαρχίαι, καὶ πλέον δὲν ἔμειναν ἄλλοι ἐχθροὶ εἰμὴ οἱ Ἱσπανοὶ, ἤδη

χικηθέντες παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Φονταὶν—Φραναέζ. Ἐλλείπει ἡμῖν ὁ χῶρος νὰ διηγηθῶμεν ὅλας αὐτὰς τὰς πολιορκίας καὶ τὰς μάχας εἰς τὰς ὁποίας ὁ Ἐρρῖκος ἐδείχθη μέγας πολεμιστής.

Δὲν κατέβαλε δὲ μόνον τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς μικροὺς ἀρχοντίσκους τοὺς διανειμαμένους πολλὰς τῶν ἐπαρχιῶν του, καὶ ζῶντας σχεδὸν ἀνεξαρτήτως, καθυπέταξεν εἰς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ συνετὴν ἐνταύτῳ θέλησίν του. Ὁ θάνατος τοῦ Βιρὼν, διοικητοῦ τῆς Βουργουνδίας, τοὺς ἐνέπλησε τρόμου.

Μετὰ ταῦτα ἐνυμφεύθη τὴν Μαρίαν τῶν Μεδίκων, ἀποπέμψας τὴν πρώτην του σύζυγον Μαργαρίταν Βαλοᾶ.

Τὸ κράτος ἤνθει ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς, ἡ γεωργία ἔλαβε μεγάλην ἐνθάρρυνσιν καὶ πανταχοῦ ἐξηπλώθη ἡ καλλιέργεια. Εἰς μικρὸν διάστημα χρόνου, τοσαύτη ἀφθονία ἐγένετο, ὥστε ἐπετράπη ἡ ἐξαγωγὴ τῶν σιτηρῶν. Συγχρόνως ἡ ἰδιαιτέρα κλίσις τοῦ βασιλέως ἐνεθάρρυνε τὴν βιομηχανίαν. Ἐργοστάσια μεταξωτῶν ἱδρύθησαν εἰς Λούγδουνον καὶ Παρισίους καὶ Φλαμανδοὶ ἐπιπλοτέχναι ἀποκατεστάσθησαν εἰς Γοβελέν. Ὁ Ἐρρῖκος, ἀγαπῶν τὰς μεγάλας οἰκοδομὰς, ὡράϊζε τὴν πόλιν.

Ἀναῤῥιπισθείσης τῆς ἔχθρας του κατὰ τῆς Ἱσπανίας, ἡτοιμάσθη ἐκ νέου διὰ τὸν κατ' αὐτῆς πόλεμον. Ἑκατὸν χιλιάδες ἄνδρες ἦσαν ἕτοιμοι νὰ ἐκστρατεύσωσι καὶ πετήκοντα ἑκατομμύρια εἶχον τεθῆ κατὰ μέρος διὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς δαπάνας, ὅτε τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ῥαβαιλιὰκ ἐσταμάτησε τὸν Ἐρρῖκον Δ', καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ἐκτελέσῃ τὰ μεγαλεπήβολα σχέδιά του.

Ἡ ἱστορία θὰ ἐπιτιμήσῃ πάντοτε τὰ ἐλαφρὰ ἤθη τοῦ μονάρχου τούτου, ἀλλ' εἶχε μεγάλα προτερήματα στρατιωτικὰ καὶ νοῦν δεξιόν. Ἠγάπα τὰ γράμματα καὶ τὰ ἐπροστάτευε πάντοτε. Ἦτο ῥήτωρ δόκιμος. Ἀναγνώσατε τὸν λόγον του τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησεν εἰς τὸ Ῥουὲν ἐνώπιον τῶν προκρίτων.

«Ἐὰν ἤθελα νὰ δοξασθῶ ὡς καλὸς ῥήτωρ θὰ ἔφερα περισσοτέρας λέξεις ἢ καλὴν θέλησιν· ἀλλ' ἡ φιλοδοξία μου τείνει εἰς ὑψηλότερόν τι ἢ εἰς τὸ ὁμιλεῖν καλῶς· ποθῶ τὸν ἔνδοξον τίτλον τοῦ ἐλευθερωτοῦ καὶ τοῦ παλινορθωτοῦ τῆς Γαλλίας. Ἤδη, διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τῶν συμβουλῶν τῶν πιστῶν ὑπηκόων μου, καὶ διὰ τοῦ ξίφους τῶν γενναίων εὐγενῶν μου, ἐξήγαγον τὴν Γαλλίαν ἐκ τῆς δουλείας καὶ τῆς καταστροφῆς. Ἐπιθυμῶ ἤδη νὰ τὴν ἀποκαταστήσω εἰς τὴν πρώτην ἰσχὺν καὶ τὴν ἀρχαίαν εὔκλειαν. Συμμεθέξατε, ὑπήκοοί μου, εἰς τὴν δευτέραν ταύτην δόξαν, καθὼς συνεμεθέξατε εἰς τὴν πρώτην. Δὲν σᾶς παρεκάλεσα ἐδῶ, ὡς ἔπραττον οἱ προκάτοχοί μου, διὰ νὰ σᾶς ἀναγκάσω νὰ ἐπιδοκιμάσετε τυφλῶς τὰς θελήσεις μου, σᾶς συνήθροισα διὰ νὰ λάβω τὰς συμβουλάς σας, νὰ τὰς πιστεύσω, νὰ τὰς ἀκολουθήσω· ἐν ἑνὶ λόγῳ, διὰ νὰ τεθῶ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν σας.»

Ἰδοὺ πῶς ὁ Σατωβριὰν εἰκονίζει τὸν Ἐρρῖκον Δ'. «Ὁ Βεαρνὸς ἦτο ἀχάριστος καὶ γάσκων, λησμονῶν πολὺ, ἐκπληρῶν ὀλίγον... Ἀλλ' ἡ ἀνδρεία του, τὸ πνεῦμά του, ἡ εὐῤῥαδειά του, τὰ δυστυχήματά του, αἱ περιπέτειαί του θὰ διαιωνίζωσι πάντοτε τὴν μνήμην του. Οὐκ ὀλίγον συνετέλεσεν εἰς τὴν φήμην του καὶ τὸ τραγικὸν τέλος του.»

Ὁ δὲ Λαὰρπ, κάμνων τὸν παραλληλισμὸν αὐτοῦ μὲ τὸν Καίσαρα λέγει: «Ἐὰν ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν νεωτέρων ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ παραβληθῇ μὲ τὸν Καίσαρα, οὗτος εἶναι ὁ Ἐρρῖκος Δ'. Πολλὴ ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὁμοιότης καὶ ἡ παραβολὴ οὐχὶ ἀνεπιτυχής. Ἀμφότεροι εἶχον ἐκ φύσεως ψυχὴν ὑψηλὴν καὶ εὐαίσθητον, μεγαλοφυΐαν πολιτικὴν καὶ ἔξοχα πολεμικὰ προτερήματα· ἀμφότεροι ἐσυγχώρησαν τοὺς ἐχθρούς των καὶ ἀμφότεροι ἐγένοντο θύματα αὐτῶν· ἀμφότεροι ἐγίνωσκον τὴν μεγάλην τέχνην νὰ προσελκύωσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τοὺς μεταχειρίζωνται, ἡ τέχνη δὲ αὕτη εἶναι ἡ ἀναγκαιοτέρα πασῶν δι' ἐκεῖνον ὅστις ἄρχει ἢ θέλει νὰ ἄρξῃ· ἀμφότεροι ἐλατρεύοντο ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν των, καὶ ἤνωνον τὰς ἡδονὰς μὲ τὰς ῥαδιουργίας τῆς φιλοδοξίας. Ὁ Φαρνέζης, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπολέμει ὁ Ἐρρῖκος Δ', ἦτο ἀντάξιος τοῦ Πομπηΐου τοῦ ἀντιζήλου τοῦ Καίσαρος· καὶ ἡ Γαλλία ὑπῆρξε καὶ διὰ τοὺς δύο πεδίον νίκης. Ὁ Καῖσαρ ἐνίκα στρατοὺς πολυαριθμοτέρους· ὁ Ἐρρῖκος ἔπρεπε νὰ νικήσῃ ἐμπόδια παντὸς εἴδους μὲ ὀλιγώτερα μέσα. Ἀμφότεροι εἶχον θαυμασίαν δραστηριότητα καὶ ἠκολούθουν τὴν μεγάλην ταύτην ἀρχὴν *ὅτι δὲν πρέπει τις νὰ ἀφίνῃ τοὺς ἄλλους νὰ πράξωσιν ὅ,τι μόνος δὲν δύναται νὰ πράξῃ*. Ἀμφότεροι ἤξευρον νὰ βασιλεύσωσι, καὶ ἐβασίλευσαν πολὺ ὀλίγον. Ἐὰν ὁ εἷς ἔζη εἴκοσιν ἔτη περισσότερον, τὸ σύστημα τῆς Εὐρώπης θὰ μεταβάλετο. Ἐὰν ὁ ἄλλος δὲν ἐδολοφονεῖτο, θὰ ἐσυνείθιζε τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν δυναστείαν του, ὡς ὁ Αὔγουστος, καὶ θὰ ἔπραττε πλειότερα αὐτοῦ. Ὁ Καῖσαρ ἔσπειρε χρήματα εἰς δημοκρατίαν τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ διαφθείρῃ, ὁ Ἐρρῖκος τὰ μετεχειρίσθη διὰ μοναρχίαν τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ ἐπανορθώσῃ. Ὁ βίαιος θάνατος ἀμφοτέρων ἐματαίωσε τὰ μεγάλα σχέδια τὰ ὁποῖα ἐμελέτων. Ὁ Καῖσαρ ἥνωνε τὴν δόξαν τῶν γραμμάτων μὲ τὴν τῶν ὅπλων, καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἔλλειπεν ἀπὸ τὸν Ἐρρῖκον Δ'. Ἀλλὰ δὲν ἦτο παῖσμα τοῦ νοός του ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ἀνατροφῆς ἧς ἔτυχε καὶ τῆς ἐποχῆς ἐν ᾗ ἐγεννήθη. Τὸ πνεῦμά του ἦτο εὐθὺ καὶ ἡ ἀπαγγελία του εὐχερὴς καὶ συχνάκις εὐγενής· καὶ ἡ εἰς τὸ Ῥουὲν προσλαλιά του ἀποδεικνύει ὅτι εἶχεν εὐγλωττίαν μεγάλης ψυχῆς.»

Η ΓΚΙΟΥΖΕΛ.

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργὰ ὁ Πασσᾶς εἶχεν ἀκούσει τὰς κραυγὰς τῆς Γκιουζὲλ καταρωμένης τὴν Ἀϋσέ. Καὶ ἡ δυστυχὴς θαλαμηπόλος δὲν θὰ κατώρθου οὐδὲν διὰ τοῦ ψεύδους της. Ἡ Γκιουζὲλ ἀφ' ἑτέρου ἐγνώριζεν ὅτι εἶχε μεγίστην ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τοῦ συζύγου της· ὥστε ἀπεφάσισε νὰ ὁμολογήσῃ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· ἄλλως τε καὶ ὁ μανδύας τοῦ νεανίου, ὃν δὲν ἠδυνήθησαν ἕνεκα τῆς ταραχῆς καὶ τοῦ τρόμου νὰ κρύψωσιν, ἔκειτο ἐπί τινος καθέδρας· ὁ δὲ Πασσᾶς θὰ εἶδεν αὐτὸν βεβαίως. Ἐτόλμησε λοιπὸν ἡ Γκιουζὲλ καὶ ὡμολόγησε τὰ πάντα, διότι ἡ ἐκ μέρους αὐτῆς ἄρνησις ἦν ἀδύνατος. Δύο κακῶν προκειμένων τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον.

— Εἶναι ἀληθὲς, ἀγαπητὲ Πασσᾶ, εἶπεν. Εἶμαι τόσον νέα... ἠδυνάμην νὰ μένω ἐντὸς τοῦ χαρεμίου κεκλεισμένη καὶ μὴ ἔχουσα ἄλλον σύντροφον. Σὺ, ὅστις λέγεις ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, μὲ ἐπεσκέπτεσο ὄχι τόσον συχνά· ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ σὲ τιμωρήσω. Ἐξέλεξα, ἀγαπητέ μου σύζυγε ἕνα οὐρὶ, ὅπερ καὶ σὺ ἂν ἴδῃς θὰ ἀγαπήσῃς—Ἐδόνει, βλέπετε, ἡ πανοῦργος καὶ ἄλλην χορδὴν τοῦ γέροντος Ἀσιανοῦ. Ἔχεις τόσας γυναῖκας... ὥστε θὰ μὲ συγχωρήσῃς βεβαίως ἂν ἠγάπησα αὐτὸν, εἶπε γονυπετήσασα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰσμαὴλ γυμνὴ καὶ λυσίκομος, ὡς ἦτο.

—Τολμᾷς, τοσοῦτον ἀναιδὴς, νὰ μοὶ διηγεῖσαι τοὺς ἔρωτάς σου, ἀθλία γύναι, ἀνέκραξεν ὁ Πασσᾶς λυσσῶν καὶ ἐξημμένος ἤδη ἐκ τῆς ζηλοτυπίας. Ἔμπρὸς, τὴν προσευχήν σου εἰς τὸν Προφήτην κάμε.

Ἐκ τῶν κραυγῶν τοῦ Πασσᾶ καὶ τῶν παρακλήσεων τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς εἶχον συναθροισθῆ καὶ αἱ λοιπαὶ γυναῖκες τοῦ γυναικωνίτου μετὰ τῶν ὑπηρετριῶν καὶ ἵσταντο παρὰ τὴν θύραν.—Ἰσμαὴλ, συγγνώμην, εἶπεν ἡ Γκιουζὲλ, θὰ μὲ φονεύσῃς! ἰδοὺ ἐγὼ πρὸ τῶν ποδῶν σου· ἐγὼ ἡ Γκιουζὲλ σου, ἡ περιστερά σου, ὡς σὺ μὲ ἀπεκάλεις· θὰ μὲ φονεύσῃς σὺ, ὃν ἐγὼ ἠγάπων τοσοῦτον· συγχώρησόν μοι, ἀγαπητέ μου Ἰσμαὴλ, σὲ ἱκετεύω ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτός σου, ὃν εἶχες πρὸς ἐμέ.

— Ναὶ, σὲ ἠγάπων, Γκιουζὲλ μου, ἀλλὰ σὺ μὲ περιεφρόνησες· ἠγάπησες ἄλλον καὶ μάλιστα Γκιαοὺρ, ὑπέλαβεν ὁ γέρων Πασσᾶς συγκινηθείς.

Ἡ Γκιουζὲλ ἐλπίζουσα ὅτι θὰ κάμψῃ τὸν σύζυγόν της ἐξηκολούθησεν·

—Ἰσμαὴλ, δὲν θὰ μὲ συγχωρήσῃς; ἦτο ἁμάρτημά μου, κακούργημα· σὲ ὑπόσχομαι ὅμως μεθ' ὅρκου ὅτι ὁ νέος οὗτος ποτὲ πλέον δὲν θὰ πατήσῃ τὸ κατώφλοιον τῆς θύρας τοῦ θαλάμου μου. Πόσον εἶσαι καλὸς, πόσον μὲ ἀγαπᾷς! δὲν ἔχει οὕτω; καλέ μου Ἰσμαὴλ, προσέθηκεν ἐπιχαρίτως μειδιῶσα.

Ἡ Γκιουζὲλ δὲν ἱκέτευε ματαίως, διότι ὁ Πασσᾶς ἐσκέπτετο καὶ εἶχε δίκαιον αὕτη νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν ἣν εἶχεν ἐπὶ τοῦ συζύγου της. Βεβαίως θὰ τὴν συνεχώρει, ἂν καὶ πάλιν ἡ ζηλοτυπία δὲν

προέβαλλεν ἀποτρόπαιον κεφαλήν. Αἱ λοιπαὶ γυναῖκες, αἵτινες, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἐζήλευον τὴν Γκιουζὲλ, ἤρχισαν νὰ ψιθυρίζωσιν·

— Ἰδοὺ θὰ τὴν συγχωρήσῃ, ἔλεγε μία.

— Ὁ ἀνόητος, ὑπέλαβεν ἄλλη, ἀγνοεῖ ὅτι καὶ πάλιν θὰ ἐπισκέπτεται αὐτὴν ὁ νεανίας της. Τὸν εἴδετε; ἠρώτησεν ὑψοῦσα τὴν φωνήν της διὰ νὰ ἀκούσῃ αὐτὴν ὁ Πασσᾶς. Εἶναι ὡραιότατος. Εἶδον αὐτὸν ὅτε ἦλθε κατὰ πρῶτον.

Ὁ Πασσᾶς ἔτρεμεν ὑπ' ὀργῆς καὶ ἡ ζηλοτυπία του ηὔξησε πλειότερον. Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν ἡ πρεσβυτέρα τῶν γυναικῶν, ἥτις ἐνίοτε μόνον, ἕνεκα τῆς ἡλικίας, ἀπήλαυε τῆς εὐτυχίας τοῦ νὰ ὑποδέχεται τὸν κύριόν της, ἐλθόντα εἰς τοιαύτην κατάστασιν·

— Συγχώρησον αὐτὴν, τῷ λέγει μετ' εἰρωνείας· ἡ δυστυχὴς! ἰδὲ πόσον σὲ ἱκετεύει! Ἰδὲ πόσον εἶναι ὡραία! ἀγνοεῖς, δυστυχῆ σύζυγε, ὅτι καὶ πάλιν θὰ σὲ ἐξαπατήσῃ καὶ ὅτι τὴν ὡραιότητα αὐτῆς δὲν ἔχει διὰ σὲ, ἀλλὰ διὰ τὸν φίλον της τὸν Γκιαούρ! Τί θὰ εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι ὅταν ἀκούσωσιν ὅτι γυνή τις τοῦ χαρεμίου σου σὲ ἠτίμασεν; ἡ ὕβρις αὕτη ἀντανακλᾶται εἰς ὅλας ἡμᾶς, αἵτινες σὲ ἀγαπῶμεν ἀληθῶς.

Ταῦτα ἤρκεσαν νὰ ἐξάψωσιν ἔτι μᾶλλον τὸν διστάζοντα εἰσέτι Πασσᾶν καὶ νὰ αὐξήσωσι τὴν ζηλοτυπίαν του.

Ζηλοτυπία! ζηλοτυπία! ἂν σὺ ἦν δυνατὸν νὰ ἐκλείψῃς ἐκ τοῦ κόσμου, πόσοι ἀγαπώμενοι θὰ ἔζων εὐτυχεῖς! Πόσων ἀγαπωμένων νεαρῶν καρδιῶν τὴν εὐδαιμονίαν ἠφάνισες!

Ὁ Πασσᾶς διέταξε τὰς γυναῖκάς του νὰ ἀποχωρήσωσιν. Εἶτα ἐκάλεσεν ἕνα τῶν ὑπηρετῶν, πρὸς ὃν ἐλθόντα, ὡμίλησεν ἡσύχως εἰς τὸ οὖς.

— Πρέπει νὰ ἀποθάνῃς, Γκιουζὲλ, εἶπε μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἄραβος ὑπηρέτου. Εἶδες πόσαι σὲ κατεδίκασαν.

— Ἀλλ' αὗται ἔπραξαν τοῦτο διότι μὲ φθονοῦσι . . .

— Τὸ εἶπον· θὰ ἀποθάνῃς! σὺ μὲ ἠτίμασες!

— Συγγνώμην, ἀνέκραξεν ἡ δυστυχὴς γυνὴ γονυπετοῦσα καὶ πάλιν καὶ καταφιλοῦσα τὰ γόνατα τοῦ Πασσᾶ.

— Ἐγέρθητι, ἀθλία γύναι· τολμᾷς εἰσέτι νὰ μὲ ἐγγίζῃς σὺ ἥτις τοσοῦτον μὲ περιεφρόνησες.

Ὁ Ἰουσοὺφ εἰσῆλθε κρατῶν τι ὑπὸ τὸν μανδύαν του.

— Ἐμπρός! τὴν προστευχήν σου, ἔκραξεν ὁ Ἰσμαήλ.

—Συγχώρησον αὐτὴν, κύριε, ἱκέτευσεν ἡ Ἀϋσὲ, ἥτις εἶχεν ἀποσυρθῆ εἴς τινα γωνίαν τοῦ θαλάμου.

— Σιώπα, ἀθλία.

Ὁ Ἰσμαὴλ ἐξέτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν ὑπηρέτην, ὅστις ἀπεκάλυψε θήκην χρυσοκέντητον πιστολίων, καὶ ἔδωκε τὸ ἓν ἐξ αὐτῶν τῷ Πασσᾷ.

— Ἰσμαὴλ, θὰ μὲ φονεύσῃς· ἀνέκραξεν ἡ Γκιουζὲλ κλαίουσα καὶ βλέπουσα τὸ στόμιον τοῦ πιστολίου διευθυνόμενον πρὸς αὐτήν.

Ἔτρεχεν ἐντὸς τοῦ δωματίου τεταραγμένη, ὀλόγυμνος, λυσίκομος καὶ προσεπάθει νὰ προφυλαχθῇ, ὅτε ἡ θύρα τοῦ κοιτῶνος, ἐν ᾧ ἦν ὁ Ν. ἀνοίγει, καὶ ὁ Ν. ἐξέρχεται ἔχων τὴν κόμην ὀρθήν.

— Τί θὰ πράξῃς, ἄθλιε; θὰ φονεύσῃς τὴν σύζυγόν σου; ἀλλὰ τρέμε . . . .

Δὲν εἶχεν εἰσέτι τελειώσει καὶ κρότος πυροβόλου ἀντήχησεν.

— Ὦ! μ' ἐφόνευσεν, ἐψέλλισεν ἡ Γκιουζὲλ πίπτουσα· βοήθειαν . . . φίλε μου.

Ὁ νέος εἶχε λάβει τὸν Πασσᾶν ἐκ τῆς κόμης καὶ προσεπάθει νὰ τὸν καταρρίψῃ. Ἀλλ' ἡ Γκιουζὲλ ἔκραζε καὶ πάλιν·

—Βοήθησόν με, φίλε μου, ἀποθνήσκω . . .

Ἔτρεξε λοιπὸν πρὸς αὐτὴν, ἀλλ' ὁ Ἰουσοὺφ, ὅστις εἶχεν ἑτοιμάσει τὸ ἕτερον πιστόλιον, δὲν ἐπυροβόλει δὲ φοβούμενος μὴ φονεύσῃ τὸν κύριόν του, ὅστις ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ Ν., ἰδὼν αὐτὸν δραμόντα πρὸς βοήθειαν τῆς δυστήνου γυναικὸς ἐπυροβόλησε καὶ κρότος πίπτοντος σώματος διέσεισε τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου.

— Ἄχ! ἠδυνήθη νὰ εἴπῃ μόνον ὁ νεανίας.

Τὸ δωμάτιον εἶχε πληρωθῆ καπνοῦ. Μετ' ὀλίγον, διαλυθέντος τούτου, ἐφάνησαν τὰ πτώματα τῶν ἀτυχῶν ἐραστῶν κείμενα πλησίον ἀλλήλων.

Καὶ ὁ θάνατος αὐτὸς ἠθέλησε νὰ ἑνώσῃ τὰ δύο ταῦτα ὄντα, ἅτινα τοσοῦτον ἠγαπῶντο . . .

Ὁ νεανίας, οὗτινος τὴν κεφαλὴν ἡ σφαῖρα εἶχε διατρυπήσει, ἔκειτο ἄπνους.

Ἡ Γκιουζὲλ ἔπνεεν ἔτι· ἡ σφαῖρα εἶχε διατρυπήσει τὴν δεξιὰν αὐτῆς πλευράν.

Τὸ πρὶν λευκότατον καὶ ὡραιότατον αὐτῆς στῆθος ἦτο ἐρυθρὸν ἐκ τοῦ αἵματος.

Ἡ μακρὰ καὶ μέλαινα ὡς ἔβενος κόμη της, ἔπλεεν ἐντὸς λίμνης σχηματισθείσης ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀτυχῶν ἐραστῶν, ὅπερ ἔρρεεν ἔτι.

— Ἀϋσὲ, ἐψιθύρισεν ἀνοίγουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσπαθοῦσα ν' ἀνεγερθῇ. Ποῦ εἶναι ὁ Ν. . . . ;

— Ἀπέθανε, κυρία μου, εἶναι πλησίον σου· ἀπήντησεν ἡ δυστυχὴς Ἀϋσὲ κλαίουσα. Θὰ μὲ συγχωρήσετε ἄρά γε;

— Ἔσο συγκεχωρημένη, φίλη μου· γνωρίζω ὅτι μὲ ἀγαπᾷς . . . ἀλλά . . . εἶπε διακόπτουσα τὴν φωνήν της καὶ προσπαθοῦσα νὰ ἀναλάβῃ μικρὰν δύναμιν. Φέρε με πλησίον τοῦ δυστυχοῦς φίλου μου, ἐξηκολούθησε χάνουσα μᾶλλον τὰς δυνάμεις της.

Ἡ Ἀϋσὲ ἔπραξε τοῦτο.

— Ἀποθνήσκω . . . ἐψιθύρισεν ἐπιθέτουσα τὸ ἔσχατον αὐτῆς φίλημα ἐπὶ τοῦ αἱματοφύρτου μετώπου τοῦ νεανίου . . .

— Ἀϋ...σὲ, ὑ...γί...αι...νε..., ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ καὶ ἔπεσεν ἄπνους ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ φίλου της.

Ἡ Ἀϋσὲ, ἰδοῦσα αὐτὴν κειμένην οὕτω γυμνὴν καὶ αἱματόφυρτον ἐρρίφθη ἐπ' αὐτῆς.

— Ὦ! πόσον ὡραία εἶναι καὶ τώρα ἀκόμη, καὶ σὺ, ἀπάνθρωπε, τίγρις, τὴν ἐφόνευσας, κλαίουσα ἔλεγε πρὸς τὸν Ἰσμαὴλ, ὅστις ἵστατο ἔχω κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, καὶ δάκρυ ἴσως τὸ τελευταῖον ἐκυλίετο ἐπὶ τῶν παρειῶν του.

— Ἀλλ' ἐγὼ σᾶς ἐπρόδωκα, ἐξηκολούθησεν ἡ δυστυχὴς κόρη. Ὦ! πόσον ἠγαπῶντο! . . . καὶ τὴν εὐτυχίαν ταύτην ἐγὼ κατέστρεψα.

Εἶτα μετὰ μικρὰν σκέψιν προσέθηκεν·

— Ἀλλ' ἐγὼ, πρέπει νὰ ἐπιζήσω μετὰ τὸν θάνατον τῆς κυρίας μου, τὸν θάνατον, ὃν ἐγὼ τῇ ἐπέφερον! νὰ ἐπιζήσω μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆς, ἥτις μ' ἠγάπα . . . Ὄχι· πρέπει νὰ ἀποθάνω . . . .

Καὶ ταχεῖα ὡς ἀστραπὴ ἔλαβε τὸ ἐπὶ τοῦ τοίχου κρεμάμενον ἐγχειρίδιον.

— Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο διὰ νὰ ἐξιλεώσῃ τὰς παρωργισμένας ψυχάς σας, ἀτυχεῖς ἐρασταί;

Ὁ ὑπηρέτης ἠθέλησε νὰ τὴν κρατήσῃ· ἀλλ' αὐτή·

— Μὴ πλησιάσῃς διότι σὺ πρῶτος θὰ πέσῃς, εἶπεν.

Ὁ ὑπηρέτης ὑπεχώρησεν ἔντρομος.

Ὁ γέρων Πασσᾶς εἶχεν ἐστηριγμένον τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν δύο πτωμάτων. Οὔτε εἶδε τὴν Ἀϋσὲ ἁρπάζουσαν τὸ ἐγχειρίδιον. Ἡ δυστυχὴς θαλαμηπόλος κατεφίλησε τοὺς δύο ἐραστὰς ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ,

—Τὸ σῶμά μου ἂς γείνῃ ἡ νεκρικὴ ἡμῶν σινδὼν, εἰποῦσα ἐνέπηξε τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὰ στήθη της.

Ἔπεσεν ἐπὶ τῶν πτωμάτων τῶν ἀτυχῶν ἐραστῶν ἀποπλύνουσα τὸ ἁμάρτημα αὐτῆς διὰ τοῦ θανάτου. Ὁ Πασσᾶς ἰδὼν αὐτὴν πεσοῦσαν·

—Ἰουσοὺφ, ἀνέκραξεν, ἐδῶ ... δὲν κινεῖται ἡ σύζυγός μου, ἡ Γκιουζὲλ μου . . . ;

Ἐνόμιζεν ὁ δυστυχὴς ὅτι ἐκινήθη ἡ σύζυγός του.

— Ὄχι, κύριε, εἶπεν ἔντρομος ὁ ὑπηρέτης, ἦτο ἡ Ἀϋσὲ ἥτις ηὐτοκτονήθη.

—Εἶμαι εἷς ἄθλιος, ἐψιθύρισεν ὁ δυστυχὴς γέρων, καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου ἔμπλεως τρόμου καὶ νομίζων ὅτι κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν σκιῶν τῶν τριῶν ἀνθρώπων οὓς αὐτὸς ἐφόνευσε.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πόλεως τοῦ Φιλίππου μὴ δυνάμενος νὰ λησμονήσῃ τὰ ἀνωτέρω συμβάντα. Ἐνόμιζεν ὅτι, ὁσάκις διήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς ἀτυχοῦς Γκιουζὲλ, ἤκουεν αὐτὴν κράζουσαν: Ἰσμαὴλ, Ἰσμαὴλ, διατὶ μὲ ἐφόνευσας. Τὸ μέγαρον τοῦτο εἶναι ἤδη ἀκατοίκητον. Ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἐντὸς τῆς αὐλῆς βλαστάνουσι χόρτα. Λέγουσι μάλιστα ὅτι, ἂν νύκτα τινὰ σκοτεινὴν διερχόμενός τις τῆς οἰκίας τολμήσῃ νὰ ἐμβλέψῃ εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ κλείθρου, θὰ ἴδῃ τρία φαντάσματα περιπατοῦντα ἐντὸς τοῦ ὑψηλοῦ χόρτου. Ἅμα ὅμως τὸ ὡρολόγιον σημάνῃ τὴν τρίτην τῆς νυκτὸς φεύγουσι ποιοῦντα σημεῖα τρόμου. Ἦν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου των.

ΤΕΛΟΣ.

ΜΟΥΣΑΙΟΣ.

ΓΑΜΟΣ ΕΞ ΑΝΤΙΛΟΓΙΑΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.
ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Δωμάτιον ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Χαρικλείας. Θύρα πλαγία· ἀπέναντι αὐτῆς πρὸς τὴν σκηνὴν θέσις φέρουσα γάστρας μὲ ἄνθη. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς τράπεζα στρογγύλη καὶ παρ' αὐτὴν δύο καθίσματα. Ἐπὶ τῆς τραπέζης λεύκωμα φωτογραφιῶν, βιβλία καὶ μία ἐφημερίς.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ. ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Παράδοξος φιλοσοφία, Νέανδρε·
Τὰ πάντα πρὸς τὴν ἐρωμένην δίδετε,
Ὡς κάλυμμα αὐτῆς τὴν πολικὴν αὐγὴν,
Τοῦ Κρόνου τὸν ἀστέρα ὡς δακτύλιον,
Τῆς Κασσιόπης τέλος τὸν ἀστερισμὸν
Ὡς θρόνον ἄξιον αὐτῆς νομίζετε,
Καὶ γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ πᾶν ταράττετε,
Ὑπὲρ τῆς κόρης τῆς Διώνης· ἔπειτα
Ἐὰν μεταβληθῇ εἰς σύζυγον, ἰδοὺ
Ὁ οὐρανὸς ἐστείρευσεν ἀστερισμῶν,
Ἡ γῆ δὲν ἔχει πλέον πολικὴν αὐγὴν
Οὐδ' ἡ καρδία κἂν παλμὸν ὑπὲρ αὐτῆς.
Εἷς στέφανος θηρίον τὴν κατέστησε
Καὶ ἔξαφνα κατέῤῥιψε πᾶν θέλγητρον.
Ἡ ἐρωμένη ἔπρεπεν ὡς ἀδρανὴς,
Ὡς χαίνων ἄγγελος νὰ μένῃ πάντοτε
Θαυμάζουσα τοῦ σύμπαντος τὰ θέλγητρα
Καὶ ἀτιμαζομένη ἂν ἀναμιχθῇ
Εἰς τὰ τοῦ βίου· ἔπειτα ἡ σύζυγος
Αὐτὴ τὰ ἄνθη στιγματίζει ἂν σκεφθῇ
περὶ αὐτῶν· μολύνει δὲ τὸν οὐρανὸν
Ἐὰν θαυμάσῃ τὰ μυστήρια αὐτοῦ.
Ἐὰν ἐκφέρῃ γνώμην, ἀνεγείρεσθε
—Δικαίωμα δὲν ἔχεις, εἶσαι σύζυγος.
Ἐὰν τολμήσῃ παρατήρησίν τινα
—Σιώπα, γῦναι, πάλιν, εἶσαι σύζυγος.
Ἐὰν θαυμάσῃ τῆς σελήνης τὴν ὠχρὰν
Καὶ ὀνειρώδη λάμψιν· ἀλλ' ἡ σύζυγος
Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ θαυμασμοῦ,
Οὐδ' ἡ σελήνη στέλλει πρὸς τὴν σύζυγον
Τὸ φῶς αὐτῆς· καὶ τέλος ἂν ἐνίοτε
Ζητήσῃ θέσιν ἐν τῷ ἔρωτι ὑμῶν,
Ἀγάπη πρὸς Παρίαν σύζυγον; ποτέ·
Ἀξίαν μίσους μόνον τὴν νομίζετε.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ οἱ μεγάλοι ἄνδρες, ὅπως λέγουσιν,
Εἰς πάντας φαίνονται καλοὶ καὶ ἔξοχοι
Ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τοὺς θαλαμηπόλους των·
Οὐδ' ὁ Σωκράτης ἦτο μεγαλοψυὴς
Εἰς τῆς Ξανθίππης τοὺς ἀγρίους ὀφθαλμούς.
Αὐτὸ δὲ τοῦτο πάσχει καὶ ἡ σύζυγος·
Ἐνόσῳ εἶναι ἐρωμένη, κάλλιστα·
Παχὺς περικαλύπτει πέπλος τὴν πικρὰν
Πραγματικότητα καὶ κρύπτεται καλῶς
Πᾶν ἀηδὲς καθὼς καὶ πᾶν ἐλάττωμα.
Ἐκτὸς δὲ τούτου φαίνεται γλυκύτερος
Τοῦ γείτονος ὁ οἶνος ὁ κλεπτόμενος.
Ἡ ἁμαρτία τέρπει· ἔχει θέλγητρα.
Ἀλλὰ ἡ σύζυγος φορεῖ τὴν νυκτικὴν
Αὐτῆς ἐσθῆτα, τὴν οὐχὶ πολὺ κομψὴν,
Τὸν κεφαλόδεσμον τὸν ἀηδέστατον,
Ὠχρὰ καὶ πελιδνὴ πρωὶ ἐγείρεται
Καὶ ἀσθενεῖ καὶ πάσχει πᾶν ἀνθρώπινον,
Καὶ . . τελευταῖον ἐννοεῖς, Χαρίκλεια·
Ὡς ἐρωμένη εἶναι μᾶλλον ἄγνωστος
Καὶ προσελκύει πάντοτε τὸ ἄγνωστον.
Τὴν ἐρωμένην πάλιν βαρυνόμεθα
Ὅταν πολὺ συγχρωτισθῶμεν μετ' αὐτῆς.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Τὴν πλάνην ἀγαπᾷς; ἀλλ' ἰσχυρὸς
Ἐπλάσθη ὁ λατρεύων τὴν ἀλήθειαν
Πικρὰν, ἀλλ' ἔστω, πάντοτε ἀλήθειαν.
Πλαγγῶνας δίδουν μόνον εἰς τὰ νήπια
διὰ νὰ παύσουν κλαίοντα. Παράδοξον·
Καὶ σεῖς δὲν εἶσθε ἀτελεῖς καθὼς ἡμεῖς
Κατὰ τὸ μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον ἄνθρωποι;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τὸ δεύτερον δὲν ἐννοῶ· τὸ πρῶτον, ναί.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἡ φύσις θάλλει πάντοτε χλοάζουσα
Καὶ πάντοτε παρουσιάζει κάλλιστον
Τὸ ἔνδυμα αὐτῆς; δὲν ἔχει βάραθρα
Ἀκάνθας, βόρβορον καὶ σκότη φοβερά;
Τίς λοιπὸν παύει ν' ἀγαπᾷ τὸν ἥλιον
Διότι νέφη τὸν ἐπισκιάζουσι·
Καὶ τίς τὰ ἄνθη τοῦ μαΐου τὰ φαιδρὰ
Διότι ὠχριῶσι καὶ μαραίνονται;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Μισῶ τὴν τάξιν· ἐννοεῖς, Χαρίκλεια;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Τὴν τάξιν;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Μάλιστα, τὴν τάξιν. Μὴ γελᾷς.
Διότι αὕτη τὴν ὁδὸν χαράττουσα,
Ἣν μέλλομεν ἐνταῦθα νὰ βαδίσωμεν,
Συστέλλει τὸν μακρὸν αἰῶνα εἰς στιγμὴν,
Πρὸς ἣν ἐξομοιοῦται πᾶσα ἡ ζωή·
Ἡ τάξις! ἀλλ' ὁ βίος ὡρολόγιον
Καθίσταται. Καὶ μέτρει ... μία—γεύματος
Ἰδοὺ ἡ ὥρα. Δύω—ἐργασία—τρεῖς
Ἡ ἐργασία ἔτι ἐξακολουθεῖ.
Σημαίνουσιν αἱ τέσσαρες, περίπατος,
—Σημαίνει ἡ δεκάτη—ὕπνος· ἔπειτα
Ἐξέγερσις καὶ οὕτω τὴν ἐπαύριον.
Κ' ἐνῷ ἠχεῖ ὀξὺ τὸ ὡρολόγιον,
Ταχὺν τὸν θάνατον σημαῖνον τῶν ὡρῶν,
Ἡμεῖς εἰς ἄλλον θάνατον βαδίζομεν
Μὲ τὴν αὐτὴν ψυχρὰν κανονικότητα.
Ὦ! χαῖρε, ἀταξία, προσφιλὴς θεὰ
Ἐμοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅλων. Συμφωνεῖς;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἡ ἀταξία! ἡ σελήνη εὐτυχῶς
Ἀλλάσσει καθ' ἡμέραν ὄψιν πάντοτε,
Ἀλλέως αἴφνης θ' ἀνηρπάζετε αὐτὴν
Ἀπὸ τοῦ οὐρανίου στερεώματος
Πρὸς θλίψιν φοβερὰν τοσούτων ἐραστῶν,
Καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀστρονόμων ἀληθῆ
Ὅσοι καλῇ τῇ πίστει ἀγωνίζονται
Νὰ πλάττωσι μυθιστορίας κωμικὰς,
Περὶ κατοίκων τῆς σελήνης καὶ πτηνῶν,
Περὶ κωνώπων καὶ μυιῶν καὶ ποντικῶν.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ἄφες τὴν σελήνην, σὲ παρακαλῶ,
Εἶναι πολὺ ὠχρὰ καὶ τὴν βδελύττομαι.
Νυστάζει πάντοτε τὸ πρόσωπον αὐτῆς·
Ἴσως τὴν ἀπεκοίμησαν οἱ ποιηταὶ
Μὲ τὰ ὑπνωτικὰ αὐτῶν ἐπίθετα.
Ἐπλάσθη δορυφόρος ταπεινὴ τῆς γῆς
Κ' ἐμίσησα τοὺς δορυφόρους πάντοτε.
Τὸ γῆρας ἔχει κόμην σεληναῖον φῶς
Καὶ ἡ χιὼν ἐγγίζει μᾶλλον πρὸς αὐτό·
Ὁ ἄργυρος, κατηραμένον μέταλλον,
Ὅταν εἰς τὰ θυλάκιά μου δὲν ἠχεῖ
Ἐκ τῆς σελήνης, συμπεραίνω, ἔπεσεν·
Ὑπάρχουσι δὲ ἄνθρωποι ὠχρότατοι,
Ὧν ἡ μορφὴ ποτὲ δὲν ἠρυθρίασε,
Πρὸς τὴν σελήνην ὁμοιάζοντες οὐχὶ
Διότι κλέπτουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἔνδυμα
Τοῦ γείτονος αὐτῶν ἢ τὸ ἀργύριον,
Ἀλλὰ διότι ἔχουσι τὸ χρῶμά της.
Τὸ αἶσχος εἶναι αἰωνίως κάτωχρον,
Ἡ φρίκη, ἡ συνείδησις, ὁ θάνατος,
Ὁ κόρος καὶ ... ἡ λειτανία ἔπαυσεν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ὦ! ποιητὴς βεβαίως εἶσαι, Νέανδρε.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ῥῦσον ἡμᾶς· οὐχὶ, οὐχὶ κυρία μου.
Δὲν εἶπον λέξιν ὁμοιοκατάληκτον·
Τοὺς πόδας ἀγαπῶ οὐχὶ τῆς μετρικῆς
Ἀλλὰ ...

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἀρκεῖ· ἐπείσθην. Δὲν θὰ νυμφευθῇς
Λοιπὸν ποτὲ, πιστὸς εἰς τὰς ἰδέας σου;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Οὐδέποτε, οὐδέποτε, κυρία μου.
Καὶ ἔπειτα ὁ γάμος εἶναι βλαβερὸν,
Ὀλέθριον, τῷ ὄντι, νομοθέτημα.
Ὁ νόμος τῆς προόδου ἡ μεταβολὴ
Νομίζω εἶναι, μόνη ἡ μεταβολή·
Τῶν νόμων δὲ ὁ ἔρως εἶν' ὁ μέγιστος,
Διότι εἶναι τῶν ἀνθρώπων ὁ πατὴρ,
Κ' ἐκείνων ὅσοι ἐστερήθησαν πατρός.
Ὁ γάμος διακόπτει τὴν μεταβολὴν,
Δεσμεύων δὲ τὸν ἔρωτα, μετὰ μικρὸν
Μαραίνει τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ διὰ παντός.
Χαρίκλεια, ὁ γάμος εἶν' ἀνόητον,
Ὀλέθριον τῷ ὄντι νομοθέτημα.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Λοιπὸν ὡς κτήνη θέλεις νὰ βιώσωμεν;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ὡς κτήνη, εἶπες; ἀλλ' ὁ γάμος τραγικῶς
Τὸν ἄνθρωπον λακτίζει εἰς τὸ φυτικὸν
Βασίλειον. Ὁ σύζυγος τὸ στέλεχος,
Καταβυθίζων τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ
Εἰς τῆς οἰκογενείας τὴν τραχεῖαν γῆν,
Ἀκινητεῖ ἐνῷ παντοῦ ἡ πρόοδος,
Καὶ πίπτει μόνον ὅταν κόψῃ ὁ βαρὺς
Τοῦ χρόνου πέλεκυς τὸ στέλεχος αὐτοῦ.
Αὐτὸς γεννᾷ τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον
Τοῦ πλούτου, κ' εἶναι τῆς δειλίας ὁ πατήρ.
Αὐτὸς ἐπίσης τὴν δραστηριότητα

Μαραίνει τοῦ ἀνδρός· δεσμεύων δὲ ἡμᾶς
Μὲ χαλυβδίνους καὶ πολυπληθεῖς δεσμοὺς
Ὡς ποδοκάκη κείμενος πρὸ τῶν ποδῶν,
Ἀναδεικνύει αἴφνης δοῦλον ταπεινὸν
Τὸν ἄνθρωπον, ὡς παῖδα τῶν γονέων του,
Ὡς ἄνδρα πάλιν, τῆς οἰκογενείας του,
Καὶ τὴν ἐλευθερίαν χίμαιραν ποιεῖ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἰδοὺ Φιλιππικὸς ὁρμητικὸς, δριμὺς,
συμπαρασύρων πᾶν τὸ προστυχὸν τυφλῶς,
καὶ κοινωνίαν καὶ θεσμοὺς καὶ ἄνθρωπον·
ἐξαίσια.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τί ὥρα εἶναι;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἕνδεκα.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ὦ! καλὴν νύκτα, φίλη μου Χαρίκλεια.
Καιρὸς τοῦ ὕπνου, ἂν καὶ δὲν τὸν ἀγαπῶ.
Ὁ κλέπτης οὗτος τῆς μικρᾶς ζωῆς ἡμῶν
Ἀδιοράτως μᾶς ἀπογυμνοῖ αὐτῆς,
Οὐχὶ τὴν νύκτα μόνον ὡς ἀνάπαυσις,
Ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν, παριστώμενος
Ὡς βίβλος, ὡς ἱεροκῆρυξ σοβαρὸς,
Ὡς λόγος ἐπικήδειος, ὡς συμβουλὴ,
Καὶ ὡς ἐφημερὶς ψευδῶν πολιτικῶν.
Φοβοῦμαι τὴν μορφὴν αὐτοῦ τὴν ἤρεμον,
Καὶ εἶναι ὄντως τοῦ θανάτου ἀδελφός·
Φρικίασιν μὲ φέρει ὁ κοιμώμενος.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Κ' ἐν τούτοις τόσοι τὸν ἐθεοποίησαν!

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ναί! ναί! διότι πάντοτε ὑπνώττουσι
Καὶ ἐπαινοῦσι τὸν ἐφέστιον θεὸν
Τῶν ἰδεῶν, τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου των.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ὀρθῶς λαλεῖς.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τί; συμφωνεῖς, Χαρίκλεια;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Βεβαίως, ἔχεις δίκαιον.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Μὲ συγχωρεῖς.
Αἱ θεωρίαι μου δὲν εἶναι ἀληθεῖς
Εἰμὴ διὰ τοὺς ἄνδρας μόνον. Ἡ γυνὴ
Τὸν ὕπνον πρέπει ν' ἀγαπᾷ περιπαθῶς.
Διότι πρῶτον, τότε σιωπᾷ, ἐκτὸς
Ἐὰν καὶ εἰς τὸν ὕπνον της παραλαλῇ·
Καὶ δεύτερον, διότι τότε ὁμονοοῦν
Οἱ σύζυγοι, ὅταν κοιμᾶται ἡ γυνή·
Τρίτον, διότι εἶναι πρᾶγμα κάλλιστον
Κόρη καλὴ ἐξηπλωμένη νωχελῶς
Κ' εἰς ὕπνον παραδιδομένη βαθμηδὸν,
Καὶ τέταρτον... ὑγείαινε, Χαρίκλεια.

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ μόνη (ῥάπτει).

Τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας σύσωμον
Ἐνεσαρκώθη εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτόν·
Καὶ ἀληθῶς ὑπάρχουν ὅμοιοι πολλοὶ
Οὐδὲν πρεσβεύοντες, ἀλλ' ἀντιλέγοντες
Εἴς ὅ,τι ἂν ἀκούσωσι, καὶ ἕτοιμοι
Μὲ πεῖσμα ὅμοιον νὰ ἀντικρούσωσι
Τὰς δόξας ὑπὲρ ὧν ἐλάλουν πρὸ μικροῦ.
Δὲν περιέχει, ναὶ, τὸ λεξικὸν αὐτῶν
Διότι δὲν ὑπῆρξαν βουλευταὶ ποτέ.
Τὴν σχετικὴν πρεσβεύοντες ἀλήθειαν
Διὰ νὰ μὴ φανῶσιν ἀντιφάσκοντες,
Τὴν μὲν ἡμέραν κατακρίνουσι τὸ φῶς,
Τὴν νύκτα πάλιν πρὸς τὸ σκότος μάχονται
Καὶ οὕτως αἰωνίως καὶ περὶ παντός.
Εἰς δὲ στιγμὴν τοιούτου ἐνθουσιασμοῦ
Πιστεύουσι τοὺς λόγους των εἰλικρινῶς
Καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ θυσιάσωσιν
Ὑπὲρ τῆς γνώμης των καὶ τὴν ζωὴν αὐτήν.
Κεναὶ, κεναὶ καρδίαι! δυςυχεῖς ψυχαί!
(Καταθέτει τὸ ἐργόχειρον).
Καὶ ὅμως ἀγαπῶ ἐγὼ τὸν Νέανδρον
Καὶ τρέμω μὴ τὸ ἐννοήσῃ καὶ αὐτός.
Τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας πιθανὸν
Νὰ διεγείρῃ μῖσος εἰς τὸ στῆθός του.

(Εἰσέρχεται ὁ Νέανδρος).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ, ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τῳόντι εἶμαι ἀτυχὴς, Χαρίκλεια·
Ὁ Ζεὺς κρατῶν τὸ σκῆπτρον καὶ τὸν κε-
[ραυνὸν
Διὰ κοσκίνου καταῤῥίπτει θάλασσαν.
Ἀδύνατον γ' ἀναχωρήσω.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Κάθησαι.
Μυθολογίαν βλέπω σὲ ἐδίδαξεν
Ἡ καταιγίς.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τί; μὴ περιφρονεῖς αὐτήν;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἀπεναντίας κλαίω, μὲ τὸν Σχίλλερον,
Τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν τὰ πάντα ἔθαλλον
Καὶ ἔζων φέροντα τὴν μνήμην ἥρως,
Θεῶν καὶ νύμφης καὶ χαρίτων καὶ μουσῶν.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ναί! τὸ πιστεύω· ἤθελες, Χαρίκλεια,
Ὁ Ζεὺς νὰ ἄρχῃ ἔτι εἰς τὸν οὐρανὸν
Καὶ καταβαίνων εἰς τὴν γῆν ἐνίοτε,
Ὡς ταῦρος, ὡς χρυσῆ βροχὴ, ὡς ἄνθρωπος
Νὰ ἀναρπάζῃ μίαν ἐκ τῶν γυναικῶν,
Δανάην ἢ Εὐρώπην ἢ Χαρίκλειαν.
Βεβαίως δι' αὐτὸ τὴν ἀρχαιότητα
Τὸ θῆλυ γένος ἀγαπᾷ περιπαθῶς.
Ἀλλὰ ἰδοὺ καταλληλότατος καιρὸς
Νὰ σὲ διδάξω πλέον τὴν ἀλήθειαν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Διὰ νὰ καταρῶμαι τὴν βροχὴν κ' ἐγώ;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ τὸ θέμα εἶναι σπουδαιότατον,
Καὶ των θεμάτων λίαν σπουδαιότερον
Τῆς ἐν Ἑλλάδι ἀντιπολιτεύσεως.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Δὲν εἶναι σοβαρώτερον· πλὴν τὴν αὐτὴν
Προβάλλουν σοβαρότητα.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ διατί;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Διότι εἰς ἀμφότερα περὶ προικὸς
Πρόκειται.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Καὶ πρὸς τί ὁ γάμος; σήμερον
Προέβη ὁ πολιτισμὸς ἐπὶ πολὺ
Καὶ θανασίμως ἐμυκτήρισε θεσμὸν
Ὃν πάλαι ἡ ἀνάγκη ὑπηγόρευσεν.
Περὶ οἰκοδεσποίνης σήμερον οὐδεὶς
Νὰ γίνῃ λόγος πρέπει· ἡ περίθαλψις
Εἰς τὰ ξενοδοχεῖα μᾶς προτφέρεται
Ἀφθόνως καὶ χωρὶς ἀλύσεις συνεχεῖς.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Βεβαίως· τὸ καθῆκον, ἡ συνείδησις
Καὶ ἡ ἀνάγκη φίλου ἱεροῦ, ἁγνοῦ,
Διὰ δεσμῶν ἀῤῥήκτων, μυστηριωδῶν
Συνδεομένου πρὸς ἡμᾶς, ὅλα αὐτὰ
Περιφρονεῖς δικαίως. Ζήτει, Νέανδρε,
Ναὶ, ζήτει πάντοτε θερμῶς τὸ ἄγνωστον·
Ἀγάπα ἐρωμένην ἥτις ἀγνοεῖ
Τίς εἶσαι, κ' ἴσως δι' αὐτὸ σὲ ἀγαπᾷ.
Ἀλλ' ὅταν γέρων καὶ σαθρὸς θὰ αἰσθανθῇς
ἀνάγκην ἔτι ἔρωτος περιπαθοῦς
Ἂν ὄχι καὶ θερμοῦ ὡς τῆς νεότητος,
Ὦ! τότε μὴ πιστεύσῃς, πρόσεχε καλῶς
Ὅτι θὰ τείνῃ τις πρός σε τὴν χεῖρά της·
Θὰ μειδιῶσι βλέπουσαι τὰς τρίχας σου
Καὶ μόνος εἰς τὴν γῆν θὰ μείνῃς κ' ἔρημος
Καὶ θ' ἀποθάνῃς ἄκλαυστος· δὲν τήκονται
Εἰς δάκρυα οἱ ξενοδόχοι, Νέανδρε.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τί νέα ἔχομεν; ἔτι δὲν ἤλλαξε
Τὸ ὑπουργεῖον;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Πίστευσον, οὐδέποτε . . .
(Ἀκούεται βροντή).

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Βροντᾷ· ἀκούεις; ἔχει γλῶσσαν γυναικὸς
Ἡ ἀστραπὴ καὶ δι' αὐτὸ τὸν οὐρανὸν
Ταράττει καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀπονεκροῖ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Πίστευσον . . .

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τίς; ἐγώ; ἀλλὰ τί βέβαιον
Ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τί πιστευτόν;
Εἰς τ' ὄμμα μου νὰ βασισθῶ; ὁ ἥλιος
Θὰ ἦναι τότε ἴσος κεφαλῆς τυροῦ
Ὁλλανδικοῦ καὶ κόκκος σμίκριςος ὁ Σείριος.
Μὴ εἰς τὴν ἀκοήν; ἀλλ' ὅταν πομπωδῶς
Περὶ φιλοπατρίας ῥητορεύουσι
Φιλοφαγίαν λέγουσι, μὲ φαίνεται.
Μὴ εἰς τὴν ὄσφρησιν; ἀλλὰ καταῤῥοὴν
Συνῆθως ἔχω. Μόνον δὲ εἰς τὴν ἁφὴν
Καὶ εἰς τὴν γεῦσιν κάποτε βασίζομαι.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Οὐδέποτε ἠγάπησες εἰλικρινῶς.

Τὸ ἀχανὲς, τὸ μέγα τοῦτο αἴσθημα
Αἰῶνα θέλει καὶ οὐχὶ στιγμὴν
Καὶ εἶναι ἀτελεύτητον ὡς ὁ Θεός.
Ὁἔρως ὃν ἀποθαυμάζετε, σπασμοὺς
Παρέχει μόνον ἡδονῆς, μετάνοιαν
Ἀπογοήτευσιν καὶ ἴσως ὄνειδος.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Εἰς ταῦτα πρόσθες, λαύδανον, σιναμικὴν,
Ἐκχύλισμα κινίνης καὶ χαμαίμηλον
Καὶ πλήρης τότε γίνεται ἡ συνταγή.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ὁ κόρος εἶναι τῆς ψυχῆς ὁ θάνατος,
Καὶ κόρον φέρει πάντοτε ἡ ἡδονή.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ὁ κόρος ; Ἀλλὰ βλασφημεῖς, Χαρίκλεια·
Ὁ κόρος εἶναι ὁ πατὴρ ὁ ἔνδοξος
Πασῶν ἐκείνων τῶν ἐπιστημῶν
Δι' ἃς καυχᾶται σήμερον ὁ ἄνθρωπος.
Αὐτὸς εἰς τῆς φιλοσοφίας τὰ κλεινὰ
Ἐδάφη ἐσφενδόνισε τὸν Πλάτωνα·
Αὐτὸς ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον
Τὰς ἐκστρατείας ἃς ἀποθαυμάζομεν·
Αὐτὸς εἰς τὸν Κολόμβον ἐψιθύρισε
Ν' ἀπέλθῃ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς νέας γῆς·
Μὲ τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ κοσμεῖται τήβεννον
Τὸ πτῶμα τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος.
Τὸν κόρον τέλος φέρει ὡς ἀδάμαντα
Λαμπρὸν τὸ ϛέμμα τοῦ πολιτισμοῦ ἡμῶν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Λοιπὸν σκοπὸς οὐδεὶς ὑπάρχει τῆς ζωῆς;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τίς εἶπεν ὅτι δὲν ὑπάρχει. Σύζυγος
Καλὴ εἰς τὸ πλευρόν· εἰς τὴν ἀγκάλην μας
Ὀκτὼ ἐννέα τέκνα κλαυθμηρίζοντα,
Ὡς εἰς τὰς στέγας τὸν χειμῶνα αἱ γαλαῖ·
Ὁ νυκτικὸς ὁ σκοῦφος εἰς τὴν κεφαλὴν,
Καὶ ὁ προβαίνων θάνατος ἀπέναντι.
Ἀλλὰ ἃς ἴδωμεν ἂν ἔπαυσ' ἡ βροχή.
(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ μόνη, καγχάζουσα.

Καὶ τώρα σεῖς τί λέγετε ; νομίζετε
Ὅτι πιστεύει ὅσα εἶπεν ; αὔριον
Θὰ ἔλθῃ πάλιν καὶ τὰ πάντα λησμονῶν
Θὰ ψάλλῃ διθυράμβους εἰς τὴν σύζυγον;
Θὰ ὑπερεπαινῇ ὅσα κατέκρινεν,
Ἀρκεῖ νὰ εἴπω ὅτι εἶμαι σύμφωνος.
(Πλησιάζει πρὸς τὰς γάστρας καὶ παρατηρεῖ τὰ ἄνθη).
Ἀλλ' ἄρά γε μὲ ἀγαπᾷ ; νομίζω ναί.
Ἀφοῦ ποτὲ δὲν μ' εἶπε λέξιν ἔρωτος
Καὶ εἶμαι νέα ὄχι τόσον ἄσχημος.
Διότι ὅσοι τὴν καρδίαν των προβάλλουσι
Καθὼς οἱ παντοπῶλαι τὸ ὀρύζιον,
Αὐτοὶ καρδίαν βέβαια δὲν ἔχουσι

(Εἰσέρχεται ὁ Νέανδρος).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ, ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τῳόντι ἀτυχίαν ἔχω σήμερον,
Χαρίκλεια· ἡ φύσις κλαίει τραγικῶς
Τοὺς γάμους τοῦ καρκίνου μὲ τὸν ἥλιον.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Καὶ πῶς λοιπὸν ἐβράδυνες, ταλαίπωρε ;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Διότι ἐσκεπτόμην· ἔξω ἔβρεχε·
Καὶ πρὸ τῆς θύρας σκυθρωπὸς ἱστάμενος
Καὶ μὴ δυνάμενος ἓν βῆμα ἔμπροσθεν
Νὰ κάμω, ἤδη, εἶπον, ἡ περίστασις
Ἰδοὺ, περὶ ἐλευθερίας νὰ σκεφθῶ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Εἰς τὴν πολιτικὴν ἐτράπης ;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἄπαγε·
Ἂν ὅσοι τῆς ἐλευθερίας ψάλλωσι
Τὸ σθένος (ἀλλ' ὅταν δὲν βρέχῃ ἔξωθεν)
Ἂν πάντες οὗτοι λέγωνται πολιτικοί,
Ἰδοὺ τοὺς ὄνους μύστορας ἀνέγραψες
Τῆς ἐπιστήμης ταύτης, οἵτινες δεινοὺς
Παιᾶνας πρὸς τιμήν της ἀπαγγέλλουσιν
Ὁπόταν ῥίψαντες τὸ σάγμα πρὸς στιγμὴν
Σκιρτῶσιν εὔθυμοι καὶ ὀγκανίζουσιν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Πολὺ καλά· ἀλλ' ἄφες τὰ πολιτικά·
Ἡ κόλασις φοβοῦμαι ὅτι ἔσεται
Πολιτικῶν συνομιλία συνεχὴς
Καὶ εἰς τοῦ ἅδου τὰ ὠχρὰ βασίλεια
Αἱ τῶν κολαζομένων δυστυχεῖς ψυχαὶ

Θ' ἀναγκασθῶσι πρόσρησιν ν' ἀκούωσι·
—Μὰ τὴν πατρίδα, φίλε, καλημέρα σας.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ (καθήμενος).

Ἢ ἄλλοι : μὰ τὴν σύζυγον, σᾶς προσκυνῶ.
Ἀλλ' ὄχι, σφάλλω· ἅπαντες οἱ σύζυγοι
Οἱ φέροντες τοῦ βίου τοῦ συζυγικοῦ
Τὸν στέφανον ἐκεῖνον, τὸν ἀκάνθινον,
Ἐν τοῖς μακάροις θὰ κατασκηνώσωσι.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Βεβαίως· εἶμαι σύμφωνος πληρέστατα.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ (ἐγείρεται).

Πῶς ;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Εἶμαι σύμφωνος.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Εἰς τί, Χαρίκλεια ;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Μισῶ τὸν βίον ἤδη τὸν συζυγικόν.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ὁ θάνατος μισεῖ ποτὲ τὸ θῦμά του ;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Τυφλὸς ἐκεῖνος, ὅμως λογικοὶ ἡμεῖς
Πειθόμεθα εἰς τὴν ἀλήθειαν.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ποτέ
Δὲν τὸ πιστεύω.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἔστω· ἐξακολουθεῖς
Ἐρῶν μετὰ τὴν ἐρωμένην τὸν καφέ ;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Πολλάκις πρὸ τῆς ἐρωμένης· μάλιστα
Ὁπόταν αὕτη μὲ προδίδῃ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Πρὸς στιγμὴν
Λοιπὸν περίμενε. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Καφὲς, ἰδοὺ
Ἡ εὐτυχία μου, καὶ τὸ ποτὸν αὐτὸ
Νομίζω ὡς τροφὴν τοῦ πνεύματος καλήν.
Εἰς τοὺς ἀτμοὺς αὐτοῦ περιεργάζομαι
Μυστηριώδεις κόσμους· καὶ μὲ φαίνεται
Ἱερογλυφικὸν βιβλίον, ἄξιον
Περισσοτέρας προσοχῆς ἐκείνης, ἣν,
Ἐπιῤῥηματοφάγοι ἀναλίσκουσι
Πρὸς γνῶσιν καὶ μελέτην τῆς σανσκριτικῆς.
Ἀντὶ μνημείων καὶ μαυσωλείων
Ἐπὶ τοῦ τάφου μου καφενεῖον
Ζητῶ, ὦ φίλοι, νὰ ἐγερθῇ·
Ὁπόταν πίνουν καφὲ οἱ ἄλλοι
Γυμνὸν κρανίον θέλει προσβάλει
Τὸ ἄρωμά του νὰ ὀσφρανθῇ.
Πλὴν διατὶ ἐξαίφνης ἡ Χαρίκλεια
Μετέβαλεν ἰδέας ; ἔχουν δίκαιον
Παρομοιάζοντες πρὸς ἀνεμόμυλον
Τῶν γυναικῶν τὸν εὔστροφον ἐγκέφαλον·
Ναί! πάντοτε πρὸς τοῦ ἀνέμου τὴν φορὰν
Εὐθύνεται καὶ θιασώτης πρὸ μικροῦ
Τοῦ γάμου, αἴφνης μετεβλήθη ἐντελῶς.
Καὶ διατί ; πλὴν τί ἐνδιαφέρομαι.
(Βλέπει πρὸ αὐτοῦ ἐφημερίδα).
Ὁ *Παρθενὼν* πολιτικὴ ἐφημερίς.
Εἰσέτι δὲν ἐχώνευσα καὶ φρόνιμος
Δὲν εἶναι ἡ ἀνάγνωσις πολιτικῶν.
Ἰδοὺ βιβλίον· εἶναι ἀριθμητική·
Διάβολε, σπουδάζει ἀριθμητικὴν
Ὡς βλέπω ἡ Χαρίκλεια· δεινὸν αὐτό.
Θὰ πολλαπλασιάζῃ ἴσως ἐραστὰς
Πρὸς ἐραστὰς κ' εὑρίσκει τὸ γινόμενον.
Ἀλλ' ὄχι, εἶναι σώφρων καὶ ἐνάρετος.
(Ἐγείρεται).
Μισῶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν ἀρετήν.
Παράδοξον ἐν τούτοις, ἴσως παίζουσα
ἠσπάσθη αὕτη μόνον τὰς ἰδέας μου.
Ἀδύνατον, ἀδύνατον, μεταβολὴ
Τοιαύτη νὰ συμβῇ· ἀκαταμάχητα
λοιπὸν ὑπῆρξαν τὰ ἐπιχειρήματα ;
Πῶς ἡ Χαρίκλεια ἐπείσθη εἰς ἐμέ ;
Πλὴν τί ἐνδιαφέρομαι.
(Εἰσέρχεται ἡ Χαρίκλεια).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ καὶ ΝΕΑΝΔΡΟΣ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ φέρει καφέ.

Ἰδοὺ λοιπόν·
Ἐμπρὸς, ἕνα διθύραμβον εἰς τὸ ποτόν.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Εὐχαριστῶ· (λαμβάνει τὸν καφέ).

Ἀλλ' ἔξω βρέχει πάντοτε.
Εἰπὲ, εἰπέ μοι παίζουσα μετέβαλες
Ἰδέας ἢ σπουδάζουσα, Χαρίκλεια;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Σπουδάζουσα· πλὴν τί ἐνδιαφέρεσαι;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Βεβαίως· ἐρωτῶ ἁπλούστατα· λαμπρὸς
Τῳόντι ὁ καφὲς· ἰδοὺ προτέρημα
Βιώσιμον τὸν βίον τὸν συζυγικὸν
Ἀναδεικνύον.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Εὖγε, Νεάνδρε· λοιπὸν
Ἡ ὄψις τοῦ ποτοῦ αὐτοῦ κατέῤῥιψε
Τῶν ἐπιχειρημάτων σου τὰ φρούρια.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἂν ἦμην ποιητὴς θὰ σ' ἔλεγον, ὑψῶν
Τὸ ὄμμα πρὸς τὸν οὐρανὸν, τὰς χεῖράς μου
Εἰς τὴν καρδίαν θέτων καὶ τὸ σῶμά μου
Προσπασσαλεύων εἰς τὸ ἔδαφος αὐτὸ,
Ὅτι τὸ χρῶμα τῶν ὀμμάτων σου ἰδοὺ
Εἰς τὸ ποτὸν ἐνταῦθα ζωγραφίζεται,
Καὶ ὅτι ἀγαπῶ αὐτὸ διότι σοῦ
Τοὺς ὀφθαλμοὺς θαυμάζω· ἀλλὰ δυςυχῶς
Εἶμαι πεζὸς πεζότατος; καὶ δι' αὐτὸ
Ἀπολογοῦμαι λέγων ὅτι πάντοτε
Ἐξ ἀπροόπτων περιστάσεων, μικρῶν,
Γεννῶνται μέγιστα ἀποτελέσματα·
Ἓν μῆλον πίπτον ἔδειξε τὴν κίνησιν
Τῆς γῆς, καὶ ἓν Ἰησοῦ ῥάπισμα
Ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Βολταῖρον κατ' ἀρχὰς
Τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Καὶ ὁ καφὲς τὸν βίον τὸν συζυγικὸν
Κατέστησεν ὡραῖον· ἀξιόλογα.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

(Πατατηρῶν ἀπὸ τοῦ παραθύρου).

Ἡ θύελλα εἰσέτι ἐξακολουθεῖ·
Τὸ μεσονύκτιον παρῆλθεν· ἄτοπον
Νὰ διαμείνω πλέον εἰς τὸν οἶκόν σου.
Καὶ ὅμως αἴφνης ἂν ἀναγκασθῶ ἐδῶ
Τὴν νύκτα πᾶσαν νὰ διέλθω; ἄτοπον
Τὸ πρᾶγμα δὲν σὲ φαίνεται, Χαρίκλεια;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Βεβαίως;

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ἰδοὺ καλὴ διέξοδος:
Θὰ μείνω ὡς μνηστήρ.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Καὶ οὕτως ἡ βροχὴ
ἀντὶ νὰ γίνῃ ἀφορμὴ, ὡς ἔλεγες,
Νὰ πείσῃς, αἴφνης σὲ ἐλέγχει σφάλλοντα.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἐμέ; αἱ περιστάσεις μόνον σφάλλουσιν·
Αἱ περιστάσεις ἤλλαξαν, οὐχὶ ἐγώ·
Λοιπὸν μ' ὑπόσχεσαι;

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Ἀλλ' εἶμαι, Νέανδρε,
Δειλή.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Τὸ θράσος ὅμως περιστέλλουσα
Τοῦ ἀποτόμου χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρός.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Φαντασιόπληκτος.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλὰ τὸ ἄρωμα
Προσφέρουσα εἰς τὴν ψυχρὰν καὶ θετικὴν
Ἡμῶν ζωήν.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Πρὸς πᾶν γενναῖον ξένη, ἀδιάφορος.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλλ' ὑποτρέφουσα τὰ εὐγενέστερα
Ἡμῶν αἰσθήματα καὶ ἐν τῷ ἔρωτι
Αὐτῷ ἀποδεικνύουσα τὴν ὕπαρξιν
Ἡμέρας ἀνεσπέρου καὶ εὐδαίμονος.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ.

Λοιπὸν ἰδού· ἀλλ' ὄχι, ἐλησμόνησα,
Τὸν σκοῦφον τὸν συζυγικὸν, ὡς ἔλεγες.

ΝΕΑΝΔΡΟΣ.

Καλλίτερον ὁ σκοῦφος εἰς τὴν κεφαλὴν,
Ἢ τὸ κενὸν, ὁ θάνατος, εἰς τὴν ψυχήν.

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΚΛΕΠΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Νεαρὰ γυνὴ, τὴν ὁποίαν θὰ ὀνομάσωμεν κυρίαν Ὠβρὺ, κατῴκει μετὰ τοῦ συζύγου της οἰκίαν τινὰ ἐν τῇ μικρᾷ πόλει τοῦ... Ἡ μεμονωμένη αὕτη οἰκία, εἰς τὸ βάθος εὐρυχώρου κήπου ἕν τινι προαστείῳ, μόνους κατοίκους εἶχε τὸν Κ. καὶ τὴν κυρίαν Ὠβρὺ, τὸ τέκνον των, μονοετὲς περίπου, καὶ ὑπηρέτριαν πρὸ μικροῦ εἰσελθοῦσαν εἰς τὴν οἰκίαν των. Ἀπὸ τῆς ἐννάτης ὥρας τῆς ἑσπέρας, βαθυτάτη σιωπὴ ἐπεκράτει εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως· τὴν δεκάτην, ἔβλεπέ τις ἀλληλοδιαδόχως σβυνόμενα τὰ εἰς τὰ παράθυρα λάμποντα φῶτα, καὶ ἐντελὴς σκοτία διεδέχετο αὐτά· εἰς τοιαύτας ὥρας, ἐχρειάζετο ἔκτακτόν τι, παραδείγματος χάριν γάμος, συμπόσιον πολυτελὲς, διὰ νὰ ἀκουσθῶσι τὰ βήματα βραδύνοντός τινος διαβάτου ὅστις ἐπέστρεφεν εἰς τὸν οἰκόν του συνοδευόμενος ὑπὸ ὑπηρέτου κρατοῦντος φανόν. Φαντασθῆτε τὴν ἐρημίαν οἰκίας κεκρυμμένης ὄπισθεν παραπετάσματος, ἐκ πλατάνων καὶ ἀκακιῶν, τριακόσια βήματα μακρὰν τῆς δημοσίας ὁδοῦ.

Ἑσπέραν τινὰ τοῦ νοεμβρίου, ἡ κυρία Ὠβρὺ ἦτο ἤδη εἰς τὴν οἰκίαν της, περιμένουσα τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της, ὅστις εἶχε μεταβῆ δι' ὑπόθεσιν ἀπὸ πρωΐας εἰς ἓν χωρίον δύο λεύγας ἀπέχον τῆς πόλεως· ἐπρόκειτο περὶ παραλαβῆς χρημάτων, καὶ ὁ Κ. Ὠβρὺ, ὅστις ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ποσότητα ἀρκετὰ σημαντικὴν, εἶχεν ἐφοδιασθῆ μὲ ζεῦγος πιστολίων· ἄνευ δὲ τῆς προφυλάξεως ταύτης ἡ σύζυγός του θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἡσυχάσῃ

Ἦτο ἕκτη τῆς ἑσπέρας, ἡ κυρία Ὠβρὺ εἶχεν ἀναβῆ πρὸ ὀλίγου εἰς τὸ δωμάτιόν της μὲ τὴν ὑπηρέτριάν της, διὰ νὰ ἀποκοιμήσῃ τὸ τέκνον της· τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο καὶ εὐρύχωρον δωμάτιον, ἦτο εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον πρὸς τὸ μέρος τοῦ κήπου, ἡ ξυλεία ἠμιμαυρισθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰ κληρονομικὰ ἔπιπλα, σχήματος ἀρχαϊκοῦ καὶ χρώματος μελαμβαθέος, εἰκόνες τινὲς οἰκογενειακαὶ, μὲ μεγάλην *φενάκην*, καὶ πρόσωπον *σοβαρὸν*, ἔδιδον εἰς τὸ σύνολον τοῦ οἰκήματος φυσιογνωμίαν αὐστηράν· εὐρύχωρος καὶ βαθεῖα παστάς, πλησίον τῆς ὁποίας ἦτο ἡ κοιτὶς τοῦ παιδίου, κατεῖχε κατὰ μέγα μέρος τὴν ἀντίθετον πλευρὰν τῆς θερμάστρας, τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης ἦσαν κλειστά, ἀλλὰ μία γωνία κρατουμένη ἐκ τύχης εἰς ἓν ἔπιπλον, ἐπέτρεπε νὰ φαίνεται τὸ ξύλον τῆς κλίνης πολυτελῶς γεγλυμμένον κατὰ τὸ εἶδος τῆς τότε λεπτουργικῆς.

Ἡ νὺξ ἦτο σκοτεινὴ καὶ μελαγχολική· ἀληθὴς νὺξ φθινοπωρινὴ συνοδευομένη μὲ ῥιπὰς βροχῆς μαστιγούσας τὰ παράθυρα· τὰ δένδρα τοῦ κήπου, κλίνοντα ὑπὸ τὴν σφοδρότητα τοῦ ἀνέμου, ἐκτύπων κατὰ διαλείμματα τὴν οἰκίαν διὰ τῆς ἄκρας τῶν κλώνων των· ἦτο μονότονος καὶ θλιβερὰ συμφωνία ἐν ᾗ οὐδεὶς ἦχος ἀνθρώπινος ἀνεμιγνύετο, οὐδεμία φωνὴ ὑποσχομένη, ἐν περιπτώσει ἀνάγκης, βοήθειαν καὶ συνδρομήν.

Ἡ κυρία Ὠβρὺ ἐκάθητο ἐπὶ καθέδρας χαμηλῆς εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἑστίας, τῆς ὁποίας τὸ πῦρ, ἄλλα μὲν ἀντικείμενα φωτίζον ἐξ ὁλοκλήρου ἄλλα δὲ ἀφίνον ἐν πυκνῇ σκιᾷ, καθίστα πολὺ ἐπαισθητὴν τὴν ἀντίθεσιν. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων της τὸ παιδίον καὶ ἐπεδαψίλευεν αὐτῷ τὰς μητρικὰς φροντίδας της, ἐνῷ ἡ ὑπηρέτρια, εὑρισκομένη εἰς μίαν ἄκραν τοῦ δωματίου, ἐξετέλει διαταγάς τινας τῆς κυρίας της.

Ἡ κυρία Ὠβρὺ εἶχε τελειώσει τὸν νυκτερινὸν καλλωπισμὸν τοῦ υἱοῦ της, καὶ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κοιτίδα διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἦτο ἕτοιμος νὰ δεχθῇ τὸ παιδίον τοῦ ὁποίου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκλείοντο· ἤδη ὑπὸ τοῦ ὕπνου· κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πῦρ τῆς ἑστίας ἔῤῥιψε φῶς ζωηρότερον ἐπὶ τῆς κλίνης. Αἴφνης, ἡ κυρία Ὠβρὺ φρικιᾷ· ὑπὸ τὴν κλίνην, πρὸς τὸ μέρος ὅπου τὸ παραπέτασμα ἦν ὑψωμένον, τὸ βλέμμα της διέκρινε δύο πόδας ὑποδεδεμένους σανδάλια μὲ χονδροὺς ἧλους. Πάραυτα πληθὺς διαλογισμῶν διασχίζει τὸ πνεῦμα τῆς νεαρᾶς γυναικὸς, ὁλόκληρος ἡ θέσις της παρουσιάσθη εἰς τὸν νοῦν της δι' αἰφνιδίας ἐλλάμψεως· ὁ κεκρυμμένος ἐκεῖνος ἄνθρωπος εἶναι κλέπτης, δολοφόνος· οὐδεμία πρὸς τοῦτο ἀμφιβολία· ἡ κυρία Ὠβρὺ οὐδεμίαν ἔχει συνδρομὴν, οὐδένα

ἄμεσον προστάτην νὰ ἐλπίσῃ· πρὸ τῆς ὀγδόης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ σύζυγός της, καὶ μόλις εἶναι ἤδη ἕκτη καὶ ἡμίσεια· τί νὰ ἀποφασίσῃ; τί νὰ πράξῃ;

Ἡ κυρία Ὠδρὺ δὲν ἐξέφερε κραυγήν, δὲν ἐκινήθη ἀπὸ τὴν θέσιν της· ὁ κλέπτης, κατὰ τὰ φαινόμενα, ἐσκόπευε νὰ μείνῃ ὅπου ἦτο καὶ νὰ ἁρπάσῃ τὴν ποσότητα τὴν ὁποίαν θὰ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπιστρέφων ὁ Κ. Ὠδρύ· ἀλλ' ἐὰν ἔβλεπεν ὅτι ἀνεκαλύφθη, καὶ ὅτι μόνον πρὸς γυναῖκας εἶχε νὰ παλαίσῃ, δὲν θὰ ἐβράδυνε νὰ ἐξέλθῃ ἀμέσως ἐκ τῆς κρύπτης του, καὶ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν σιωπήν των διὰ τοῦ θανάτου των.

Ἔπειτα, τίς οἶδεν ἐὰν καὶ αὐτὴ ἡ ὑπηρέτρια δὲν ἦτο σύνεννοημένη μὲ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον; δυσπιστίαι τινές, τὰς ὁποίας ἡ κυρία Ὠδρὺ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχεν ἀποδιώξει, ἐπανῆλθον καὶ ἐνετυπώθησαν ζωηρότερον εἰς τὸ πνεῦμά της· ὅλαι αὗται αἱ σκέψεις ἀπῃτήσαν ὀλιγώτερον χρόνον παρ' ὅσον ἐχρειάσθημεν διὰ νὰ τὰς γράψωμεν.

Ἀμέσως συνέλαβεν ἡρωϊκὴν ἀπόφασιν. Ὑπὸ ὁποιανδήποτε πρόφασιν ἔπρεπε νὰ ἐκβάλῃ τὴν ὑπηρέτριαν ἀπὸ τὸ δωμάτιον.

— Ἠξεύρεις, τῇ εἶπε, χωρὶς ἡ φωνή της νὰ ἀλλοιωθῇ καθόλου, ἠξεύρεις τὸ φαγητὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὁ σύζυγός μου προτιμᾷ, νομίζω ὅτι θὰ εὐχαριστεῖτο πολὺ ἐὰν τὸ εὕρισκεν· εἶχα λησμονήσει νὰ σὲ τὸ παραγγείλω· πήγαινε λοιπὸν ἀμέσως καὶ φρόντισε νὰ τὸ ἑτοιμάσῃς.

— Ἀλλ' ἡ κυρία δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην μου διὰ νὰ τὴν ὑπηρετήσω ἐδῶ κατὰ τὸ σύνηθες; ἀπεκρίθη ἡ ὑπηρέτρια.

— Ὄχι, ὄχι, ὅλα θὰ τὰ κάμω μόνη μου· πήγαινε, διότι εἶμαι βεβαία ὅτι ὁ κύριός σου θὰ δυσαρεστηθῇ ἐὰν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τόσον μακρυνὸν δρόμον, καὶ μὲ τόσον ἐλεεινὸν καιρὸν, δὲν εὕρῃ γεῦμα τῆς ὀρέξεώς του.

Μετά τινας βραδύτητας αἵτινες ἐπαυξάνουσι τὴν ἀγωνίαν τῆς κυρίας Ὠδρὺ, ἡ ὑπηρέτρια ἐξέρχεται τοῦ δωματίου· ὁ πρότος τῶν βημάτων της ἐκλείπει εἰς τὴν κλίμακα· ἡ κυρία Ὠδρὺ εὑρίσκεται μόνη μὲ τὸ τέκνον της καὶ μὲ τοὺς δύο πόδας ἡμιεξερχομένους ἐκ τῆς σκιᾶς καὶ ἀκινήτους εἰς τὴν θέσιν των.

Ἔμενε πλησίον τῆς ἑστίας κρατοῦσα πάντοτε τὸ τέκνον της ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ ἐξακολουθοῦσα νὰ τῷ ἀποτείνῃ, σχεδὸν μηχανικῶς, λόγους θωπευτικοὺς, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοί της δὲν ἀπεσπῶντο ἀπὸ τὴν τρομερὰν ὀπτασίαν· τὸ παιδίον ἐβόα βασανιζόμενον ὑπὸ τοῦ ὕπνου· ἀλλ' ἡ κοιτὶς ἦτο πλησίον τῶν δύο ἀπειλητικῶν ποδῶν· μέγιστε Θεέ! πῶς νὰ τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ;

Ἡ νεαρὰ μήτηρ κατέβαλεν ἀγῶνα τινά.

— Ἔλα, ἔλα, παιδί μου, εἶπεν.

Ἐγείρεται, κρατοῦσα τὸν υἱόν της εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ μόλις στηριζομένη ἐπὶ τῶν καμπτομένων γονάτων της διευθύνεται πρὸς τὴν κλίνην· ἰδοὺ αὐτὴ πλησίον τῶν ποδῶν τοῦ κλέπτου, θέτει τὸ παιδίον εἰς τὴν κοιτίδα του, ἐξακολουθοῦσα νὰ θωπεύῃ αὐτὸ διὰ τῆς φυσικῆς φωνῆς της τῆς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησιν καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ λικνίζῃ ᾄδουσα τὸ ᾀσμάτιον τὸ ὁποῖον συνείθιζε νὰ λέγῃ καθ' ἑσπέραν.

Εἰ καὶ ᾄδουσα τὸ γλυκὺ καὶ μονότονον ᾀσμάτιον τὸ ὁποῖον τὰ χείλη της ἐναρθρόνουσι μόνον ἀπὸ τὴν πολλὴν ἕξιν, σκέπτεται ὅτι ἓν ἐγχειρίδιον εἶναι ἐκεῖ, ἕτοιμον νὰ τὴν φονεύσῃ ἀβοήθητον καὶ ἀνυπεράσπιστον.

Τέλος, τὸ παιδίον ἀπεκοιμήθη· ἡ κυρία Ὠδρὺ ἐπιστρέφει νὰ καθήσῃ πλησίον τῆς ἑστίας, ἀπόφασιν ἔχουσα νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου· ἐὰν ἐξήρχετο θὰ διήγειρε τὰς ὑποψίας τοῦ κλέπτου καὶ τῆς θεραπαίνης, τῆς συνενόχου του ἴσως, καὶ ἔπειτα ἡ κυρία Ὠδρὺ θέλει νὰ μείνῃ πλησίον τοῦ τέκνου της· ναὶ μὲν τὰ κτυπήματα τοῦ δολοφόνου δὲν θὰ πέσωσιν ἐπὶ τοιούτου θύματος, ἀλλ' ἀδιάφορον, ἡ μήτηρ δὲν θέλει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ τέκνον της.

Τὸ ἐκκρεμὲς δεικνύει μόνον ἑπτὰ ὥρας. Χρειάζεται μία ὥρα, μία ὥρα ἀκόμη μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κ. Ὠδρύ! Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς νεαρᾶς γυναικὸς εἶναι προσηλωμένοι, ὡσεὶ διὰ γοητείας, ἐπὶ τῶν δύο ποδῶν οἵτινες εἶναι διαρκὴς ἀπειλὴ θανάτου. Ἐντελὴς σιωπὴ ἐπικρατεῖ ἐν τῷ δωματίῳ, τὸ παιδίον κοιμᾶται ἥσυχον, ἡ δὲ μήτηρ του, μὲ πᾶς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τῶν γονάτων της, μὲ τὰ χείλη ἡμιανοικτὰ, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενεῖς, τὸ στῆθος πνευστιῶν, μένει ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα...

Ἐκ διαλειμμάτων ἠκούετο θόρυβος εἰς τὸν κῆπον· ὁ θόρυβος ἐκεῖνος ἦτο διὰ τὴν κυρίαν Ὠδρὺ ἀκτὶς ἐλπίδος, ἦτο ὁ σύζυγός της, ἦτο ἡ σωτηρία της! Ἀλλ' ὄχι! οὐδὲν πλέον! ἠπατήθη· οὐδεὶς ἄλλος θόρυβος ἐκτὸς τῆς βροχῆς, ἐκτὸς τοῦ ἀνέμου, ἐκτὸς τῶν δένδρων τὰ ὁποῖα ἐπέψαυον τὸν τοῖχον· φαίνεται ὅτι ἡ δυστυχὴς γυνὴ εἶναι μόνη ἐν τῷ κόσμῳ, τοσοῦτον ἡ σιγὴ εἶναι βαθεῖα καὶ ἀπαισία. Πόσον μακρὸς αἰὼν ἑκάστη στιγμή!

Οὐρανέ! ἰδοὺ κινοῦνται οἱ δύο πόδες!

Μήπως ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐξέλθῃ τῆς κρύπτης του; Ὄχι! ἐλαφρὸν μόνον κίνημα ἦτο, βεβαίως ἀκούσιον, διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τὰ μέλη του κουρασθέντα ἐκ τῆς στενοχώρου θέσεως. Οἱ δύο πόδες του ἐπανέλαβον τὴν ἀκινησίαν των.

Ἡ κροῦσις τοῦ ἐκκρεμοῦς ἀντηχεῖ ἀλλὰ δεύτερον κτύπημα δὲν ἀκολουθεῖ τὸ πρῶτον, μόνον ἑπτὰ καὶ ἡμίσεια! καὶ πάλιν τὸ ὡρολόγιον ἐκεῖνο τρέχει!

Ὦ! πόσαι ἀγωνίαι, πόσαι ἔνθερμοι δεήσεις ἀναπεμπόμεναι πρὸς τὸν Θεὸν διαρκούσης τῆς θανασίμου ἐκείνης προσδοκίας! Ἡ κυρία Ὠδρὺ λαμβάνει ἐκ τῆς ἑστίας βιβλίον θρησκευτικῶν μελετῶν καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀναγνώσῃ· ματαια προσπάθεια! πᾶσαν στιγμὴν οἱ ὀφθαλμοί της ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ βιβλίον, καὶ προσηλοῦνται εἰς τὰ δύο ἐκεῖνα χονδρὰ σανδάλια.

Ἀλλὰ σκέψις τις παγερὰ, διαπερᾷ ὡς αἰχμηρὸς σίδηρος τὴν φαντασίαν τῆς ἀτυχοῦς γυναικός· ἐὰν ὁ σύζυγός της δὲν ἤρχετο! ὁ καιρὸς εἶναι πολὺ κακὸς, ἔχει συγγενεῖς εἰς τὸ χωρίον ὅπου μετέβη δι' ὑποθέσεις του καὶ ἴσως τὸν ἠνάγκασαν νὰ μὴ ῥικοκινδυνεύσῃ ὁδοιπορῶν διὰ νυκτὸς καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τόσην μεγάλην χρηματικὴν ποσότητα· ἴσως ἐνέδωκεν εἰς τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ὅπως καὶ ἄλλοτε συνέβη εἰς παρομοίας περιστάσεις.

Ὦ Θεέ! ἐὰν δὲν ἐπανήρχετο τὴν ἑσπέραν ἐκείνην!

Ὀγδόη ἐκτύπησεν· οὐδείς! ἡ εἰκασία τὴν ὁποίαν εἴπομεν ἀρχίζει νὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς κυρίας Ὠδρὺ πιθανότητα ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τρομακτικήν. Μετὰ δίωρον τοιοῦτο μαρτύριον, ἡ ταλαίπωρος γυνὴ, μέχρι τότε ἐνθαρρυνομένη ὑπὸ τῆς ἐλπίδος προσεχοῦς βοηθείας, αἰσθάνεται τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις της ἐγκαταλειπούσας αὐτὴν καὶ δὲν ἐτόλμα πλέον νὰ καταμετρήσῃ τὴν ὀδυνηρὰν θέσιν της.

Αἴφνης κρότος ἀντηχεῖ ὑπὸ τὰ παράθυρα, ἡ κυρία Ὠδρὺ ἀκροάζεται, φοβεῖται νὰ συλλάβῃ ἐλπίδα τοσάκις ψευσθεῖσαν· ἀλλ' ὄχι! τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἀπατᾶται· ἡ θυρα τῆς οἰκίας κυλίεται ἐπὶ τῶν στροφίγγων της καὶ ἐπανακλείει βαρέως, βῆμα πολὺ γνωστὸν ἀκούεται εἰς τὴν κλίμακα, τὸ δωμάτιον ἀνοίγεται· ἀνὴρ ὑψηλὸς καὶ ῥωμαλαῖος ἐμφανίζεται· εἶναι αὐτός! αὐτὸς εἶναι! Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ὁ Κ. Ὠδρὺ, καὶ ἐὰν ἦτο ὁ ὀλιγώτερον χαρίεις τῶν συζύγων, θὰ ἐφαίνετο εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γυναικός του ὡραιότατος καὶ τελειότατος. Μόλις ἔλαβε καιρὸν νὰ ἀποθέσῃ τὰ πιστόλιά του καὶ νὰ ἐκβάλῃ τὸν κατάβροχον μανδύαν του· εὐτυχὴς διότι ἐπανέβλεπεν ὅ,τι εἶχεν εἰς τὴν γῆν προσφιλέστερον, τείνει τοὺς βραχίονας πρὸ τὴν σύζυγόν του ἥτις ῥίπτεται ἐντὸς αὐτῶν σπασμωδικῶς· ἀλλὰ ἀναλαμβάνουσα ὅλον τὸ θάρρος της, χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν, θέτει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων της, καὶ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς δεικνύει εἰς τὸν σύζυγόν της τοὺς δύο πόδας οἵτινες νομίζουσιν ὅτι εἶναι ἀόρατοι.

Ὁ κύριος Ὠδρὺ δὲν θὰ ἦτο ἄξιος τοιαύτης συζύγου ἐὰν ἐστερεῖτο ἀποφασιστικότητος καὶ ψυχροῦ αἵματος· δι' ἑνὸς κινήματος τῆς χειρὸς τῇ ἐξηγεῖ ὅτι ἠξεύρει πῶς θὰ φερθῇ.

— Συγχώρησέ με, εἶπε, καλή μου φίλη, ὑπάγω νὰ ζητήσω τὸ χαρτοφυλάκιόν μου τὸ ὁποῖον ἄφησα κάτω, καὶ ἐπιστρέφω.

Ἡ ἀπουσία τοῦ Κ. Ὠδρὺ δύο μόνον λεπτὰ διήρκεσεν· εἰσέρχεται κρατῶν πιστόλιον, ἐξετάζει τὸ καψάκιον, πλησιάζει πρὸς τὴν κλίνην, καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς δράττει τὸν ἕνα τῶν ποδῶν· ὁ λιχανὸς τῆς δεξιᾶς χειρός του μένει ἐστηριγμένος ἐπὶ τῆς σκανδάλης τοῦ ὅπλου του.

— Ἐὰν ἀντισταθῇς εἶσαι νεκρός! ἔκραξε μὲ βροντώδη φωνήν.

Ὁ ἄνθρωπος, εἰς ὃν ἀνῆκον οἱ πόδες, δὲν ἀποπειρᾶται νὰ ἰδῇ κατὰ πόσον ἤθε-

λεν ἐπαληθεύσει ἡ ἀπειλὴ αὕτη· εἶδον τότε συρόμενον μέχρι τοῦ μέσου τοῦ δωματίου ἄνθρωπον πολὺ κακοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ κύπτοντα περιδεῶς ὑπὸ τὸ ἐπὶ τοῦ κρανίου του ζηριζόμενον πιστόλιον. Ἐρευνήσαντες τὰ θυλάκιά του, εὗρον ἐγχειρίδιον ἐπιμελῶς ἠκονισμένον· ὡμολόγησεν ὅτι εἶχε συνεννοήσεις μὲ τὴν ὑπηρέτριαν, ἥτις τὸν εἰδοποίησεν ὅτι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα τὸν περιέμενε πλουσία λεία. Δὲν ἔμενε πλέον ἄλλο εἰμὴ νὰ παραδώσωσι καὶ τὸν μὲν καὶ τὴν δὲ εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἡ κυρία Ὠβρὺ ἐζήτησε τὴν χάριν των παρὰ τοῦ συζύγου της· ἀλλὰ τὸ δημόσιον συμφέρον ἦτο ὑπέρτερον τοῦ οἰκτου. Καθ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα, τὸ παιδίον ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ λίκνον του.

Ὅταν ὁ Κ. Ὠβρὺ ἤκουσε τὴν σύζυγόν του διηγηθεῖσαν ὅσα συνέβησαν·

— Δὲν ἤξευρα ὅτι ἔχεις τόσην γενναιότητα! εἶπεν ἐναγκαλιζόμενος αὐτήν.

Μὲ ὅλην ὅμως ἐκείνην τὴν γενναιότητα, ἡ κυρία Ὠβρὺ κατελήφθη ὑπὸ βιαίας νευρικῆς κρίσεως, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἔμεινε κατάκοιτος.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Ε.

Ο ΚΑΥΝΕΙΟΣ ΕΡΩΣ

ΗΤΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ.

I.

Ὑπάρχει παροιμία ἀρχαία· Ἔρως Καύνειος, λεγομένη ἐπὶ ἐρώτων παρανόμων καὶ αἰτία θανάτου, ἢ ἄλλου μεγάλου δυστυχήματος, μὴ διατηρηθεῖσα μὲν οὐδὲ ἐν μεγάλῃ χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὖσα, ἀλλ' ὀφείλουσα τὴν γέννησίν της εἰς ἀξιοσημείωτον γεγονὸς τῆς ἀρχαιοτάτης ἱστορίας. Ἡ παροιμιώδης αὕτη φράσις, ἥτις φαίνεται ὅτι ἔκαμεν ὁπωσοῦν τὸν γῦρόν της ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐκίνησε τὴν περιέργειάν μου ὅπως ἀνατρέξω εἰς τὰς ἁρμοδίας πηγάς, καὶ γνωρίσω τὴν αἰτίαν τῆς γεννήσεώς της. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία της μοὶ ἐφάνη ὄχι ἀναξία λόγου, οὐδ' ὅλως ἄτερπὴς διὰ τὰς ῥωμαντικότητάς της, εἰς ἃς ἐπιθυμεῖ νὰ ἐντρυφᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ νεωτέρα κοινωνία, ἐλπίζω ὅτι ὁ ἀναγνώστης θέλει μὲ ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτης, γινώσκων ὅτι καὶ αἱ παροιμίαι ἔχουσι τὰς ἱστορίας των.

Ἔζη ποτὲ ἐν Καρίᾳ εὐειδεστάτη παρθένος, θυγάτηρ τοῦ Μιλήτου καὶ ἐγγονὴ τοῦ βασιλέως τῆς Καρίας Εὐρύτου, ἔχουσα συγγένειαν καὶ μὲ τὸν Μίνωα· διότι ἡ μάμμη της ἦτο θυγάτηρ ἐκείνου, περὶ ἧς μάλιστα αἱ τότε κακαὶ γλῶσσαι πολλὰ διέδιδον, ὅτι δηλαδὴ εἶχεν ἐρωτικὰς καὶ ὑπόπτους σχέσεις μὲ τὸν ξανθὸν καὶ ὑπερόπτην νεανίαν Ἀπόλλωνα. Τὸ τοιοῦτο δὲν εἶναι καὶ τόσῳ ἀπίθανον· διότι γνωρίζομεν ὅτι οἱ τότε θεοὶ ἔκαμον πολλὰ rendez vous μὲ τὰς νύμφας, βασιλόπαιδας κλπ.

Ἡ κόρη αὕτη ἐκαλεῖτο Βιβλὶς καὶ ἦτο ἐκ φύσεως πεπροικισμένη μὲ τὰ δῶρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα καθιστῶσι τὰς παρθένους ἀγγέλους ἢ ὑποπτέρους θεάς, κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν νεωτέρων ῥωμαντικῶν. Οἱ καλλίσφυροι πόδες της ἐνῷ συχνῶς ἀνυπόδητοι ἐπάτουν τοὺς παρὰ τοὺς ποταμοὺς θάμνους καὶ τὴν ἄμμον, ἐτίθεντο πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν χρυσοϋφάντων κρασπέδων τοῦ θρόνου τοῦ πάππου της Εὐρύτου, ὅστις τοσάκις ἐκ φίλτρου τὴν ἐκάλει παρ' ἑαυτῷ. Αὐξηθεῖσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ του καὶ περιποιουμένη ὡς πολύτιμον ἄνθος τοῦ δένδρου τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τοῦ Μίνωος ἔπαιζε παρὰ τῇ σφριγώσῃ νεολαίᾳ τῆς Καρίας καὶ τῶν πλησίων μερῶν ἀρκετὸν *φόλον*. Τοῦτο δὲν εἶναι ὑπερβολή. Τὰ συχνὰ πρὸς ἐκείνην τὴν πόλιν ταξείδια ζωηρῶν τινων βασιλοπαίδων, αἱ συχναὶ ἐκδρομαὶ εὐγενῶν κυνηγῶν, αἱ ὄχι σπάνιαι ἐπισκέψεις πολλῶν ἄλλων εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Εὐρύτου ἐγέννησαν ὑπονοίας καὶ πολλάκις τὰ ἄδολα καὶ ῥοδαρὰ χείλη τῶν εἰς τὸν ποταμὸν ἢ τὰς κρήνας πλυνουσῶν ἀργυροπέζων νεανίδων ἐψέλλιζον ψιθυρισμούς τινας, βλέπουσαι τὰ βλέμματα ἅπερ ἀνάριθμοι προπετεῖς νεανίαι ἐξέπεμπον κατὰ τῆς φαιδρᾶς αὐτῆς μορφῆς, κατὰ τῶν ὡραίων κνημῶν καὶ τοῦ ἐξέχοντος στήθους τῆς Βιβλίδος, ἥτις ἐσύχναζεν εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς πλύσιν.

Βασιλόπαις αὐτή, σωρείαν δυναμένη νὰ διαθέτῃ θεραπόντων καὶ θεραπαινίδων ἤρχετο συχνὰ εἰς τὸν ποταμόν, ἐξεγύμνου τὰς λευκερύθρους ὠλένας της, καὶ ἐβύθιζε τὸν μικρόν της πόδα εἰς τὸ φλοισβῖζον ὕδωρ. Συνέπαιζε καὶ συνεγέλα μετὰ τῶν ἄλλων, ὀλίγον φροντίζουσα, κατ' ἐκείνην τοὐλάχιστον τὴν ὥραν, ἂν συνανεστρέφετο μετὰ γυναικῶν πολλὰς βαθμίδας οὐσῶν κάτω αὐτῆς. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὄχι κενοδοξία, ἀλλ' ἰδία τις συναίσθησις τῆς καλλονῆς της καὶ τῆς γεννήσεώς της ἐξ εὐγενῶν γονέων τὴν ἔκαμον πολλάκις νὰ αἴρῃ ἐπιχαρίτως τὸ ἐξέχον μέτωπόν της καὶ νὰ κρατῇ σοβαρότητά τινα καὶ μεγαλεῖον, οὐχὶ ἐζητημένον. Ἀλλ' ὅταν παραιτοῦσα τὰ ἀνάκτορα, τὸν στενοχωροῦντα αὐτὴν γυναικωνίτην, ἔτρεχεν ὑπόπτερος, γελόεσσα εἰς τοῦ ποταμοῦ τὰ μινυρίζοντα ῥεῖθρα, ὅταν πηδῶσα ἐπὶ τῶν θάμνων τοῦ βουνοῦ ἤκουε τὸν ψάλτην τῆς ἠοῦς κορυδαλόν, τὴν ἡδεῖαν τῶν ποιμνίων βληχὴν, τὸν παθητικὸν τοῦ ποιμένος αὐλόν, ἐξηρπάζετο, ἐσκίρτα, ὅλη χαρὰ καὶ φαιδρότης ἐλησμόνει τὸ μεγαλεῖον, κατήρχετο εἰς τὸ ῥεῖθρον καὶ παίζουσα ἐτειρᾶτο νὰ συλλάβῃ τὸν ἐν τῷ ὕδατι κατοπτριζόμενον ἐρυθρὸν δίσκον τοῦ ἡλίου.

Αἱ ἄγναι τῆς ἀρχαιότητος κόραι, θέλγουσαι ἀλλὰ καὶ θελγόμεναι ὑπὸ τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, ταύτας καὶ μόνας ἐπεζήτουν νὰ βλέπωσι. Φθογγαὶ τερψίθυμοι ἀηδόνων, βληχαὶ ἡδεῖαι ἐριφίων, σκιρτήματα καὶ βελάσματα ποιμνίων, φλοῖσβοι καὶ κελαδήματα ῥυακίων καὶ ἄλλαι παραπλήσιαι διασκεδάσεις, ἦσαν τὰ κύμβαλά των τὰ soirée chantante κλπ. ἐφευρήματα τῶν νέων κοινωνιῶν πρὸς τέρψιν. Δὲν ἔπαιζε μὲν ὑπὸ τ' ἀνάκτορα τῶν ἀρχαίων βασιλίδων πολυμελὴς μουσικὴ χορούς τοῦ Στράους καὶ ouvertures τῆς Σεμιράμιδος, αὗται ὅμως εὔθυμοι ἔτρεχον εἰς τὰς πρασιάς, ἄνευ ἐπιτελείων ἤκουον τὰ μελῳδικὰ ἀπηχήματα τῶν ψαλτῶν τῆς πρωΐας ἁμιλλωμένων πρὸς τὸν συμπαθητικὸν ἦχον ποιμενικοῦ αὐλοῦ Δάφνιδός τινος ἢ Δαμοίτα. Δὲν ἀνεγίνωσκον βεβαίως μυθιστορήματα, ἔσπευδον ὅμως μετὰ προθυμίας ὅπου ῥαψῳδοῦ τινος φθογγαὶ ἠκούοντο, ἐξυμνοῦσαι τὰ ἄθλα τοῦ μεγαθύμου Ἀχαιοῦ ἢ τοὺς νόστους τοῦ πολυπαθοῦς συζύγου τῆς Πηνελόπης. Μὲ τοιαύτας διασκεδάσεις ἐπέρα τὴν καιρὸν ἡ εὐειδὴς Βιβλὶς, ἀγλαΐσμα τοῦ οἴκου τοῦ Εὐρύτου, ἀγαπωμένη οὐ μόνον ὑπὸ τῶν γονέων της, ὧν ἦτο μονοκόρη, ἀλλὰ καὶ ὑφ' ὅλου τοῦ συγγενολογίου της καὶ τῶν εὐγενῶν νεανίδων τῆς πόλεως. Ἠπόρησάν τινες πῶς ἀκόμη θεός τις μεταμορφωθεὶς εἰς νεφέλην ἢ ποιμένα ἢ ἄλλο τι δὲν τὴν ἀπήντησεν εἰς ἀγρόν τινα ἢ κρήνην ὅπως τὴν τιμήσῃ, καθὼς ὁ Ἀπόλλων ἐτίμησε τὴν μάμμην της Ἀκάλλην. Ἀλλ' αἱ ἀπορίαι αὗται διελύθησαν ὡς καπνὸς ἕνεκα συμβάντος τινὸς, θέσαντος εἰς ταραχὴν ἅπαν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Εὐρύτου καὶ εἰς ἀπελπισίαν τὴν σωρείαν ἐκείνην τῶν κατὰ φαντασίαν μνηστήρων της.

II.

Ηὐδόκησεν ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς Εἰδοθέας (μητρὸς τῆς Βιβλίδος) νὰ φέρῃ ἐπὶ ἐννέα μῆνας ἀντὶ ἑνὸς δύο βρεφίδια, ἄρθονον καρπὸν τοῦ ἀφθόνου ἔρωτος τοῦ Μιλήτου καὶ ταύτης. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐννεαμήνου προθεσμίας, ἀνοιχθεισῶν τῶν πυλῶν τῆς κοιλιακῆς εἱρκτῆς ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον τὰ δίδυμα ταῦτα, τῆς μαίας ἱσταμένης εἰς τὴν κλίμακα καὶ ὑποδεχθείσης ἀξιοπρεπῶς αὐτά. Δὲν γνωρίζω καλὰ ἂν κατὰ τὴν εἰς τὸν κόσμον ἔλευσιν τῶν διδύμων τούτων τὸ παλάτιον τοῦ Εὐρύτου ἐφωταγωγήθη, ἐὰν ἦτο νὺξ, ἢ μὲ δάφνας ἐκοσμήθη, ἐὰν ἦτο ἡμέρα. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσι τὸν Μίλητον ἐπὶ τῇ ἀποκτήσει τῶν διδύμων ὁ Εὔρυτος καὶ ἡ πενθερὰ μετὰ τοῦ λοιποῦ συγγενολογίου της. Μόνον ὁ Μίνως δὲν τῷ ἔπεμψε τὰ εὐχητήρια, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν τὰ εἶχον καλὰ, ἕνεκα τολμήματός τινος τοῦ Μιλήτου. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ὑγείαν τῆς Εἰδοθέας, δὲν προσεβλήθη οὔτε κατὰ τὸν τοκετὸν οὔτε κατὰ τὴν λοχείαν της· διότι φαίνεται ἡ μαῖα τὴν προεφύλαξε καλῶς, ὠθουμένη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ — κατὰ τὰς κακὰς βέβαια γλώσσας — οὐχὶ νομίμου πατρὸς τῆς τεκούσης.

Ἐν τούτοις τὰ δίδυμα τρεφόμενα ὑπὸ τοῦ ἀρθόνου γάλακτος τῆς μητρός των

(διότι αἱ παραμάναι τότε δὲν εἶχον πολλὴν πέρασιν) ὑπὸ τῶν φιλημάτων καὶ τῶν ἀεννάων θωπειῶν τῶν γονέων καὶ τοῦ πάππου των ηὐξήθησαν πολλαπλασιάσαντα τὴν εὐτυχίαν τῶν γεννητόρων των. Οἱ θόλοι τῶν ἀνακτόρων πολλάκις ἀντήχησαν τὰ ὀνόματα Βιβλὶς καὶ Καῦνος (οὕτως ὠνομάσθησαν τὰ δίδυμα). Εἰς ὀλίγα ἔτη ὁ Καῦνος ἀποκαθίστατο φαιδρὸς μείραξ καὶ ἡ Βιβλὶς τρυφερὰ νύμφη τῶν πηγῶν καὶ δασῶν. Καὶ τὴν μὲν Βιβλίδα κάπως ἐγνωρίσαμεν. Περὶ τοῦ Καύνου ἀνάγκη νὰ προσθέσωμέν τι.

Ἐὰν ὁ μύσταξ τοῦ Καύνου δὲν ἤρχιζεν ἤδη νὰ χνοάζῃ μετὰ τῶν ἰούλων τῆς ῥοδινῆς παρειᾶς του οὐδεμία σχεδὸν διάκρισις μεταξύ των θὰ ὑπῆρχεν ἐὰν οὗτος ἐνεδύετο τὰ ἐνδύματα τῆς Βιβλίδος καὶ ἐκείνη τὰ τοῦ Καύνου. Πρόσωπον εὔμορφον καὶ σύμμετρον, παρειαὶ κεχρισμέναι ὑπὸ ῥοδοχρόου βαφῆς, κόμη μεγάλη καὶ κυματίζουσα εἰς τὸν εὐρὺν ὦμον — ἰδοὺ ἀμφοτέρων τὰ χαρακτηριστικά. Ἀλλ' ὁ Καῦνος, καθ' ἣν στιγμὴν τὸν παρουσιάζω εἰς ὑμᾶς ἦτο εἰς ἐκείνην τὴν χρυσῆν κλίμακα τῆς ζωῆς, εἰς ἐκεῖνο τὸ μειδιῶν ἔαρ, εἰς τὴν δροσερὰν καὶ καλλίμορφον ἅσιν τοῦ βίου, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ 17 καὶ 18 ἔτους τῆς ἡλικίας του. Ἴουλοι ἐχνόαζον ἐπιχαρίτως εἰς τὰς παρειάς του, ποῦ μὲν μεγαλείτεροι, ποῦ δὲ βραχύτεροι, ὁμοιάζοντες πρὸς τὸν χνοῦν τῶν ῥοδακίνων. Παῖς ἔτι ὁ Καῦνος εἶχε παραδοθῆ εἰς τὰς τέρψεις ὅσας παρέχει ὁ ἐν θήρᾳ καὶ ἄλλοις ἀγροτικοῖς ἀθύρμασι βίος. Τὸν ἔβλεπέ τις πότε ὀξύνοντα βέλη πρὸς τὸ κυνήγιον, πότε κατασκευάζοντα αὐλοὺς ἐκ καλάμου ἢ μικρὰ κύπελλα, καὶ πότε περιποιούμενον τὰ ἐπὶ τῶν πρασιῶν ἀρτιγέννητα αἰγίδια. Αὐξανόμενος ὁ Καῦνος ἔτι μᾶλλον παρεδίδετο εἰς τὰς ἀθώας αὐτὰς διασκεδάσεις καὶ ἀπέφευγεν, ἵνα μὴ εἴπω ἀπεστρέφετο, τὴν ἐν τῇ πόλει μονότονον διατριβήν. Εἰς ἰδιαίτερον οἰκῶν δῶμα τοῦ ἀνακτόρου, σπανίως ἔβλεπε τὴν Βιβλίδα, ἥτις, ὡς εἴδομεν, μετὰ τῶν ἄλλων κορῶν ἠρέσκετο δαπανῶσα τὰς ὥρας εἰς ἔτι ἀθωοτέρας ἡδονάς. Ἄλλως τε ὁ Καῦνος ἀπέφευγεν ἰδιοτρόπως τοὺς ποδογύρους καὶ σπανίως ἔρριπτε βλέμμα πρὸς περιῶσάν τινα τρυφερὰν καὶ καλλίσφυρον κόρην. Ἦτο ἐκ τῶν νέων ἐκείνων οἵτινες καὶ εἰς τὸ εἰκοστὸν φθάνοντες τῆς ἡλικίας εἰσὶ ξένοι πρὸς πᾶσαν ἡδονὴν, ἣν παρέχει ἡ μετὰ παρθένων συναναστροφή. Ὁ Καῦνος κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ὡμοίαζε κατὰ τὰ αἰσθήματα τὸν Ἱππόλυτον, τὸν ἁγνὸν ἐκεῖνον νέον, οὗ τὴν σπαρακτικὴν τελευτὴν μᾶς ἐζωγράφισεν ὁ Εὐριπίδης. Ὁ Καῦνος ἦτο ὁ ἐνάρετος Μάριος τοῦ Β. Οὐγκὼ, ὄχι ὁ Μάριος ὁ ἐραστὴς τῆς Τιτίκας, ὁ Μάριος ὁ σπουδαστὴς ὁ οὐδὲ βλέμματος ἀξιῶν τὰς ὡραίας δεσποινίδας τῶν Παρισίων.

Σήμερον ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχωσιν ἄδολοι καὶ ἁγνοὶ Ἱππόλυτοι, περιφρονοῦντες πᾶσαν γλαυκώπιδα ἢ μελανόφθαλμον ῥίπτουσαν ἀπλήστως βλέμματα πρὸς αὐτόν. Ἴσως εἴπητε ὅτι ἄλλαι αἱ τότε γυναῖκες καὶ ἄλλαι αἱ σημεριναί. Τότε ἔζων αὗται ἔν τινι δουλικῇ περιφρονήσει, ὅπως ζῶσιν ἔτι παρὰ Τούρκοις. Σήμερον ὅμως, ὅτε ὁ πολιτισμὸς ἐξήγειρεν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ τελματώδους λάκκου εἰς ὃν τὰς εἶχον θέσει, τί βλέπει τις; πρὸ τῆς παρουσίας καὶ ἐν τῇ διαβάσει τῆς γυναικὸς ὑποκλινεῖς καὶ βαθυτάτους χαιρετισμοὺς, δουλικὰς περιποιήσεις, μεταβαλλούσας τοὺς ἄνδρας δηλαδὴ τοὺς *καββαλλιέρους* των πλαγίως εἰς ὑπηρέτας.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸς, νομίζω, ὁ λόγος, δι' ὃν οἱ Ἱππόλυτοι καὶ Φάονες τῆς ἀρχαιότητος ἀπέφευγον τοὺς ποδογύρους καὶ τὰς ἐρωτικὰς θωπείας. Ὅσῳ περιωρισμέναι δουλικῶς καὶ ἂν ἔζων αἱ τότε παρθένοι, εἶχον ὅμως καὶ αὗται τοὺς ἔρωτάς των, τοὺς ῥεμβασμοὺς καὶ τὰς συνεντεύξεις των, ἦσαν ἡρωΐναι μυθιστορικῶν πράξεων, ὡς κατωτέρω θέλει ἰδεῖ ὁ ἀναγνώστης. Ὁ Καῦνος, ὁ εἰς τὴν σειρὰν τῶν νέων τούτων ἀνήκων, οὐδὲ λέξιν ἀνταλλάξας μετὰ παρθένου περὶ ἔρωτος, ἐνασχολούμενος εἰς τὰς ἀθώας του διασκεδάσεις, οὐδὲ λεπτὸν ἔδιδε σχεδὸν διὰ τὴν ὕπαρξιν τούτων, καίτοι ἡ μήτηρ ἐφαίνετο ποθοῦσα τὴν ἀπόκτησιν ἐγγόνου καὶ ὁ πάππος ἐπόθει τὴν ἐπέκτασιν τῆς οἰκογενειακῆς ἀλύσσου διὰ τῆς προσθήκης ἐγγονιδίων.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Καῦνος, ἀφοῦ ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἱκανὸν πρὸς θήραν ἀγριοχοίρων καὶ ἄλλων μεγάλων ζώων, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν εὕρισκεν εἰς τὰ περίξ τῆς πόλεως, ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃ μεγάλην

ἐκδρομὴν πρὸς τοῦτο καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ, ὡς Ἡρακλῆς, περιβεβλημένος δορὰν ἀγριοχοίρου ἢ ἄλλου θηρίου, ὅπερ ἤθελε τὸν κατατάξει μεταξὺ τῶν μεγάλων θηριομάχων καὶ κυνηγῶν. Χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ δυσκολίας, ἔλαβε τὴν ἄδειαν τοῦ πατρός του καὶ ἐφοδιασθεὶς μὲ τὰ πρὸς θήραν ἀναγκαῖα ἀπῆλθε τῆς πόλεως.

III.

Τὸ ἔαρ ἤδη ἐτελεύτα καὶ ὁ ἥλιος ὢν θερμότερος προήγγειλε τὴν ἔλευσιν τοῦ θέρους· ἀλλ' ὁ Καῦνος δὲν ἐφαίνετο ἐπιστρέψων ἐκ τῆς μακρᾶς ἐκδρομῆς, ἣν πρὸς θήραν ἐπεχείρησε. Μολονότι εἶχε προϊδεάσει τοὺς οἰκείους του ὅτι ἔμελλε πολλὰς νὰ δαπανήσῃ ἡμέρας, οὐχ ἧττον ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς μητρός του ἐπεισῆλθεν ὑπόνοιά τις. Τὰ τοιαῦτα κυνηγέσια συνεπείγοντο πολλάκις ἀκαταλογίστους κινδύνους. Πολλοὶ τολμηροὶ θηρευταὶ ἀγρίων πρὸ πάντων ζώων ἔγιναν οἰκτρὰ σπαράγματα αὐτῶν ἢ παρετέθησαν ἑλώρια κυσί. Διάφοροι διηγήσεις τοιούτων δυστυχημάτων, ἐλθοῦσαι εἰς τὴν μνήμην τῆς φιλοστόργου Εἰδοθέας, ἐπέτεινον τὰς περὶ τοῦ υἱοῦ της ὑπονοίας, ἃς πολλάκις διεβίβαζε καὶ πρὸς τὸν σύζυγόν της Μίλητον· ἀλλ' οὗτος τὴν καθησύχαζε καὶ ἐπετίμα ἐπὶ τῷ φόβῳ της.

Ἡ Βιβλὶς ἄφροντις καὶ περιχαρὴς πάντοτε δὲν συνεμερίζετο τὰς ὑποψίας τῆς μητρός της· ἄλλως τε ἡ ἀπουσία τοῦ Καύνου δὲν ἔγεινεν εἰς αὐτὴν ἐπαισθητή· διότι αὐτὸν καὶ πρὶν σπανίως ἔβλεπεν, ἀσχολουμένη εἰς τὰς τόσῳ προσφιλεῖς της διασκεδάσεις.

Εἶχέ τινας αἶγας, εἰς ἃς εἶχε δώσει κατάλληλά τινα ὀνόματα. Τὰς ἐπεριποιεῖτο καὶ διὰ τῆς τρυφερᾶς χειρός της τὰς ἐθώπευεν, ὡς αἱ σημεριναὶ νεάνιδες καὶ κυρίαι ἔχουσι μεθ' ἑκυτῶν τὰ *χαϊδευμένα* των κυνάρια, τὰ θέτουσιν εἰς τὰ παράθυρα, εἰς τὴν κλίνην καὶ εἰς τὰς ἀμάξας των.

Θερινήν τινα πρωΐαν ἐξελθοῦσα μέ τινας θεραπαινίδας της μετέβη εἰς τὸ φλοισβοῦζον ῥεῖθρον τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ ἢ μᾶλλον ῥύακος. Ἦτο ὥρα καθ' ἣν οἱ Βέρδαι καὶ Χένδελ τῶν δασῶν καὶ τῶν ὀρέων εἶχον ἀρχίσει διὰ τοῦ αὐλοῦ τὰς θεσπεσίας, καίτοι ἀκατεργάστους κατὰ τὸ φαινόμενον, μολπάς των, αἵτινες ἄγναι ἐκπηγάζουσιν ἐξ αὐτοῦ τοῦ στήθους καὶ ῥέουσιν ὡς τὸ ἐκ καθαροτάτης πηγῆς κατακυλιόμενον ὕδωρ, ὄχι δὲ ὡς τὰ ἐκ λιμναζόντων τελμάτων μόλις κινούμενα ῥυάκια. Ὁ ἥλιος μόλις εἶχεν ἀνακύψει τοῦ ὄρους. Εἰς τὰ ῥεῖθρα ἐκεῖνα δὲν ὑπῆρχεν ἄλλος τις ἐκτὸς τῆς Βιβλίδος καὶ τῶν δύο θεραπαινίδων. Λόγγιος ἢ Θεαγένειος κάλαμος ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἰδιαζούσης ἐκφράσεως τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὴν γοητευτικὴν τοποθεσίαν, τοὺς φλοίσβους τῶν ῥυακίων, τὰς μακρυνὰς ἀπηχήσεις τῶν βελαζόντων ποιμνίων, καὶ τὰς πτήσεις τῶν πτηναρίων.

Ἡ Βιβλὶς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἶχεν ἐνδυθῆ νέαν τινὰ στολὴν, ἣν ἐσχάτως εἶχε προμηθευθῆ. Σήμερον ἡ Βιβλὶς ἦτο μετηλλαγμένη — ἦτο ὡραιοτέρα. Πρὶν λουσθῇ εἰς τὸν ῥύακα ἐκάθησεν ἐπ' ὀλίγον θεωμένη τὰ πέριξ, ἀκροωμένη καὶ σιγῶσα. Καὶ εἶχε δίκαιον. Ὅταν τις εὑρίσκεται πρὸ τοιαύτης θέσεως δὲν πρέπει νὰ ὁμιλῇ. Οὐδὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ καλλίτερον τὸν θαυμασμὸν, τὴν τέρψιν, εἰμὴ αὐτὴ ἡ σιγή. Τὰ μεγαλείτερα φαινόμενα τῆς φύσεως, ὅσην λαμπρότητα καὶ σθένος ἐπιδεικνύουσι, τόσην σιγὴν ἔχουσι καὶ σχεδὸν ἐπιβάλλουσι καὶ εἰς ἄλλους. Προκαλεῖ τὸ νέφος τὴν προσοχήν τινος διὰ βροντῶν καὶ ἀστραπῶν — καὶ ὅμως εἶναι κενὸν, εἶναι ἀτμὸς—εἶναι μηδέν. Ὁ ἥλιος δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ σὲ προκαλέσῃ διὰ κρότου. Λάμπει, θερμαίνει, καὶ ὅμως σιωπᾷ. Δύναται ὁ ζῶν νὰ ἐκφράσῃ ἐντελῶς διὰ λόγων τὴν θνητότητα καὶ τὴν ματαιότητα αὐτοῦ; καὶ ὅμως ὁ σιγῶν, ὁ βωβὸς νεκρὸς διδάσκει ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος.

Ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἡ Βιβλὶς σιγῶσα ἀπελάμβανε τὴν ἐκ τοιούτου πανοράματος εὐχαρίστησιν ἠγέρθη ὅπως λουσθῇ. Ἔκυψε καὶ ἐν τῇ κλίσει αὐτῆς τοῦ σώματος, πτυχή τις τῆς ἐσθῆτός της ἀνοιχθεῖσα ἀφῆκε τὸν τολμηρὸν Φοῖβον νὰ ῥίψῃ μίαν ἀκτῖνά του εἰς τὸν μικρὸν ἐκεῖνον ὄγκον τοῦ στήθους, ὃν καλοῦσι μαστούς... Ἔπεσεν ἡ διψῶσα ἀκτὶς ἐπὶ τοῦ στήθους θωπεύουσα καὶ ἀσπαζομένη οὕτως εἰπεῖν τοῦτο, ὅτε ἡρωμαντικὴ ἡρωΐς μας ἔκυψεν ἔτι πλέον. Ὤ! ἐὰν ὑπῆρχε τότε φωτογραφία. Δὲν

λέγω ζωγραφική, πρῶτον διότι ἀμφιβάλλω ἂν ἡ χεὶρ τοῦ ζωγράφου ἤθελε μείνει ἀπαθὴς ἀπέναντι ἐκείνης, καὶ δεύτερον ἂν ἤθελεν ἐπιτύχει. Μόνον τὸ φῶς, ἡ φωτογραφία, ὁ ἥλιος τέλος ἠδύνατο νὰ καθέξῃ θέσιν ζωγράφου. Ἀφίνω δὲ ὅτι ἀκολούθως ἀνασύρασα τὸν ποδήρη χιτῶνά της ἐξέθεσε τοὺς μικρούς της πόδας εἰς τὰ ἀμέτρητα φιλήματα τοῦ ῥύακος ἐκείνου. Τὸ προνομιοῦχον τοῦτο ῥυάκιον ἐφλοίσβιζε μὲ ἴδιον τόνον κατακλύον τοὺς καλλισφύρους ἐκείνους πόδας, ἐνῷ τὰ παρακείμενα ῥυάκια εἶχον νὰ κάμωσι πάντοτε μὲ τοὺς κοάζοντας μονοτόνως βατράχους. Αἱ δύο θεραπαινίδες τῆς Βιβλίδος λαβοῦσαι παρ' αὐτῆς τὴν ἄδειαν ἐλούοντο ταυτοχρόνως. Ἡ καστανόχρους κόμη τῆς Βιβλίδος ἐψηλάφει ἐπιχαρίτως τὸ ὕδωρ καὶ αἱ λευκαί της ὠλέναι ἔλαβον καιρὸν νὰ ἐπιδείξωσιν εἰς τὸν ἥλιον τὴν στίλβουσαν λευκότητά των. Αἴφνης βηματισμοί τινες ἀκούονται. Στρέφεται ἀμέσως ἡ Βιβλὶς καὶ ἐνῷ προσεπάθει ἐξ αἰδοῦς νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἡμιφανὲς σῆθός της, ἀκουσίως τὸ ἐξέθετε πλειότερον. Ἐστράφησαν καὶ αἱ θεραπαινίδες, ἀλλὰ μὴ ἰδοῦσαι τινὰ, καθησύχασαν τὴν Ὑψηλότητα αὐτῆς.

Ἡ Βιβλὶς ἀνέλαβε τὴν προτέραν θέσιν της, ἀφοῦ ἔρριψεν ἐπὶ στιγμὴν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης τοποθεσίας. Ἡ χροιά της ἦτο ῥοδινοτάτη. Ἡ κόμη της πεσοῦσα ἐπὶ τῶν παρειῶν προσέθεσε κάλλος εἰς τὴν ἀτημέλητον κεφαλήν της. Ἔκφρασις ἰδία ἐφαίνετο ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της. Ἐνόμιζέ τις ὅτι πᾶσα ἡ ἀγνότης τῆς παρθενίας συνεκεντροῦτο ἤδη εἰς τὰ ὄμματά της. Ἦτο εἰς τὰς ὀλίγας ἐκείνας στιγμὰς τοῦ παρθενικοῦ βίου, ὅτε πᾶς πόθος τῆς ψυχῆς καὶ ἐλπὶς ἵστανται πρὸ τῶν κιγκλίδων τῶν βλεφάρων ἕτοιμοι νὰ διασπαρῶσι, νὰ διαδοθῶσι καὶ εἰς ἄλλο τι πρόσωπον.

Μετά τινας στιγμὰς νέοι βηματισμοὶ τὴν ἐξήγειρον. Στρέφεται, ἐνῷ αἱ ἄλλαι θεραπαινίδες δὲν εἶχον ἐννοήσει ἔτι, καὶ εὑρίσκεται ἐρυθρὰ ἐξ αἰδοῦς ἔμπροσθεν καλλιμόρφου τινὸς ὁδοιπόρου. Ῥίπτει τὸν ποδήρη χιτῶνά της, θέλουσα νὰ καλύψῃ τὰς κνήμας της, ἀλλὰ προπετές τι βρύον ἐμπόδισεν αὐτόν, χωρὶς ἐκείνη νὰ τὸ ἐννοήσῃ.

Ὁ ὁδοιπόρος, νέος ἡβῶν καὶ χαρίεις, προετοιμασθεὶς ἐπιτίθεται — μὴ ἐκπλήττεσθε — κατὰ τῆς καλλονῆς ταύτης δι' ἑνὸς φλογερωτάτου βλέμματος, μιᾶς δηλαδὴ ἀστραπῆς ἠλεκτρικῆς διαπερασάσης ἐν ἀκαρεῖ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς Βιβλίδος καὶ εἰσδυσάσης εἰς τὰ μυχαίτατα τῆς καρδίας της. Ῥῖγος ἡδονικόν, ἢ μᾶλλον μίγμα τι χαρᾶς ἢ λύπης καταλαμβάνει τὴν Βιβλίδα. Χωρὶς προετοιμασίας ἀνταποκρίνεται ἀμέσως καὶ αὕτη διὰ ζωηροῦ βλέμματος καὶ αἴφνης εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀμφοτέρων τὰ βλέμματα, ὡς νέφη ὀμβροφόρα, συγκρούονται καὶ ἀναδίδουσιν ἠλεκτρικοὺς σπινθῆρας, ἐπιχύτοντας θεῖάν τινα αἴγλην ἐπὶ τῶν προσώπων των. Χωρὶς νὰ παρέλθῃ στιγμὴ, ἐρυθρὰ βαφὴ κατέβαψε τὰς παρειάς των. Θαμβωθέντες, ὡς φαίνεται, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τοῦ πρώτου ἀστραπηβόλου βλέμματος, δὲν ἔκαμον ἄλλην ὑπηρεσίαν, εἰμὴ νὰ μένωσιν ἐπί τινας στιγμὰς ἀκίνητοι, ὅπως ἀφήσωσι τὰς ψυχὰς ἀμφοτέρων νὰ ὁμιλήσωσιν.

Ἐκείνη ἡ στιγμὴ ἦτο πολύτιμος· περιέκλειεν ὁλόκληρον μέλλον.

Ἦτο ἡ στιγμὴ τοῦ πρώτου ἐρωτικοῦ βλέμματος, τὸ ὁποῖον ἅπαξ ῥίπτει ἑκάστη παρθένος κατὰ τὸν Β. Οὐγκώ. Ἦτο πανόραμα δι' οὗ αἱ ψυχαὶ ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ ἴδωσιν ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὴν Ἐδὲμ τῆς εὐδαιμονίας.

Ὁ ὁδοιπόρος ἐξακολούθησε τὴν πορείαν του καὶ ἡ Βιβλὶς ἐκάλει τὰς θεραπαινίδας πρὸς ἀναχώρησιν. Ἀλλ' ἄν τις παρετήρει καλῶς τὸν ὁδοιπόρον θὰ διέκρινεν ἐκ τῶν ἀμφιβόλων βηματισμῶν τὸν ἐνδοιασμὸν τῆς ψυχῆς του, τὴν ἔνδον πάλην τῶν ἰδεῶν, θὰ διέκρινεν ὅτι ἔφευγε μὲν, ἀλλ' ὅτι ἄφινεν ὀπίσω τιμαλφές τι. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤθελε νὰ στραφῇ ὅπως λάβῃ ὀπίσω τὸ πολύτιμόν του βλέμμα, ὅπερ ἐτόλμησε νὰ τῷ ἁρπάσῃ μία κόρη, καὶ ν' ἀποδώσῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ κλαπέν.

Ἀκουσίως σχεδὸν στρέφεται ὁ ποῦς του· τὸ ἑξακοντίσαν τὸ πρῶτον βλέμμα ὄμμα του ἐπαναλαμβάνει τὴν ῥιπὴν τῶν βλεμμάτων καὶ νέα αὖθις σύγκρουσις τοιούτων γίνεται, ἐξ οὗ νέα ἀστραπὴ θαμβοῖ ἀμφοτέρων τὸ ὄμμα.

Συγκεκινημένος ὁ ὁδοιπόρος ἐπαναλαμβάνει τὴν πορείαν καὶ μετά τινας στιγμὰς δὲν ἐφαίνετο πλέον. Ἡ δὲ λουσθεῖσα βασιλόπαις, φέρουσα ἔτι ἐπὶ τῆς μορφῆς

της τὴν αἴγλην ἐκείνην τῶν βλεμμάτων, ἀπῆλθε, πρώτην ἤδη φορὰν βυθισθεῖσα εἰς σκέψιν τινὰ, ἥτις, ὡς θέλομεν ἰδεῖ, ὑπῆρξεν ἀφορμὴ σπουδαίων γεγονότων.

Δὲν πιστεύω δὲ νὰ παραξενευθῇ ὁ ἀναγνώστης, ἀναγινώσκων ὅτι ἓν βλέμμα ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τόσην ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ δύο ψυχῶν. Ὅτε ὁ Ὀλυμπιονίκης Διώξιππος ἐπέστρεφε τροπαιοῦχος ἐκ τῶν ἀγώνων, συνοδευόμενος ὑπ' ἀναρίθμου ἐπευφημοῦντος πλήθους, ἔῤῥιψε τυχαίως ἓν βλέμμα ἐπί τινος κόρης καὶ αἴφνης ἡ φαιδροτάτη μορφή του ἔγινε κάτωχρος. Τὸ βλέμμα ἐκεῖνο μετέβαλεν ὅλην τὴν ἐπὶ τῇ νίκῃ χαρὰν εἰς διάπυρον πρὸς ἐκείνην ἔρωτα. Τὸ βλέμμα τῆς Ἀθηναίας ἐκείνης κόρης ἦτο ἐξ ἴσου πύρινον ὡς τὸ τῆς ἡμετέρας Βιβλίδος.

IV.

Ἐὰν ἐξετάσῃ τις καλῶς θέλει ἰδεῖ ὅτι τρία πρὸ πάντων σπουδαῖα βλέμματα ῥίπτει ὁ ἄνθρωπος καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Τὸ πρῶτον βλέμμα, εἰν' ἐκεῖνο ὅπερ ῥίπτει τὸ ἀρτιγενὲς βρέφος, μόλις ἐξελθόν. Ἐξέρχεται καὶ πίπτει ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς μαίας, ῥίπτει εἰς τὰ πέριξ τὸ πρῶτον βλέμμα, ἄλαλον ἔτι, τεθαμβωμένον ἐκ τοῦ φωτὸς τοῦ κόσμου. Πολλάκις κλαίει, καὶ σπανίως ἐν τῇ γεννήσει γελᾷ καὶ τοῦτο εἶναι μία προκαταβολὴ τῶν στεναγμῶν, οὓς κατὰ τὸν βίον θέλει ἐξάξει. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο βλέμμα εἶναι ἡ πρώτη ἀκτὶς τῆς ψυχῆς, ὁ πρῶτος χαιρετισμὸς τοῦ νεήλυδος ἀνθρώπου, εἰσδύει εἰς τὸ μέλλον. Ἡ ἐσπαργανωμένη αὕτη κοῦκλα, ἡ ἐρχομένη εἰς τὸν κόσμον θὰ γενῇ ἐνήλιξ, θὰ ἔλθῃ εἰς γάμον, θ' ἀναδώσῃ υἱοὺς, ἐκεῖνοι ἄλλους, οἱ ἄλλοι ἄλλους καὶ οὕτω ὁ νῦν πυγμαῖος νάννος γίνεται γίγας γενεάρχης μετὰ χρόνους πολλούς.

Τὸ πρῶτον τοῦτο βλέμμα εἶναι ἡ πρώτη *καλημέρα* τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ τοῦ νηπίου δὲν εἶναι μικρά, ὡς τὸ σῶμα. Ἡ ψυχὴ, ὡς ἄϋλον, δὲν ἔχει αὐξομειώσεις. Ἡ σμικρότης ὅμως τοῦ νηπιακοῦ σώματος περιορίζουσα τὴν ψυχὴν τὴν κάμνῃ νὰ φαίνεται καὶ αὕτη σμικρά, νηπία.

Τὸ δεύτερον βλέμμα, σπουδαιότερον τοῦ πρώτου, ἀλλὰ πολὺ συγγενὲς, εἶναι τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν βλέμμα, ἡ ἀστραπὴ ἐκείνη, ἡ διὰ τῆς θρυαλλίδος τῶν ὀμμάτων διαλαμπρύνουσα τὰς ψυχάς, ἡ πρώτη αἴγλη αὐτῶν καὶ ὁ ἄῤῥηκτος ἀῤῥαβών.

Συνήθως τὸ βλέμμα τοῦτο ῥίπτεται ἀσκόπως, τυχαίως ἐπὶ ἑτέρου ὄμματος καὶ δύναται, ἂν ὄχι πάντοτε, τὰ σώματα, τὰς ψυχὰς νὰ ἑνώσῃ ἐν ἀκαρεῖ. Αἱ παρθένοι ψυχαὶ ἐν τοιοῦτο ῥίπτουσι συνήθως καθ' ὅλον τὸν βίον. Ἐν τῇ ἐαρινῇ αἰθρίᾳ τοῦ προσώπου των ἅπαξ διαλάμπει ἡ ἀστραπὴ αὕτη. Πολλάκις ὅμως κατακαίει, εἶναι ὀλεθρία, εἶναι παραγωγὸς πολλοῦ ὄμβρου δυστυχιῶν· ὁμοιάζει αὐτὸν τὸν θανατηφόρον κεραυνόν· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅμως εἶναι διανομεὺς ψυχίων εὐδαιμονίας καὶ πάροχος μέλλοντος ἐμπλέου χαροποιῶν ἐλπίδων.

Τρίτον βλέμμα εἶναι τὸ τοῦ θνήσκοντος. Τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο βλέμμα δὲν ἀπευθύνεται μόνον πρὸς τοὺς πέριξ τοῦ ἐκπνέοντος παρευρισκομένους. Εἶναι ὀξύτατον· διατρέχει πολὺ διάστημα χρόνου καὶ τόπου. Δι' ἐκείνου δὲν ἀποχαιρετίζει τις τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφόν· ἀποχαιρετίζει τὸν πάππον, τὸν προπάππον, τὸν Ἀδὰμ, τὸν κόσμον, τέλος αὐτὸ τὸ ἀνέσπερον φῶς, ὅπερ εἶδεν ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἐν τῇ ἀγωνίᾳ τοῦ θανάτου, μεταξὺ δύο ἀβύσσων οὖσα ἡ ψυχὴ, πολλάκις θέλει νὰ προτιμήσῃ τὴν ἄβυσσον τοῦ κόσμου, ὅπου εἶδε κἂν ὀλίγον φῶς· ἡ ἄλλη ἄβυσσος τὴν φοβίζει. Δὲν γνωρίζει τι περὶ αὐτῆς. Ἐπὶ τέλους πίπτει εἰς τὴν τελευταίαν, ἀφοῦ ἔῤῥιψεν ὕστατον βλέμμα πρὸς τὴν πρώτην, βλέμμα ἀπορίας, παραπόνου, ἀπελπισίας καὶ πολλάκις ἀρᾶς πρὸς τὸν Πλάστην. Τίς θνήσκων δὲν ἐξηκόντισε τοιοῦτο βλέμμα; Τὸ πρῶτον βλέμμα ἔῤῥιψεν ἡ Βιβλὶς γεννηθεῖσα. Τὸ δεύτερον ἦτο τὸ ἐπὶ τοῦ ὁδοιπόρου ῥιφθέν, τὸ ὑποσχόμενον τὰς καλλιτέρας ἐλπίδας. Τῇ μένει ἔτι ἓν — τὸ τελευταῖον.

Ποῖα ἀποτελέσματα παρήγαγεν ἡ συνέντευξις ἐκείνη, θέλει ἰδεῖ περαιτέρω ὁ ἀναγνώστης.

Ἡ Βιβλὶς ἡ νῦν ἐπιστρέψασα ἐκ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸ ἀνάκτορον δὲν ἦτο ἡ Βιβλὶς τῆς χθὲς, ἡ ἀμέριμνος, ἡ φαιδρὰ καὶ ἀβροτάτη ἐκείνη βασιλόπαις, ἡ γελόεσσα νύμφη τῶν πηγῶν. Ὑπὸ σκέψεως ἀλλοκότου δι' αὐτὴν κατεχομένη ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ γηραιοῦ πάππου της

Εὐρύτου. Ἤρχιζε νὰ πάσχῃ τὸ ἄγνωστον δι' αὐτὴν πάθος, ὅπερ ἐβασάνιζε καὶ τὴν σεμνὴν Χλόην, τοῦ Δάφνιδος τὴν ὡραίαν ἐρωμένην, ἥτις κατὰ τὸν Λόγγον «νύκτωρ ἠγρύπνει, νῦν ἐγέλα, νῦν ἔκλαιεν, εἶτ' ἐκάθευδεν, εἶτ' ἀνεπήδα, ὠχρία τὸ πρόσωπον, ἐρυθήματι αὖθις ἐφλέγετο.» Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διατί ἡ θεὰ τοῦ πρωϊνοῦ ὁδοιπόρου τὴν συνεκίνησε τοσοῦτον. Ἐνδόμυχος πόθος τὴν κατέλαβε τοῦ νὰ ἐπανίδῃ αὖθις *ἐκεῖνον*. Μετὰ πολλὰς σκέψεις ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ τὴν ἐπομένην εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἐλπίζουσα νὰ τὸν συναντήσῃ. Ἐνῷ δὲ ἀπεφάσιζε τοῦτο, θόρυβός τις ἠκούσθη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ. Ἐκ τῆς κινήσεως τῶν αὐλικῶν συνεπέρανεν ἀμέσως ὅτι ἀφίχθη τις οἰκεῖος· ἴσως ὁ περιμενόμενος ἀδελφός της. Χωρὶς νὰ εἰδοποιηθῇ ὑπὸ τῆς μητρός της ἔσπευσε μόνη ὅπως ἴδῃ τίς ἦλθε. Παρουσιάζεται, ἀλλ' αἴφνης ὀπισθοδρομεῖ ἀπέναντι τοῦ νεωστὶ ἀφιχθέντος.

— Δὲν ἀσπάζεσαι τὸν Καῦνόν μας, τῇ λέγει ἡ Εἰδοθέα.

Ἐπῆλθε βραχεῖα στιγμὴ ταραχῆς.

Ἀμφέρρεπε κατ' ἀρχὰς ἡ Βιβλὶς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νεήλυδος καὶ ἔνωσις τις μετὰ κρότου χειλέων ἠκούσθη.

Ἦτο εἶς ἀσπασμὸς μετὰ περιπτύξεως.

Ἰδία τις συγκίνησις κατέλαβεν ἀμφοτέρους.

Ἡ Εἰδοθέα ἀπέδωκε τοῦτο εἰς τὸ μεταξύ των ἀδελφικὸν φίλτρον. Καὶ ὁ γηραιὸς Εὔρυτος ἔβλεπε δακρύων τοὺς προσφιλεῖς του ἐγγόνους.

— Ὀλίγον ἂν ἐβράδυνες νὰ ἔλθῃς, Καῦνε, τῷ εἶπεν ἡ μήτηρ, θέλουσα νὰ διακόψῃ τὴν μονότονον σιωπήν των, θὰ μ' ἔθετες εἰς περισσοτέρας ὑποψίας.

— Ἄ! δὲν πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Καῦνος, νὰ ἦσθε τόσον ὕποπτοι. Εἰξεύρετε ὅτι τὰ κυνήγια ἔχουν καὶ ἀποπλανήσεις καὶ βραδύτητας. Παρεκτραπεὶς τῶν γνωστῶν μου μερῶν ἀπεπλανήθην, ἀλλ' ἔφθασα εἴς τινα μέρη, ὅπου ηὐχαριστήθην πολὺ θηρεύων ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.

Ἡ φιλόστοργος Εἰδοθέα ἔβλεπεν ὑπερχαίρουσα τὴν αὐξήσασαν γενειάδα τοῦ Καύνου καὶ τὸν μικρὸν μὲν ἀλλ' ὡραῖον μύστακά του. Εἰς μικρὸν διάστημα ἀποσίας ὁ πρὶν τρυφερὸς νεανίας ἔγεινε νέος γενειῶν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Καῦνος ἐλούσθη. Ἔπειτα παρετέθη τράπεζα πρὸς δεῖπνον, ὅπου ὁ γέρων πάππος του καὶ ὁ Μίλητος ὁ πατήρ του τὸ *ἔτσουξαν* ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Καύνου. Δὲν εἰξεύρω ἂν τότε εἶχε τελειοποιηθῇ ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνου, διότι κατά τινας ἀκόμη δὲν εἶχεν εὑρεθῇ ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς, ἀλλ' ὅπως δήποτε φαίνεται ὅτι τὸ ὑγρὸν ἐκεῖνο τῆς σταφυλῆς ἤρχιζε νὰ *εὐφραίνῃ τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων* κατὰ τὸν φίλοινον Δαυίδ.

Ἀλλ' ἡ Βιβλὶς δὲν μεθεῖξε μέχρι τέλους τῆς εὐχαριστήσεως ἣν προὐξένει τοιαύτη συντροφία.

Ἀπεσύρθη ἐνωρὶς εἰς τὸ δωμάτιόν της· διότι, ὡς ἤθελέ τις τῶν νεωτέρων δεσποινῶν εἴπει, ἦτο ὀλίγον indisposée.

Ἐὰν δὲ ὑπῆρχον κακαὶ γλῶσσαι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐν τῷ ἀνακτόρῳ καὶ ἔβλεπον τὴν Βιβλίδα ἀποχωριζομένην οὕτω τῶν ἄλλων, θὰ διέδιδον ὅτι αὐτὴ ἔκαμεν *ἀντικάμαραν* εἰς τὸν Καῦνον. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶναι ὅτι ἡ Εἰδοθέα ἠπόρει ἐπὶ τῇ πρωτοφανεῖ ταύτῃ ἀδιαθεσίᾳ τῆς ἄλλως πάντοτε εὐδιαθετούσης καὶ μειδιώσης θυγατρός της.

V.

Ὑπάρχουσι στιγμαί τινες, παράγουσαι αἰῶνας δυσυχιῶν. Ὑπάρχουσι μικρά τινα καὶ ἀσήμαντα γεγονότα, πράξεις κοιναὶ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ συνήθεις, φέρουσαι μεγάλας καταστροφὰς ἢ μεγάλας εὐτυχίας. Βεβαίως, κατὰ τὸν Β. Οὐγκὼ, ὀλίγαι σταγόνες βροχῆς ἤρκεσαν νὰ καταστρέψωσιν ἕνα τῶν τριῶν κολοσσῶν, οὗς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατώρθωσε ν' ἀνορθώσῃ, καὶ ἕνεκα ἐκείνης τῆς βροχῆς ἐπῆλθε μεταλλαγή τις σπουδαία τῶν πραγμάτων τῆς Εὐρώπης, καταστρέψασα τὰ σχέδια τοῦ μεγαλεπηβόλου Βοναπάρτου. Ἐπίσης λέγει που ὁ Πασχὰλ, ὅτι ὀλίγον ἡ ῥὶς τῆς Κλεοπάτρας ἐὰν ἦτο πλατυτέρα πιθανὸν νὰ μὴ καταστρέφετο ἡ κοσμοκράτωρ τότε Ῥώμη. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὁ Οἰδίπους ὀλίγον παρεξέκλινε τῆς ὁδοῦ, ἂν ἐλησμόνει ταύτην, ἂν ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὀλίγον ἐκτύπα τὸν πόδα καὶ ἐκωλύετο τῆς πορείας του, δὲν ἤθελε

διέλθει διὰ τῆς σχιστῆς ὁδοῦ, δὲν ἤθελε φονεύσει τὸν Λάϊον, δὲν ἤθελε νυμφευθῇ τὴν μητέρα του, δὲν ἤθελεν ἀποκτήσει ἀδελφοὺς καὶ υἱοὺς συνάμα, δὲν ἤθελεν ἐπιφέρει τὸν πόλεμον τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, τὸν θάνατον τῶν υἱῶν του, τὴν σπαρακτικὴν τελευτὴν τῆς Ἀντιγόνης (συνεπείᾳ τούτου τοὺς τόσους κόπους τῶν φοιτητῶν πρὸς παράστασιν) τὸν ἴδιόν του θάνατον καὶ τόσας ἄλλας δυστυχίας, αἵτινες ἠδύναντο νὰ μὴ συμβῶσιν ἂν συνέβαινεν ἐλάχιστόν τι, ἀλλὰ δυνάμενον νὰ τὸν ἐκώλυε τοῦ νὰ διέλθῃ τὴν σχιστὴν ὁδόν.

Παρομοίως ἐὰν ὁ φύλαξ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου δὲν ἐκοιμᾶτο βαρύχειον ὕπνον, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἀσελγὴς Ἀνατολίτης ἔκλεπτε τὴν Ἑλένην, δὲν ἤθελον κινήσει ἑκατὸν χιλιάδες νέων καὶ οἰκοκυραίων κατὰ τῆς Τροίας, ἐγκαταλειψάντων τὰς οἰκογενείας των ἐπὶ δέκα ἔτη, δὲν ἤθελε πλανηθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς, δὲν ἤθελε καταπέσει σωρεία θρόνων, δὲν ἤθελον κτισθῇ τόσαι πόλεις ὑπὸ τῶν περιπλανηθέντων, δὲν ἤθελον . . . δώσει τόσην πολλὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς τυπογράφους τόσων πόλεων, πρὸ πάντων τῆς Λειψίας, νὰ τυπώνωσιν Ὀδυσσείας, Ἰλιάδας, Σχόλια, μεταφράσεις, οὔτε τόσον πλοῦτον εἰς τοὺς χαρτοπώλας ἵνα πωλῶσιν ἐπὶ αἰῶνας ὅρη ὁλόκληρα χάρτου πρὸς ἐκτύπωσιν αὐτῶν. Δὲν εἶναι δὲ παράδοξον ἂν δι' ἓν ἁπλοῦν πήδημα ψύλλου, ἀπὸ μίαν μηδαμινὴν αἰτίαν, γεννηθῇ ἑκατονταετὴς πόλεμος.

Ταῦτα εἶπον ὅπως ἀναφέρω, ὅτι ἂν καὶ ἡ Βιβλὶς ἐκείνην τὴν πρωΐαν εἶχε π.χ. κεφαλαλγίαν ἢ ἄλλο τι καὶ δὲν ἐβάδιζεν εἰς τὸν ποταμὸν, δὲν ἤθελον ἐπέλθει τοσαῦται δυστυχίαι, κτίσεις πόλεων κλπ. ἃς θέλει ἰδεῖ ὁ ἀναγνώστης, οὔτε οὗτος ἤθελεν ἔμβει εἰς κόπον ν' ἀναγινώσκῃ τὴν ἱστορίαν της, οὔτε ἐγὼ ἤθελον ἀναλάβει τὴν ἔκθεσίν της.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καύνου ἡ Βιβλὶς ἦτο βεβυθισμένη εἰς μελαγχολίαν, πρωτοφανῆ σχεδὸν δι' αὐτήν. Ὁ νοῦς της ἐπειρᾶτο ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην της τὸ ὡραῖον πρόσωπον τοῦ πρωϊνοῦ διαβάτου. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ τὸν ἐπανίδῃ τὴν ἐπομένην πρωΐαν τῇ κατέστησε τὴν ἡμέραν ἐκείνην μακρὸν αἰῶνα. Ἠσθάνετο ὅτι, ἐκ τῆς πρωϊνῆς ἐκείνης συναντήσεως, κάτι τῇ ἀφῃρέθη παρ' ἐκείνου, συνάμα ὅμως ἐνόμιζεν ὅτι ἔφερε κάτι μεθ' ἑαυτῆς ἀνῆκον εἰς ἐκεῖνον.

Ἐν τούτοις ἤρχιζε νὰ πίπτῃ εἰς ὀνειροπολήσεις.

Τὰ ὀνειροπολήματα εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγαλειτέρα ἡδονὴ τῶν νεαρῶν καρδιῶν.

Ἡ Βιβλὶς ὑπελόγιζε πόσον ὡραῖον, πόσον τερπνὸν θὰ ἦτο ἂν συνήντα *ἐκεῖνον* καθ' ἑκάστην, ἂν συνεκάθητο μετ' *ἐκείνου* εἰς τὸ ῥεῖθρον τοῦ ῥύακος, ἂν μετ' *ἐκείνου* ἤκουε τοὺς ᾄδοντας ποιμένας, τὰ βελάζοντα ποίμνια καὶ τὰς πρωϊνὰς ᾠδὰς τοῦ κορυδαλοῦ.

Τὴν νύκτα ἐκείνην διῆλθεν ἄγρυπνος, καί τοι ἦτο ἐν τῇ κλίνῃ της, ὀνειροπολοῦσα καὶ ἐγείρουσα φαντασιῶδες εὐτυχίας οἰκοδόμημα. Οἱ τοιοῦτοι φαντασιώδεις ῥεμβασμοὶ τὴν νύκτα πρὸ πάντων ἔχουν πολλὴν πέρασιν. Ἡ ἡμέρα, θετικωτέρα οὕτως εἰπεῖν τῆς νυκτὸς, διαλύει τάχιστα τὴν ἀχλὺν τῶν τοιούτων φαντασιῶν καὶ ἐκγυμνοῖ τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ φωτὸς καὶ διὰ τῆς ἐγρηγόρσεως τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων.

Μία μόνον ὑποψία κατετάρασσε τὴν Βιβλίδα. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ πρωϊνὸς ἐκεῖνος ὁδοιπόρος εἶχε πολλὴν ὁμοιότητα μὲ τὸν νεοελθόντα Καῦνον.

Ἀλλὰ ταχέως αὕτη διελύθη· ἄλλως τε ἔλεγεν: ὡραία σύμπτωσις· ὁσάκις δὲν θὰ δύναμαι νὰ βλέπω *ἐκεῖνον*, θὰ βλέπω τὸν Καῦνον καὶ θὰ παρηγοροῦμαι.

Σημειώσατε ὅμως, ὅτι ἠγνόει ἔτι τὸ τοῦ ἔρωτος πάθος. Ἠσθάνετο μὲν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδῃ ἐκεῖνον, δίχως κυρίως νὰ γνωρίζῃ τὸ διατί.

Τὴν ἐπομένην ἐν τούτοις, λίαν ἐνωρὶς ἐγερθεῖσα καὶ παραλαβοῦσα μίαν τῶν θεραπαινίδων της διευθύνθη εἰς τὸ ῥεῖθρον ἐκεῖνο, ἐπάτησεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου λίθου, ἐφ' οὗ καὶ χθές. Ἐκεῖνον τὸν λίθον ἐπροτίμα· διατί; διότι ἐκεῖ χθὲς εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος συνήντησεν ἐκεῖνον!!

Ἡ φύσις καὶ σήμερον ἐπαρουσίαζε μαγευτικὸν πανόραμα. Καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς γλαυκὸς οὐρανός, τὰ αὐτὰ κελαδήματα τῶν πτηνῶν, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἔτερπον τὴν Βιβλίδα.

Φεῦ! ἔλειπεν ἐκεῖνος, ὅστις πλέον ἠδύνατο νὰ τέρψῃ αὐτήν. Ἡ Βιβλὶς σή-

μερον ἠδύνατο νὰ ἐξαγοράσῃ ἓν βλέμμα μόνον ἐκείνου, ἀντὶ τῆς θέας ὅλων αὐτῶν. Ἠδύνατο νὰ εὐχαριστηθῇ ἀπὸ ἓν ἁπλοῦν νεῦμα ἐκείνου παρὰ ἀφ' ὅλα τὰ μελῳδήματα καὶ βουκολικὰς ᾠδὰς τῶν ποιμένων. Χθὲς πλέον ἡ Βιβλὶς εἶχεν ἀποχαρετίσει τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἐρωμένον της, τὴν καλλονῶν ἔμπλεων φύσιν. Δι' ἐκείνου τοῦ βλέμματος διωχετεύθη νέα ἐπιθυμία, νέα βούλησις εἰς ἐκείνην. Ὁ ὀφθαλμός της δὲν ἔβλεπε τοσοῦτον ὡραῖον, τὸν χθὲς ἔτι παράδεισον τῆς φύσεως. Τὸ πανόραμα τοῦτο ἐκαλύφθη ὑπὸ σκέπης, ἥτις μόνον ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκείνου ἠδύνατο νὰ ἀνασυρθῇ.

Ἐν τούτοις περιέμενεν ἡ Βιβλὶς εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο σχεδὸν κωφὴ εἰς τὰς ἀπηχήσεις τῶν αὐλῶν καὶ τῶν φλοίσβων τοῦ ὕδατος, τυφλὴ εἰς τὴν μαγευτικὴν ἐκείνην θέσιν· καὶ ὅμως εἶχεν ὄμματα καὶ ὦτα ὡς χθές.

Αἴφνης τῇ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε βηματισμούς. Ἡ καρδία της ἔπαλλεν. Ἐρύθημα ῥοδινὸν διεχύθη εἰς τὰς ὠραίας της παρειάς. Ἐστράφη . . . ἀλλ' ἀντὶ ἐκείνου βλέπει μικρὸν παῖδα, διευθύνοντα ποίμνιόν τι, ἐγέλασε διὰ τὴν ἀπάτην της, ἀλλ' ὁ γέλως της οὗτος δὲν ἦτο ἀμέτοχος λύπης.

Δὲν ἦτο πλέον πρωΐα. Ἡ ἡμέρα εἶχε προχωρήσει καὶ ὁ ἥλιος ἤρχιζε νὰ θερμαίνῃ οὐχὶ εὐκρέστως· εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Βιβλίδος ἀρχίζουσα νὰ ἀνάπτῃ κάμινος περιεφρόνει τὰς πυρώδεις ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἀλλ' ἡ Βιβλὶς ἔκρινε καλὸν ν' ἀπέλθῃ ἀφοῦ ἐκεῖνος δὲν ἐφάνη. Τοὐλάχιστον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ἠδύνατο νὰ παρηγορηθῇ βλέπουσα τὸν Καῦνον, ὁμοιάζοντα πολὺ μ' ἐκεῖνον.

(Ἀκολουθεῖ).

ΤΙΜ. ΑΜΠΕΛΑΣ.

ΚΑΡΟΛΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.

(Ζωγραφηθεὶς ὑπὸ τοῦ Βὰν Δύκ).

Τῷ ἔτει 1628, ἐνῷ ὁ δοὺξ Βούκιγγαμ, ὑπουργὸς εὐνοούμενος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, Καρόλου Στουάρτου τοῦ Α', ἀπεβιβάζετο εἰς τὸ Πορτσμοὺθ, ἐπιστρέφων ἔκ τινος ἐκστρατείας κατὰ τῆς Ῥοχέλλης, ὅπου οἱ Ἄγγλοι ἀπεδιώχθησαν ἐπαισχύντως, ἐδολοφονήθη ὑπό τινος φανατικοῦ ὀνόματι Φέλτωνος, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ἐξεδικεῖτο συγχρόνως τὴν πατρίδα του καὶ τὴν θρησκείαν του· ὁ θάνατος οὗτος ἐλύπησε σφόδρα τὸν βασιλέα, ὅστις ἠγάπα τὸν Βούκιγγαμ ὄχι μόνον ὡς εὐνοούμενόν του, ἀλλὰ καὶ ὡς ὄργανον τῶν πολιτικῶν του σχεδίων καὶ τῶν ἐνθερμοτέρων πόθων τῆς καρδίας του. Διὰ τοῦτο ὁ φόνος οὗτος τὸν ἠρέθισεν εἰς τὸ ἔπακρον. Εἶδεν ὅτι διὰ τοῦ φόνου ἐκείνου προσεβάλλετο θανασίμως ἡ ἰσχὺς τοῦ στέμματός του ὑπὸ τοῦ κόμματος τῶν ἀνεξαρτήτων, καὶ ἡ ἀποστροφή του πρὸς τὰς προτεσταντικὰς δοξασίας, αἵτινες συνεχέοντο τότε μετὰ τῆς πολιτικῆς ἀντιπολιτεύσεως, ηὔξησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε διενοήθη νὰ παρασύρῃ ὅλον τὸ ἔθνος πρὸς τὸν ἀγγλικανισμόν, καὶ ἴσως, δι' ἀνεπαισθήτου κατωφερείας, νὰ σύρῃ τὸν ἀγγλικανισμὸν πρὸς τὸν καθολικισμόν. Ὁ Λὼδ καὶ ὁ Στραφφόρδ, οἱ δύο νέοι ὑπουργοί του, οὐδενὸς ἐφείσθησαν διὰ νὰ ἐκφοβίσωσι καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀντιπάλους των ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ νὰ δελεάσωσι τὴν μεγάλην ταύτην μάζαν τὸν λαόν, συχνάκις κυμαινόμενον καὶ πεπλασμένον νὰ ὑφίσταται τὰς ἐπιτηδείως ὑφαινομένας ῥαδιουργίας.

Εἷς τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων χαρακτήρων τῶν σχισματικῶν προτεσταντῶν ἦτο ἄκρα προσποίησις ἁπλότητος εἰς τὸ ἄτομόν των καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας των. Ὠνόμαζον αὐτοὶ ἑαυτοὺς καθαριστὰς καὶ πολλάκις ἀνενέωσαν τὰς σκηνὰς τῶν εἰκονοκλαστῶν.

Ἡ αὐλὴ ἠθέλησε νὰ προσελκύσῃ τὸ σέβας περὶ τὸν βασιλέα διὰ τῆς πομπῆς τῶν ἀνακτόρων· ἐζήτησε νὰ σύρῃ τὸ πλῆθος εἰς τὰς ἀγγλικανικὰς ἐκκλησίας διὰ πομπωδῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ διακοσμήσεων αἵτινες προσήγγιζον ἤδη πρὸς τὰς ῥωμαϊκὰς συνηθείας.

Ταῦτα σκεπτόμενος ὁ Κάρολος· προσεκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τοὺς καλλιτέχνας ὅλων τῶν μερῶν, καὶ ἰδίως τὸν Βὰν Δὺκ, τὸν ὁποῖον ἔφερεν· ἐκ τοῦ Βελγίου, περὶ τὸ ἔτος 1630.

Ἅμα τῇ ἀφίξει του εἰς Ἀγγλίαν ὁ ζωγράφος ἐνεπλήσθη τιμῶν καὶ φιλοδωριῶν. Ὁ βασιλεὺς τὸν κατέστησεν ἱππότην, τῷ ἔδωκε χρυσῆν ἅλυσον μεγάλου βάρους μετὰ τοῦ ἀδαμαντοκολλήτου εἰκονίου του. Ἡ βασιλικὴ αὕτη εὔνοια ἐθέρμανεν ἐκ νέου τὴν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν ζέσιν τοῦ Βὰν Δύκ. Ἤρχισε νὰ ἐργάζεται μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς, ὥστε ἐγέμισε τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ ἀνάκτορα μὲ τὰς εἰκόνας του, αἵτινες ἐπέσυρον τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν.

Ἐν τούτοις μόλις μετὰ πέντε ἔτη (τῷ 1635) ἤρχισε νὰ ζωγραφίζῃ τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλικοῦ προστάτου του. Ὁ πολιτικὸς ὁρίζων εἶχε σκοτισθῆ διὰ τὸν Κάρολον. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κάρολος ἔμελλε νὰ καταστρέψῃ τὸν βίον, ἤρχισε νὰ ἐρημώνῃ τὰ κράτη του. Διὰ τοῦτο ὁ Βὰν Δὺκ τὸν ἐζωγράφισε μᾶλλον μὲ ἐνδυμασίαν ἡγεμόνος μέλλοντος νὰ ἐκστρατεύσῃ ἢ βασιλέως διαμένοντος ἐν τοῖς ἀνακτόροις Ὁ Κάρολος ἵσταται ὄρθιος, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ πλευρὸν, φορῶν πῖλον πλατύχειλον κοσμούμενον διὰ πτεροῦ, κολόβιον ἐκ λευκοῦ μεταξωτοῦ, ἀναξυρίδα ἐξ ἐρυθροῦ

ΚΑΡΟΛΟΣ Α'. Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας.

βελούδου, ὑποδήματα ἐκ δέρματος βουβάλου μετὰ πτερνιστήρων· ἡ χείρ του σηρίζεται ὑπερηφάνως ἐπὶ τῆς ῥάβδου του. Ἡ κεφαλὴ τοῦ βασιλέως εἶναι ἀγέρωχος, σοβαρὰ καὶ τεθλιμένη. Βλέπων τις τὴν εἰκόνα ταύτην ἐννοεῖ ὅτι ὁ καλλιτέχνης, ζωγραφίζων αὐτὴν, εἶχε προαισθανθῆ τὸ ἀπαίσιον πεπρωμένον τὸ ὁποῖον περιέμενε τὸν ἡγεμόνα τοῦτον.

Ἡ εἰκὼν παρεσύρθη καὶ αὐτὴ ἐν τῷ στροβίλῳ. Ἀλλὰ πῶς τὸ ὁμοίωμα τοῦ ἀποκεφαλισθέντος βασιλέως δὲν ἐξηφανίσθη ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς ἐκείνης; εἶναι μυστήριον τῆς τύχης καὶ τῶν ἐπαναστάσεων. Εὐσεβὴς χεὶρ τὸ ἔλαβε καὶ τὸ ἔκρυψεν; ἄγνωστον. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐπανευρίσκεται τῷ 1750 εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ μαρκεσίου Λασάϋ. Τῷ 1771 ἀπετέλει μέρος τῆς συλλογῆς τοῦ κυρίου Θιέρσου, διακεκριμένου εἰκονοφίλου. Ὅταν ἡ συλλογὴ ἐκείνη μετεφέρθη εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἡ κυρία Δουβαρρὺ ἐξηγόρασεν αὐτὴν μόνην ἀντὶ εἰκοσιτεσσάρων χιλιάδων λιβρῶν.

Ἡ εἰκὼν αὕτη κοσμεῖ ἤδη τὸ Λοῦβρον.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΑΛΛΟΤΕ.

Dear as remembered kisses after death,
And sweet as those by hopeless fancy feigned
On lips that are for others; deep as love,
Deep as first love, and wild with all regret,
Oh! death in life! the days that are no more!

(Tennyson).

Ἠγάπησα ποτὲ ξανθὴν, εὐλύγιστον παρθένον,
Τῆς εὐαισθήτου Τεύτωνος γλυκεῖαν θυγατέρα.
Κ' ἐκείνη μὲ ἠγάπησε τὸν ἄπατριν καὶ ξένον,
Κ' ἐξήλωσε τὸν βίον μου τὸν ἀπωφρανσυμένον,
Ὡς ἀδελφὴ λεπτόφρονες, μητρὸς τρυφερωτέρα.

Ἁπλοῦς ἀκόμη φοιτητὴς τῶν Νομικῶν, καὶ μόνα
Τὰ Νομικὰ μὴ μελετῶν, ἐν Βερολίνῳ τότε,
Τῇ Βασιλίδι τοῦ Βορρᾶ, ἐπόρων τὸν χειμῶνα.
Εἶχον μικρὸν μαθητικὸν, ἀλλὰ κομψὸν κοιτῶνα,
Καὶ τοῦτον ἔσχον φωλεὰν αἱ σχέσεις μας αἱ πρῶται.

Ὦ! τοῦ εὐδαίμονος καιροῦ! Ὡς παλαιοῦ ὀνείρου
Μοὶ ἐπανέρχοντ' αἱ χρυσαῖ ἐκεῖναι ἀναμνήσεις.
Τὴν ὕπαρξίν μου ἅπασαν ὁ ἔρως της ἐπλήρου,
Κ' ὑπὸ τοῦ πλάνου μεθυσθεὶς τῆς εὐτυχίας μύρου,
Δὲν ἐσκεπτόμην ἄφευκτος ὅτι ἠπείλει λύσις.

Τὴν ἐνθυμοῦμαι, χαροπὴ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθῶν της
Ἐκάθητο πλησίον μου ἡμέρας ὁλοκλήρους,
Μ' ἐρώτιζ' ἐργαζόμενον τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της,
Καὶ ὅτε μ' ἔβλεπεν ὠχρὸν καὶ σύννουν μ' ἀσπασμόν [της
Ἐδίωκε τοὺς πόνους μου, τοὺς πόθους μου τοὺς [στείρους.

« Φίλε, μοὶ ἔλεγ', ἡ ζωὴ παρέρχεται ταχεῖα,
Πρὸς τί τις νὰ μελαγχολᾷ, πρὸς τί νὰ τυραννῆται;
Ἐλθέ, » καὶ μὲ παρέσυρεν εἰς χαροπὰ τοπία,
Κ' ἐτρέχομεν εἰς τοὺς ἀγροὺς, εἰς ἄλση, κ' εἰς πεδία,
Εὐδαίμονες, ἀμέριμνοι, ἀφρόντιδες, ἀλῆται!

Ἄλλοτε πάλιν εὔθυμοι εἰς τοὺς ἀφροὺς τοῦ Σπρέα
Ἀφρόνως ἀφινόμεθα ἐν ἐλαφρῷ κελύφει.
Μοὶ ἦδε τότε ἄσματα τοῦ ἔθνους της ὡραῖα,
Καὶ τῆς πατρίδος μου ἐγὼ τὰ ἔργα τὰ γενναῖα
Τῇ περιέγραφεν θερμῶς, τὰ τουρκομάχα στίφη.

Νὰ τὴν θαυμάζῃ ἔμαθε, καὶ μ' ἔλεγε πολλάκις
Πόσον ἐπόθει νὰ ἰδῇ τὰ ἀγριά της κάλλη,
Κ' ἐψέλλιζεν ἡ Γερμανὶς « Ἑλλάς! » « Καραϊσκάκης! »
Καὶ μὲ ἠρώτα διατί εἰς τῆς μαχίμου Θρᾴκης
Ν' ἀνάψῃ ἤργει τὰ βουνὰ ἡ νικηφόρος πάλη.

« Ὦ! ἂν ἀνάψῃ, ἔλεγεν, ὡραίαν νὰ φορέσω
Ἐπόθουν φουστανέλλαν σας, λευκὴν ὡς τὴν χιόνα,
Καὶ ῥιπτομένη τοῦ πυρὸς καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐν μέσῳ,
Νὰ πολεμήσω μετὰ σοῦ, ἢ εὐτυχὴς νὰ πέσω,
Ὡς θῦμα εἰς τὸν ἅγιον τοῦ ἔθνους σου ἀγῶνα. »

Κ' ἐνθουσιῶσα ἔλαμπε τότ' ἡ ξανθὴ μορφή της,
Καὶ τολμηρὸν ἐξήστραπτε τὸ εὐφυές της βλέμμα.
« Παιδὶ, τῇ ἔλεγον ἐγὼ, δὲν παίζει ἡ πυρῖτις,
Δὲν εἶναι ῥόδων ἔρωμα ἡ φοβερὰ ὀσμή της,
Κ' οἱ κρίνοι δὲν αὐξάνουσιν ὅταν ποτίζωντ' αἷμα. »

Καὶ πάλιν ἔλλοτ' ἐν φαιδρᾷ ἑταίρων ὁμηγύρει,
Ὅτε ὁ ἔρως τὰς ψυχὰς, τοὺς νοῦς ὁ οἶνος εἶχε,
Πῶς μετεβάλλετο, καὶ πῶς μὲ τὸν κρατῆρα πλήρη,
Χαρὰν κατώρθου γύρω της καὶ γέλωτας νὰ σπείρῃ.
Τὴν καλλονὴν, τῷ πνεύματι πασῶν πῶς ὑπερεῖχε!

Μὲ φωσφοροῦντας ὀφθαλμοὺς, μὲ κόμην λελυμένην,
Θεὰν ὡμοίαζε τρυφῆς, καὶ λάγνον ὀσφαλίδα.
Ἂν τότε τις τὴν ἔβλεπεν ἀσίμνως γυμνουμένην,
Καὶ παραφόρως εἰς τρυφῆς πελάγη ῥιπτομένην,
Δι' ἓν της βλέμμα τῆς Ἐδὲμ ἐπώλει τὴν ἐλπίδα.

Ἦτο ὡραία ἀληθῶς, κ' ἐγγύς της ἐλησμόνει
Ἡ τάλαινα καρδία μου καὶ βάσανα καὶ θρήνους,
Ἐπνίγοντο εἰς ἡδονὴν ἐπὶ στιγμὴν οἱ πόνοι,
Καὶ εἶτα ἤκουεν ἡ νὺξ, ὁ οὐρανὸς ἐφθόνει
Τοὺς ἀσπασμούς μας τοὺς μακροὺς, τοὺς ὅρκους [τοὺς πυρίνους.

Πλὴν τῶν ὀργίων ἡ θερμὴ τὴν ἔφθειρ' ἀτμοσφαῖρα.
Ἦτο ξανθὴ ὡς ἄγγελος, ὡς σεραφεὶμ γλυκεῖα.
Συχνὰ τὰς χεῖράς της δειλὴ περὶ ἐμὲ ἐπέρα,
Καὶ μ' ἔλεγεν: « Ἀγάπη μου, ἐπίκειτ' ἡ ἡμέρα
Ὅτε θὰ φύγω πρὸς φαιδρὰ, πρὸς ἄγνωστα χωρία.

Ἐνόσῳ μένῃς παρ' ἐμὲ πλησίον σου θὰ ζήσω,
Ἂν ἴν καὶ μόνον δάκρυ σου ξηράνω τρισευδαίμων,
Ἀλλ' ἂν μ' ἀφήσῃς ἔρημον, τοὺς ὀφθαλμοὺς θὰ κλείσω,
Καὶ εὐλογοῦσά σε τὴν γῆν τῶν ἐδυρμῶν θ' ἀφήσω,
Θὰ πέσω κρίνον συντριβὲν ὑπὸ πνοὴν ἀνέμων. »

Καὶ τότε ἔκλινε μικρὸν ὠχρὰν τὴν κεφαλήν της,
Κ' ἐφ' ὥρας ἐξεχύνετο εἰς ἄσματα κ' εἰς γόους,
Καὶ ἄφινε νὰ μελῳδῇ τὴν συμπαθῆ φωνήν της,
Κ' εἰς τὴν ψυχήν μου ἔχυνε τὴν παιδικὴν ψυχήν της,
Καὶ τοῦ νοός της μ' ἔδιδε τοὺς θησαυροὺς ἀθρόους.

Δειλαία κόρη! Ἔφθασεν ἡ ἀπωφρὰς ἡμέρα,
Καθ' ἣν ἐγγύς της τὸ πρωὶ, ὡς ἄλλοτε, δὲν ἤμην.
Ἠσθάνθ' ὑγρὰ τὰ χείλη της, κ' ἐνόησ' ἡ ὑστέρα
Πῶς ἤγγισε θωπεία μου αὐτὰ, καὶ ὠχροτέρα
Κρίνου κοσμοῦντος ἔπεσε παράταξιν πενθίμην.

Τὴν εἶχ' ἀφήσει. Φυσικὸν ὁ κόσμος τὸ εἰρίσκει,
Ἀλλὰ ἐμὲ τὸ συνειδὸς, ὡς σκώληξ, κατατρώγει,
Κ' ἐντός μου ἡ μετάνοια οὐδέποτ' ἀποθνήσκει,
Καὶ μ' ἐπιφαίνεται ξανθὴ κατ' ὄνειρα παιδίσκη,
Καὶ εἰς τὰ ὠτά μου βομβοῦν οἱ ἔσχατοί της λόγοι

Διψῶ δόξαν, ὁ Ἔρως θεός μου·
Δόξα, Ἔρως, κοινὴν τὴν θυσίαν
Ἄρα δέχθητε κ' ἔξω τοῦ κόσμου
Εἰς τοὺς δύο βωμούς σας καρδίαν
Ἀρετὴ με πιστὴν ν' ἀναθέσω.
Ῥοδοδάφνη, σὺ ἄνθος μου ἔσο!

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΗΣ ΛΑΟΗΣ.

(Συνέχεια, ἴδε φυλλ. 87).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Καθ' ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα τῆς ἀπελευθερώσεως, ἡ Ἕλλεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κατείχετο ὑπὸ φόβου καὶ ἐλπίδος. Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐσκέφθη ἐὰν ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν ἰατρὸν, ἐὰν ἡ συμπάθεια τὴν ὁποίαν τῇ ἐδείκνυε δὲν ἔκρυπτε τὸ σχέδιον νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν μόνην φίλην ἥτις τῇ ἔμενε, νὰ τὴν χωρίσῃ ἀπὸ τὴν Σωσάνναν, καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς μέρος μᾶλλον μεμονωμένον, ὅπου ὁ ἀγενὴς κηδεμών της καὶ ὁ Μίραν-Ἄφαξ νὰ δυνηθῶσιν εὐκολώτερον νὰ ἐκτελέσωσι τὰ σχέδιά των κατὰ τῆς εὐτυχίας της καὶ τῆς ἡσυχίας της.

— Ἐμπιστευθῆτε εἰς αὐτὸν, ἔλεγεν ἡ Σωσάννα· θὰ ἦτο πολὺ ἀγενὴς ἐὰν ἔκαμνεν ὅ,τι φοβεῖσθε. Ἡ ἡλικία ἐλεύκανε τὰ μαλλία του· τὰ κλονιζόμενα βήματά του πλησιάζουσιν εἰς τὸν τάφον· βεβαίως φοβεῖται μήπως προσβάλῃ τὸν Θεὸν ὁ ὁποῖος θὰ τὸν κρίνῃ μετ' ὀλίγον!

Τοιουτοτρόπως προσεπάθει νὰ καθησυχάσῃ τὴν κυρίαν της. Ἀλλ' ἡ Ἕλλεν ἐδίσταζεν ἀκόμη, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς συνομιλίας των εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον.

— Ποῦ εἶναι ἡ τροφός; ἠρώτησε.

— Κάτω, ἀπεκρίθη ἡ Σωσάννα.

— Καὶ ὁ Μίραν-Ἄφαξ;

— Εἰς τὴν βιβλιοθήκην μὲ τὸν συνταγματάρχην Μομβράϋ. Ὅσον δὲ διὰ τὸν κονικλοτρόφον, δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὸ σχέδιόν μας· ὅλην τὴν ἡμέραν παρεπονεῖτο ὅτι ὑπέφερεν· ὑποφέρει τωόντι περισσότερον παρά ποτε καὶ μόλις μένει ὄρθιος.

ΡΟΔΟΔΑΦΝΗ.

Τῆς ἀγάπης κηρύττομαι Εἴλως,
Τῆς ἀγάπης, πλὴν ταύτης καὶ μόνον!
Δός, ὦ Ἔρως, πρὸς ῥόδινον χεῖλος
Τὴν ζωήν μου, μακρὰν τῶν κλυδώνων,
Δι' ἀγνοῦ ἀσπασμοῦ μου νὰ δέσω.
Σὺ, ὦ ῥόδον, σὺ ἄνθος μου ἔσο!

Πλὴν δὲν δύναμαι. Κλύδωνας θέλει
Καὶ θεόθεν ὀργᾷ ἡ ψυχή μου
Ὅπου ἔνθερμα κρύπτονται μέλη.
Δόξα, δόξα ἡ μόνη εὐχή μου,
Καὶ τὴν δίψαν αὐτῆς θὰ κορέσω·
Σὺ, ὦ δάφνη, σὺ ἄνθος μου ἔσο!

Ὁ δόκτωρ ἐμειδίασεν· ἤξευρε καλῶς ὅτι ὁ Βίλλ Σίδελερ δὲν θὰ τοὺς ἐτάραττεν. Εἶχε λάβει τὰς αὐτὰς προφυλάξεις μὲ τὴν τροφόν· ἀλλ' αἱ ἰδιαίτεραι ἕξεις τῆς γυναικὸς ταύτης, καὶ ἡ πίστις μὲ τὴν ὁποίαν ἐτήρει τὰς διατάξεις θρησκείας ἥτις ἀπηγόρευεν αὐτῇ νὰ φάγῃ πᾶσαν τροφὴν μὴ προετοιμασθεῖσαν διὰ τῶν χειρῶν της, τὴν εἶχον ἐμποδίσει.

— Δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ χάνωμεν, δεσποινίς! εἶπεν. Ἔφθασεν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν πρέπει νὰ ἔχετε ἀποφασιστικότητα καὶ σταθερότητα. Οἱ φίλοι σας εἶναι ἤδη εἰς τὴν θέσιν των.

Ἡ ὀρφανὴ προσήλωσεν ἐπ'αὐτοῦ βλέμμα ἐρευνητικὸν ὥσει ζητοῦσα νὰ μαντεύσῃ τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας του. Ὁ γέρων ὑπέμεινε τὸ βλέμμα ἐκεῖνο μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀπαθείας· ἐμάντευσε τὸν στοχασμόν της χωρὶς οὔτε νὰ ἐκπλαγῇ οὔτε νὰ προσβληθῇ διὰ τοῦτο· δι' αὐτόν, ἡ ἀρετὴ καθὼς καὶ τὸ ἔγκλημα ἓν μόνον ὄνομα εἶχον. Ἐὰν εἶχε συμφέρον, θὰ παρέδιδε τὴν νέαν κόρην εἰς τὸν καταδιώκτην της μὲ τὴν αὐτὴν προθυμίαν μεθ' ἧς προσεπάθει νὰ τὴν σώσῃ.

— Ἀμφιβάλλετε περὶ ἐμοῦ, δεσποινίς! ἐπανέλαβεν. Εἶναι φυσικόν· διότι ὀλίγιστοι ἄνθρωποι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἕτοιμοι νὰ βοηθήσωσι τοὺς δυστυχεῖς· καὶ σπανίως εὐεργετεῖ τις δωρεάν. Σᾶς εἶπα ὅτι ὑπακούω εἰς τὰς διαταγὰς ἑνὸς φίλου σας.

— Εἶναι ἀληθές· ἀλλὰ δὲν μὲ εἴπετε τὸ ὄνομά του.

— Εἶναι ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οἵτινες γίνονται γνωστοὶ ἐκ τῶν πράξεών των καὶ ὄχι ἐκ τῶν ὀνομάτων των. Ἀλλὰ δύναμαι νὰ σᾶς ὀνομάσω δύο ἄλλους οἵτινες περιμένουν ἀνυπομόνως τὴν ἔλευσίν σας.

— Περὶ ποίων ὁμιλεῖτε; ἠρώτησεν ἡ Ἔλλεν ἀπλήστως.

— Ὁ Κ. Ἔλβορθυ εὑρίσκεται ὀλίγα βήματα μακρὰν μὲ μίαν ἅμαξαν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὀρφανῆς ἤστραψαν ἀπὸ εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ. Ἦτο μία ἀμφιβολία ὀλιγώτερον.

— Καὶ εἷς ἁπλοῦς νέος ὀνόματι Ζόε Βέαν, νομίζω, εἶναι κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν κεκρυμμένος εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν φυγήν σας.

Ὁ τελευταῖος δισταγμὸς διελύθη. Θὰ ἀμφιβάλε περὶ τοῦ Ἐρρίκου ἐὰν ἐδυσπίστει πρὸς τὸν φίλον τὸν ὁποῖον τῇ εἶχε συστήσει. Καὶ ἡ Σωσάννα ἐπίσης εἶχε πλήρη ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν ἐραστήν της, καὶ ἤδη ἔβλεπεν ὅτι ἦτο ἐλευθέρα μετὰ τῆς κυρίας της.

Ὁ δόκτωρ Γουγιὼτ ἐπλησίασε πρὸς τὴν τράπεζαν καὶ ἤρχισε νὰ ἑτοιμάζῃ ποτὸν μέλλον νὰ δώσῃ δύναμιν καὶ θάρρος εἰς τὴν ἀσθενῆ του. Ἔπειτα προσέφερε τὸ ποτήριον εἰς τὴν ὀρφανήν.

— Πίετε! εἶπε· καὶ ἐπὶ μίαν ὥραν τοὐλάχιστον αἱ παρειαί σας θὰ ἔχουν τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας, καὶ τὸ αἷμα θὰ τρέχῃ εἰς τὰς φλέβας σας. Εἰς αὐτὸ τὸ ποτὸν περιέχεται ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία.

Ἡ Ἔλλεν ἐκένωσε τὸ ποτήριον χωρὶς οὔτε στιγμὴν νὰ σκεφθῇ.

— Ἔγινεν, εἶπεν ἀποδίδουσα τὸ ποτήριον.

— Ἐνδύσατε τὴν κυρίαν σας, προσέθηκεν ὁ γέρων ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Σωσάνναν. Θὰ ἐπανέλθω μετ' ὀλίγον.

Καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου χωρὶς οὔτε κἂν νὰ ῥίψῃ δεύτερον βλέμμα ἐπὶ τῆς Ἔλλεν.

Ὅταν ἐπέστρεψεν εὗρε τὴν κυρίαν καὶ τὴν ὑπηρέτριαν ἑτοίμους πρὸς ἀναχώρησιν. Τῆς πρώτης οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον καὶ τὸ πρόσωπόν της ἐξέφραζεν ἀποφασιστικότητα τεκμαιρομένην εὐτυχῆ ἔκβασιν τῆς ἐπιχειρήσεώς των· ἔφερον καὶ αἱ δύο, συμφώνως μὲ τὰς παραγγελίας τοῦ δόκτορος, μελανὰ ἐνδύματα.

— Εἶσθε ἕτοιμοι; ἠρώτησεν.

Ἡ Σωσάννα ἀπεκρίθη καταφατικῶς καὶ ἔσβυσεν ἀμέσως τὸ φῶς. Κατέβησαν τὴν μεγάλην κλίμακα μὲ βήματα βραδέα καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς. Πόσον ἔπαλλον αἱ καρδίαι των ὅταν αἱ βαθμίδες ἔτριζον ὑπὸ τὰ βήματά των! Αἱ στιγμαὶ τὰς ὁποίας ἐδαπάνησαν διὰ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν στοὰν τοῖς ἐφάνη αἰών. Ἡ στοὰ ἐκείνη ἐφωτίζετο ἀμυδρῶς ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνης λυχνίας κρεμωμένης εἰς τὴν ὀροφήν.

Ἅμα ἔφθασαν ἐκεῖ, δύο ἄνθρωποι ἐξῆλθον κάτωθεν τῆς κλίμακος. Ἦσαν ὁ Ζόε Βέαν καὶ ὁ ὁδηγός του, ὁ Ῥὲδ Ῥάλφ. Διὰ νὰ μὴ τοὺς ἐννοήσωσιν, εἶχον ἐκβάλει τὰ σανδάλιά των καὶ περιεπάτουν

ὡς σκιαὶ ἐπὶ τῶν λίθων, πρὸς συνάντησιν τῶν φυγάδων.

Ἡ Σωσάννα μόλις ἠδυνήθη νὰ καταστείλῃ ἐπιφώνημα χαρᾶς ἀναγνωρίσασα τὸν ἐρωμένον της. Ὅλοι οἱ κίνδυνοι ἐφάνησαν διαλυθέντες διὰ τῆς παρουσίας του· ἤξευρε τὴν δύναμίν του καὶ τὴν ψυχραιμίαν του. Ὁ Ζόε ἠρκέσθη νὰ θλίψῃ τὴν χεῖρά της· ἔπειτα προσέφερε τὸν βραχίονα εἰς τὴν Ἔλλεν ἥτις τὸν ἐδέχθη μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχαριστήσεως ὡς θὰ ἐδέχετο καὶ τὸν βραχίονα τοῦ Ἐρρίκου.

Ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ μεγάλη θύρα τῆς Κρόμβελ Χάουζ ἦτο κεκλεισμένη ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ ὁ Μίραν ἢ ὁ συνταγματάρχης εἶχον τὰ κλειδία αὐτῆς. Διὰ νὰ ἐξέλθωσι λοιπὸν ἔπρεπε νὰ διέλθωσι διὰ τοῦ μαγειρείου.

Εἶχον διατρέξει μέρος τοῦ προδρόμου τοῦ χωρίζοντος τὴν μεγάλην αἴθουσαν ἀπὸ τὰ οἰκήματα τὰ προσδιωρισμένα διὰ τοὺς ὑπηρέτας, ὅταν ὁ Ῥάλφ ἐστράφη καὶ εἶπε λέξεις τινὰς εἰς τὸ οὖς τοῦ Ζόε-Βέαν ὅστις ἐστάθη ἀμέσως.

— Τί λέγει; ἠρώτησεν ὁ δόκτωρ χαμηλοφώνως.

— Λέγει ὅτι ὁ κονικλοτρόφος εἶναι εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

— Μόνος;

— Ναί.

— Ἀφήσατέ με τὴν φροντίδα νὰ τῷ ὁμιλήσω, ἐπανέλαβεν ὁ γέρων μὲ ὕφος ἀποφασιστικόν· καὶ ὅταν μὲ ἀκούσετε νὰ συρίξω, εἰσέλθετε θαρρούντως· ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

Εἰπὼν ταῦτα, ὤθησε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ἔπειτα τὴν ἐπανέκλεισε προσεκτικῶς.

Ὁ Βίλλ Σίδελερ ἐκάθητο πρὸ τοῦ πυρός· ἡ μορφή του ἐπρόδιδε τί ὑπέφερεν. Αἱ παρειαί του ἔφρισσον καὶ ἐκινοῦντο σπασμωδικῶς.

— Ἄφρων! εἶπεν ὁ δόκτωρ Γουγιώτ· διατί ἐξῆλθες ἀπὸ τὸ δωμάτιόν σου;

— Ἐπειδὴ δὲν ὑπέφερα νὰ ἦμαι μόνος. Οἱ πόνοι μου αὐξάνουν μὲ τὴν μοναξίαν.

— Εἰμπορῶ νὰ τοὺς κατευνάσω. Ἰδοὺ ἓν βάλσαμον τὸ ὁποῖον πάντοτε φέρει ὕπνον εὐεργετικόν.

Μόλις ὁ Βίλλ Σίδελερ εἰσέπνευσε τὸ ῥευστὸν ἐκεῖνο καὶ ἀνετράπη ἐπὶ τῆς ἕδρας του ὡς ἄνθρωπος παθὼν αἴφνης ἀσφυξίαν.

Ἀμέσως ὁ δόκτωρ ἐσύριξε, καὶ οἱ φυγάδες διασχίζοντες ταχέως τὸ μαγειρεῖον, εὑρέθησαν ἐλεύθεροι.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἀνέκραξεν ἡ ὀρφανὴ ἀναπνέουσα τὸν δροσερὸν ἀέρα τῆς ἀτμοσφαίρας· ἰδοὺ ἐσώθημεν!

Μόλις ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας καὶ ἠκούσθη κραυγὴ διαπεραστικὴ, τὴν ὁποίαν ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦ[illegible] τῆς τροφοῦ. Ἡ Ἰνδὴ, ἥτις περιεπόλει πρὸ [illegible]ν οἰκίαν, εἶχεν ἀκούσει τὴν ἀσ[illegible]ον ἀναφώνησιν τῆς Ἔλλεν.

— Τώρα, εἶπεν ὁ Ζόε, ἂς τρέξωμεν· πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς μας.

Ὠθούμενοι ὑπὸ τοῦ φόβου, οἱ φυγάδες διευθύνθησαν πρὸς μικράν τινα θύραν ἡμικεκρυμμένην ὑπὸ τοὺς κισσούς. Ὁ Ῥάλφ, ὅστις εἶχε τὸ κλειδίον, ὥρμησεν ἐμπρός· τὴν εἶχεν ἤδη ἀνοίξει ὅταν ἡ Ζάρα ἐσκίρτησεν ἐπὶ τῆς ὀρφανῆς καὶ περιβάλλουσα αὐτὴν διὰ τῶν βραχιόνων της ἠγωνίσθη νὰ τὴν κρατήσῃ.

— Ἀφήσατέ με νὰ περάσω, εἶπεν ἡ Ἔλλεν μετὰ σταθερότητος.

— Ποτέ! ἀπήντησεν ἡ τροφός. Σᾶς εἶπα ὅτι ματαίως προσπαθεῖτε νὰ ἀποφύγετε τὸ πεπρωμένον σας· εἶναι γεγραμμένον μὲ χαρακτῆρας οἱ ὁποῖοι δὲν ψεύδονται ποτέ!

Ὁ Ζόε Βέαν ὀλίγον ἀνησύχει διὰ τὴν πρόῤῥησιν τῆς Ἰνδῆς. Τὴν ἔδραξεν ἐκ τῆς ὀσφύος καὶ ἠγωνίσθη ματαίως νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν Ἔλλεν· ἀλλ' ἡ Ἰνδὴ ἀντέστη μετὰ δυνάμεως ἀκαταβλήτου.

Μετ' ὀλίγον ἐγένετο φανερὸν ὅτι αἱ διαπεραστικαὶ κραυγαί της εἶχον δώσει εἴδησιν, διότι ἐφαίνοντο φῶτα κινούμενα καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις ἐν τῇ οἰκίᾳ.

— Σώσατέ με, ἀνέκραξεν ἡ Ἔλλεν, ἐξαντληθεῖσα ἐκ τῆς πάλης, σώσατέ με, δι' ἀγάπην τοῦ φίλου σας, τοῦ Ἐρρίκου! Σώσατέ με! προσέθηκε μὲ τόνον ἔτι μᾶλλον ἀπελπιστικόν, ἢ φονεύσατέ με ἀμέσως!

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ παιδικοῦ του φίλου, ὁ νέος ἔσυρεν ἀποφασιστικῶς ἓν πιστόλιον ἐκ τοῦ θυλακίου του, καὶ στηρίζων τὸν σωλῆνα εἰς τὸ μέτωπον τῆς τροφοῦ, τὴν διέταξε νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἔλλεν.

— Πυροβολήσατε! εἶπεν ἡ Ζάρα ἀταράχως· καὶ νεκρὰ δὲν θὰ τὴν ἀφήσω.

Ἔξω φρενῶν διὰ τὴν φωνὴν τοῦ Μίραν ὅστις ἠκούετο διατάττων τοὺς ὑπηρέτας νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν, ὁ Ζόε ἔθεσε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῆς σκανδάλης.

— Πῦρ! εἶπεν ὁ δόκτωρ.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! ἀνέκραξεν ὁ νέος ὠχρὸς ὑπὸ φρίκης. Τὸ σφάλμα εἶναι ἰδικόν σας! τὸ σφάλμα εἶναι ἰδικόν σας!

Ἠκούσθη ἡ ἐκπυρσοκρότησις· ἀλλὰ πρὶν γίνῃ αὕτη, ἡ Ἔλλεν, διὰ κινήματος τῆς χειρὸς σπασμωδικοῦ, ἀπώθησε τὸν σωλῆνα τοῦ πιστολίου. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐκπνέουσαν εἰς τοὺς πόδας της τὴν ἔνοχον γυναῖκα τὴν ὁποίαν ἄλλοτε τοσοῦτον τρυφερῶς ἠγάπησε· δὲν ἠδύνατο νὰ αἰσθανθῇ τὸ χλιαρὸν αἷμά της τρέχον ἐπὶ τῶν ἰδίων της χειρῶν.

— Ὄχι, ὄχι! εἶπεν· ἐμὲ πρέπει νὰ φονεύσετε! Ὅσον κακὴ καὶ ἂν ἦναι, δὲν εἰμπορῶ νὰ τὴν ἰδῶ ἐκπνέουσαν.

Ὅ,τι δὲν κατώρθωσεν ἡ ἀπειλὴ ἀμέσου θανάτου, αἱ λέξεις ἐκεῖναι τῆς ὀρφανῆς τὸ κατώρθωσαν παραυτίκα. Ἡ Ζάρα τὴν ἄφησεν ὡς ἂν παρέλυσεν αἰφνιδίως. Ἡ σιδηρᾶ φύσις της ἀνελύθη ἕνεκα τῆς γενναίας ἐκείνης ἀφωσιώσεως τῆς Ἔλλεν. Δυστυχῶς ἦτο πολὺ ἀργά. Ἡ ἐνέργεια τοῦ θαυμαστοῦ ποτοῦ τοῦ δόκτορος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν προσβολὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβε τὸ τοσοῦτον τυραννηθὲν ἐκεῖνο θῦμα, καὶ ἔπεσεν ἐξηντλημένη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Σωσάννης.

Δὲν εἶχον οὔτε στιγμὴν νὰ χάνωσιν. Ὁ Ζόε τὴν ἔδραξεν εἰς τοὺς βραχίονάς του, καὶ διελθὼν τὴν θύραν, κατέβη εἰς τὸν περίβολον ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν τριῶν συντρόφων του. Ὁ Μίραν τὸν ἔφθασεν ὅταν αὐτὸς ἦλθεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ περιβόλου. Εὐτυχῶς ἦτο ἄοπλος.

— Κακοῦργε! ἀνέκραξεν ὁ νέος Ἰνδὸς ὁρμῶν κατ' αὐτοῦ· ἄφες τὸ βάρος σου!

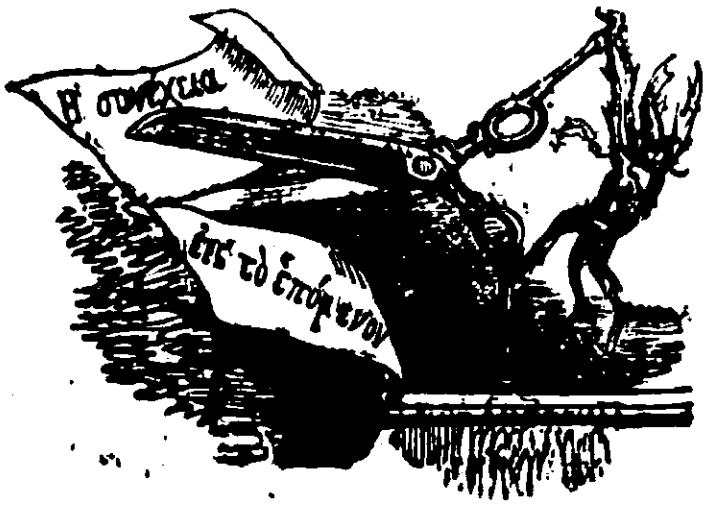

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.

Ἡ γυνὴ γεννᾷ ὅλα τὰ κακά· αὐτὴ γεννᾷ πάντοτε.

— Ὁ ἀνὴρ μόνον ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ· ὁ Θεὸς δὲν εἶναι γυνή.

— Ἡ γυνὴ εἶναι πονηρά· ἡ πρώτη σχέσις αὐτῆς ὑπῆρξε μὲ τὸν διάβολον—«ὅποιος κάτσει μὲ στραβόν, τὸ ταχὺ ἀλοιθωριάζει.»

— Ἡ γυνὴ εἶναι ἀτελής· ὁ διάβολος αὐτὴν ἐξηπάτησεν.

— Ἀλλὰ καὶ πονηροτέρα τοῦ διαβόλου: ὁ διάβολος ἀνέθηκεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐξαπάτησιν τοῦ ἀνδρός.

— Ἡ γυνὴ ἀγαπᾷ τὴν δόξαν περισσότερον τῶν ἀνθέων· διὰ τοῦτο ἐπροτίμησε τὸν οὐρανὸν ἀπὸ τὸν παράδεισον.

— Ἡ γυνὴ δὲν ἐντρέπεται ὅταν σφάλλῃ· δὲν ἐντράπη τὸν Θεόν.

— Ἡ γυνὴ δὲν μετανοεῖ εἰλικρινῶς· ὁ Θεὸς διὰ τοῦτο τὴν ἐξέβαλε τοῦ παραδείσου.

— Μὴ προσπάθει νὰ τὴν διορθώσῃς· δὲν ἤρκεσαν 5868 χρόνοι.

— Φεῦγε τὴν γυναῖκα· φέρει μαζῆ της τὸν ἀπηγορευμένον καρπόν.

— Ἡ ἀγάπη τῆς γυναικὸς ἐδρεύει εἰς τὰ χείλη, ὄχι εἰς τὴν καρδίαν· διὰ τοῦτο εἶναι γλυκυτέρα παρὰ σταθερὰ καὶ εἰλικρινής.

— Πρόσεχε ὅταν τὴν περιποιῆσαι, καθὼς προσέχεις ὅταν περιποιῆσαι ῥόδον· ἀγκυλώνει.

Μ. Κ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ὁ Β΄ τόμος τῆς Σαρνὺ ἐξεδόθη καὶ τιμᾶται δραχ. 7.50.

Εἰδοποιοῦμεν τοὺς ΚΚ. Συνδρομητὰς ὅτι παύει πλέον ἡ διανομὴ καὶ ἀποστολὴ εἰς φυλλάδια, πληρωνόμενα μετὰ τὴν διανομὴν καὶ συχνάκις μὴ πληρωνόμενα παντάπασιν.

Οἱ προπληρώσοντες δρ. 10 θὰ λάβωσι τοὺς δύο ἐκδοθησομένους τόμους τιμωμένους δρ. 15.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΙΤΟΥ. Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ ὡραίου τούτου μυθιστορήματος ἐπισπεύδεται. Καὶ τούτου ἐπίσης δὲν γίνεται διανομὴ κατὰ φυλλάδια, ἀλλὰ παρακαλοῦνται οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ νὰ μᾶς πέμψωσι δραχ. 10 διὰ τὸ ὅλον βιβλίον.

Οἱ προμηθεύοντες 5 συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἐτησίαν συνδρομήν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν *ἐγγράφως* τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητής, ἂν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῇ αἰτήσει καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

ΑΙ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω:

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « *Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη.* »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

Τὰ δύο προηγούμενα ἔτη τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης πωλοῦνται ἀντὶ δραχμῶν 6 ἕκαστον.